

Pla d'Acció Cultural

Olèrdola

2020

**Diputació
Barcelona**

AJUNTAMENT
d'Olèrdola

Pla d'Acció Cultural

Olèrdola

2020

Diputació
Barcelona

AJUNTAMENT
d'Olèrdola

© Diputació de Barcelona

Octubre de 2020

Impressió: Departament de Reproducció Gràfica de la Diputació de Barcelona

SUMARI

DIAGNOSI	5
1. Introducció	5
1.1 Marc general i objectius	5
1.2 Metodologia de treball	6
2. Anàlisi sociodemogràfic i territorial	8
2.1 Territori	8
2.2 Població	11
2.3 Economia	14
2.4 Idees clau	17
3. Vida cultural	19
3.1 Els agents culturals	20
3.1.1 Ajuntament	20
3.1.1.1 Regidoria de Cultura	21
3.1.1.2 Recursos per a la cultura	26
3.1.2 El teixit associatiu	33
3.1.2.1 Anàlisi de les entitats culturals	34
3.1.3 Participació i governança de la cultura	39
3.1.4 Altres agents culturals	42
3.2 Activitats i dinàmica cultural	43
3.3 Espais i equipaments culturals	53
3.4 La comunicació de les activitats culturals	63
3.5 Conclusions i reptes	64
PROPOSTA ESTRATÈGICA	67
1. Marc introductor i context	68
2. Eixos estratègics i mesures	71
Eix 1: creació i implantació d'un sistema d'equipaments culturals	72
Eix 2: enfortiment dels agents culturals	79
Eix 3: dinamització de l'activitat cultural	84
Eix 4: adequació i millora de la gestió	97
Eix 5: millora de la governança	102
3. Quadre resum (mesures, accions i calendari)	105
4. Crèdits	111

DIAGNOSI

1. Introducció

1.1 Marc general i objectius

Aquest Pla d'acció cultural (PAC) d'Olèrdola parteix de la demanda que l'Ajuntament va fer al Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC)¹ de la Diputació de Barcelona, en el marc del Catàleg de Serveis 2019, per tal de rebre assessorament en un exercici de diagnòstic i planificació de les seves polítiques culturals.

La demanda del servei es sustenta en la necessitat d'endregar la política cultural en un municipi que es caracteritza principalment per tres elements:

- a) Una realitat sociodemogràfica caracteritzada per la dispersió territorial dels seus nuclis de població.
- b) L'existència de moltes entitats arrelades al seu nucli però amb poca presència o incidència en el conjunt del municipi.
- c) La presència d'un gran nombre d'equipaments culturals municipals repartits pels tres nuclis principals, sense una programació estable, amb un ús gairebé exclusiu de les entitats, un model majoritari d'autogestió, i un baix índex d'ocupació.

Des d'aquesta premissa, l'Ajuntament d'Olèrdola es planteja la necessitat de dotar-se d'una eina de planificació estratègica que hauria de permetre dissenyar una política cultural a curt, mitjà i llarg termini amb l'objectiu, entre d'altres, de cohesionar social i culturalment el territori.

L'elaboració d'aquest PAC s'ha fet en paral·lel al Pla directors d'equipaments (SEEP, 2020), finalitzat el primer trimestre de 2020, com a eina per estructurar els usos i les necessitats del conjunt d'equipaments municipals. Ambdós documents tenen una mirada complementària amb la finalitat d'aconseguir optimitzar els recursos existents i ordenar-ne els usos. De fet, gràcies a la col·laboració entre el SEEP i el CERC, s'han elaborat i consensuat unes propostes concretes i comunes, tant des del punt de vista arquitectònic com cultural.

Per tant, l'elaboració d'aquest PAC ha de permetre a l'Ajuntament d'Olèrdola assolir els objectius següents:

- Posar de manifest el valor de la cultura com a element intrínsec en la dignitat de les persones i el desenvolupament territorial.
- Definir un model de política cultural municipal i establir les prioritats a curt, mitjà i llarg termini.

---

¹ Per a més informació sobre el Programa d'assessoraments culturals de la Diputació de Barcelona: <https://www.diba.cat/es/web/cerc/assessorament>.

- Fomentar la corresponsabilitat de múltiples agents, ja que la vida cultural és necessàriament plural i diversa i, per tant, hi participa un ventall molt ampli d'entitats, col·lectius, empreses i persones particulars que aporten les seves visions, que organitzen activitats i que conformen un marc de relacions que configura l'ecosistema cultural d'Olèrdola.
- Contrarestar la dispersió territorial de la població amb l'articulació dels equipaments culturals com a element de cohesió social.
- Generar noves dinàmiques de treball i relació basades en la transversalitat.
- Apostar per la racionalització dels recursos.

Per finalitzar, és important posar de manifest les limitacions de la planificació com és l'elaboració d'aquest PAC, ja que s'ofereix unes orientacions a partir del diagnòstic de la situació vigent i una previsió dels escenaris d'evolució a mitjà termini, però resten oberts a una reorientació posterior. En aquest sentit, l'Ajuntament d'Olèrdola i la resta d'agents que intervenen en la vida cultural han de saber interpretar els elements de canvi i adaptar les orientacions d'aquest PAC als nous contextos que se'n derivin.

1.2 Metodologia de treball

El Pla d'acció cultural d'Olèrdola ha estat elaborat conjuntament pels equips d'ITD (Innovació, Transferència i Coneixement)², el Programa d'assessoraments culturals del CERC (Diputació de Barcelona), i amb diàleg constant amb l'equip de la Regidoria de Cultura.

Els principals elements de la diagnosi i la planificació han estat els següents:

- **Anàlisi documental**, especialment en la fase de la diagnosi, s'han pres en consideració documents, alguns vigents (normativa, pressupostos, programes d'activitats, notes de premsa, etc.), com també dades estadístiques proporcionades per la Diputació de Barcelona, a més d'altra documentació rellevant, com la memòria del Conjunt Monumental d'Olèrdola, per exemple.
- **Reunions de coordinació** amb l'equip de redacció del Pla director d'equipaments d'Olèrdola, 2020, del Servei d'Equipaments i Espai Públic.
- **Entrevistes i reunions**, durant tot el procés s'han mantingut entrevistes amb l'equip tècnic i polític de l'Ajuntament, especialment la regidoria de Cultura. A més s'ha parlat amb alguns agents i entitats d'Olèrdola. Aquestes trobades han servit tant per conèixer la singularitat de cada entitat (objectius, necessitats, activitats, etc.) com per compartir percepcions sobre la vida cultural i les necessitats de la seva política cultural. Les contribucions han facilitat la realització de la diagnosi inicial,

---

² Per a més informació sobre ITD: <http://e-itd.com/>.

però també la valoració a les orientacions generals i propostes concretes que es recullen en aquest document.

- **Elaboració de l'informe**, l'equip responsable de la coordinació i redacció del PAC ha analitzat i contrastat les diverses dades recollides per tal de configurar el diagnòstic inicial i formular els eixos generals d'acció i les propostes concretes per a les polítiques culturals d'Olèrdola. Posteriorment, aquests continguts han estat valorats i validats pels responsables de l'Ajuntament.

D'aquesta manera, el PAC compta amb una primera part de diagnòstic, que analitza successivament el context territorial, la demografia, la situació social i econòmica i la vida cultural a Olèrdola (agents, activitats, equipaments, polítiques, etc.), per tal de poder identificar el conjunt de fortaleses i debilitats i les principals necessitats i oportunitats per al desenvolupament futur de la cultura al poble. A partir d'aquesta anàlisi, a la segona part es proposen els eixos principals per a les polítiques culturals d'Olèrdola a mitjà termini, que es concreten en alguns programes i mesures específics.

2. Anàlisi sociodemogràfic i territorial

2.1 Territori

Olèrdola és un municipi amb una superfície d'uns 30 km² de la comarca de l'Alt Penedès, ubicat dins d'un territori muntanyós amb força desnivells, l'alçària del qual oscil·la entre els 180 metres i els 465 metres que és la cota del Puig de l'Àliga.

El terme municipal es troba a pocs quilòmetres de Vilafranca del Penedès i, per la seva situació geogràfica sobre el turó de Sant Miquel, ha tingut una gran importància històrica al conjunt de la comarca, amb assentaments des de l'època prehistòrica, els ibers i els romans, fet que els ha permès disposar de vestigis arqueològics força consolidats.

El municipi d'Olèrdola disposa de quatre pobles històrics: **Moja** (principal nucli de població fronterer amb Vilafranca), **Sant Miquel d'Olèrdola** (bressol de les primeres arrels històriques de la comarca i nucli on es troba l'Ajuntament), **Sant Pere Molanta** (configurat principalment a partir del desenvolupament industrial de la població) i **Viladellops**. En els darrers anys també s'ha configurat les urbanitzacions de Daltmar i Can Trabal a més de diferents barriades com Can Torres, Rectoria, La Serreta, Can Segarra, Can Moles, les Planes, el Sepulcre, la Font o Can Ferran. A més, existeix un gran nombre de masies disperses pel territori³.

És per això que la configuració del municipi està condicionada per una població dispersa en diferents nuclis, urbanitzacions, barriades i masies, i per una orografia variada amb un paisatge en què predomina la vinya, les masses forestals i nombroses runes, coves i vestigis del passat.

Aquesta dispersió de la població s'exemplifica especialment en la distància entre els principals nuclis. Sant Pere Molanta, que es troba en la part nord-est del municipi, està a 6,5 km de Moja i de Sant Miquel d'Olèrdola respectivament. Mentre que la distància entre Moja i Sant Miquel d'Olèrdola és de 3,5 km i configura un triangle entre els tres nuclis en què el vèrtex que forma Sant Pere Molanta és el més allunyat.

Les dues urbanitzacions també estan molt allunyades dels tres nuclis: Daltmar es troba a 4,4 km de Moja, a 10 km de Sant Pere Molanta i a 7 km de Sant Miquel d'Olèrdola. Per la seva banda, Can Trabal es troba a 10 km de Moja, a 8,7 km de Sant Miquel d'Olèrdola i a 5,2 de Sant Pere Molanta.

---

³ L'any 2007 es va publicar "Pla especial urbanístic del Catàleg de masies i cases rurals del terme municipal d'Olèrdola", impulsat per l'Ajuntament conjuntament amb l'Associació catalana de municipis. En aquest document s'apuntava que les masies i conjunts arquitectònics que pel seu rellevant valor històric, o per la seva qualitat arquitectònica, quedaven inclosos al catàleg d'edificis i elements d'interès històric, artístic o monumental eren les següents: Masia Torreblanca, Masia Porroig, Masia de Cal Bertranet, Can Torres de la Font Tallada, Cal Torrents de Ferran, Cal Sadurní, Barri del Ferran, Masia de Can Castellví i la Casa del Sepulcre.

Així doncs, el terme municipal és molt extens, amb els nuclis i urbanitzacions separades per unes distàncies elevades i travessat per un important nus viari, on destaca la carretera N-340 que passa pel bell mig de Sant Pere Molanta donant accés al polígon industrial, l'autopista AP-7 que es situa com una barrera entre Vilafranca i el nucli de Moja, i la carretera C-15 que travessa de nord a sud el municipi deixant a una banda els nuclis de Moja, Sant Miquel d'Olèrdola i la urbanització de Daltmar i a l'altra banda Sant Pere Molanta, Viladellops i la urbanització de Can Trabal. Davant d'aquestes distàncies, la comunicació entre els diferents nuclis de població s'ha de fer principalment en vehicle a motor o en bicicleta, tot i que no existeix un carril o camí específic per a les bicicletes.

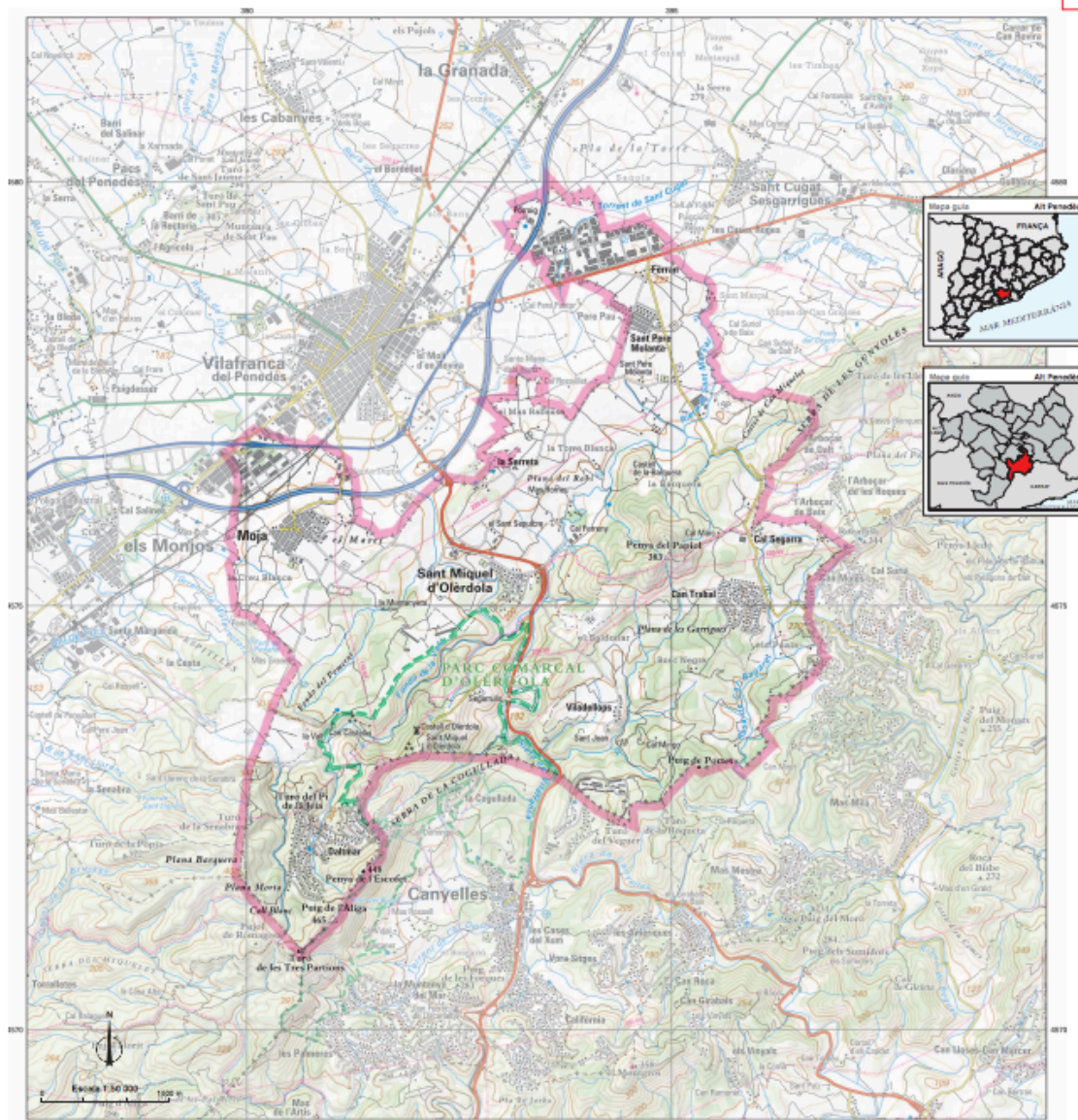
La dispersió de la població, l'orografia del terreny i les grans vies de comunicació que afecten de ple en el municipi són tres elements fonamentals que condicionen la vida en comunitat i les dinàmiques dels ciutadans d'Olèrdola.

Plànol 1: Distribució del municipi d'Olèrdola

Nomenclàtor oficial de toponímia major de Catalunya

Olèrdola **Alt Penedès**

591

Olèrdola [u'l'erðula]

En la documentació antiga Olèrdola (s. x), d'origen preromà, probablement ibèric.

Cap municipal: Sant Miquel d'Olèrdola
 Superfície (km²): 30,15
 Altitud (m): 189
 Població (2007): 3.280
 Codi de municipi: 081458
 Coordenades UTM cap mun. (x,y): 393062, 4575387

Entitats de població
 Cal Segura [ka'l se'ɾa] nuclí
 Can Torres [ka'n to'res] nuclí
 Can Trobat [ka'n tro'bat] nuclí
 Daltmar [dal'tma] nuclí
 Ferran [fe'ran] nuclí
 Moja [mo'ja] nuclí
 Sant Miquel d'Olèrdola [sant mi'kel da'l'er'du'la] cap
 Sant Pere Molanta [sant pe're mo'lanta] nuclí
 Sorneta, la [so'r'ne'ta] nuclí

Altres topònims
 Aigu, puig de l' cim
 Benquera, castell de la edif. hist.
 Benquera, plana orogr.
 Can Miquelot, costes de orogr.
 Castells, Can edif.
 Cogullada, terra de la serra
 Creu Blanca, la, indr.

Escotet, penya de l' cim
 Ferrer, Cal edif.
 Garrigues, plana de les orogr.
 Guinyosa, serra de les serrs
 Marc, Cal edif.
 Masó, el indr.
 Mas Rabassa, el indr.
 Mirgo, Cal edif.
 Mota, plana orogr.
 Murriyeta, la edif.
 Negre, bosc indr.
 Olèrdola, castell d' edif. hist.

Olèrdola, parc comarcal d' equip.
 Pradol, penya del cim
 Pi de la Jera, turó del cim
 Poala, els indr.
 Pomerat, turó del orogr.
 Porraig edif.
 Portes, puig de cim
 Rabl, plana del orogr.
 Romeu, Mas edif.
 Saldonat, el indr.
 Sant Joan edif. hist.
 Sant Miquel d'Olèrdola edif. hist.

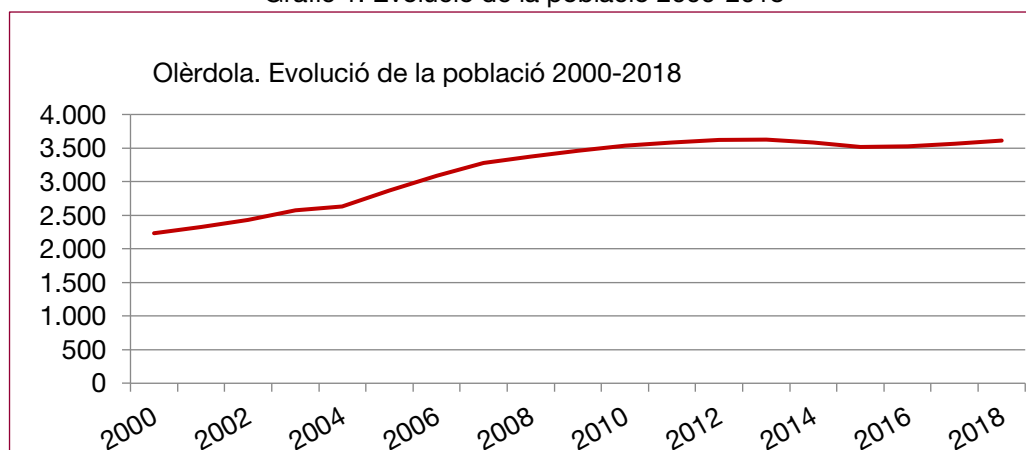
Sant Sepulcre, el edif.
 Segarra, el indr.
 Torre Blanca, la indr.
 Tres Partons, turó de les cim
 Vall, la edif.

Font: Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya

2.2 Població

Olèrdola té actualment una població de 3.611 habitants, una xifra que s'ha estabilitzat en els darrers deu anys però que va experimentar un gran creixement percentual en la darrera dècada del segle XX, especialment a partir de 1996 quan s'inicia un procés continuat de creixement degut principalment al transvasament residencial que prové de ciutats madures i en menor mesura de població estrangera.

Gràfic 1: Evolució de la població 2000-2018

Font: elaboració del CERC a partir de les dades de l'Idescat.

A la taula següent s'evidencia com el conjunt de la comarca de l'Alt Penedès ha estat un dels territoris de Catalunya que percentualment ha experimentat un gran creixement demogràfic. En el període analitzat, s'observa que ha doblat les xifres percentuals tant respecte a la demarcació de Barcelona com al conjunt de Catalunya.

Taula 1: Comparativa territorial. Evolució de la població 2003 – 2018

	2003	2008	2013	2018	Variació %
Olèrdola	2.578	3.375	3.626	3.611	+28,60
Alt Penedès	86.306	101.758	106.242	108.122	+20,17
Província Barcelona	5.052.666	5.416.447	5.540.925	5.609.350	+9,92
Catalunya	6.704.146	7.364.078	7.553.650	7.600.065	+11,78

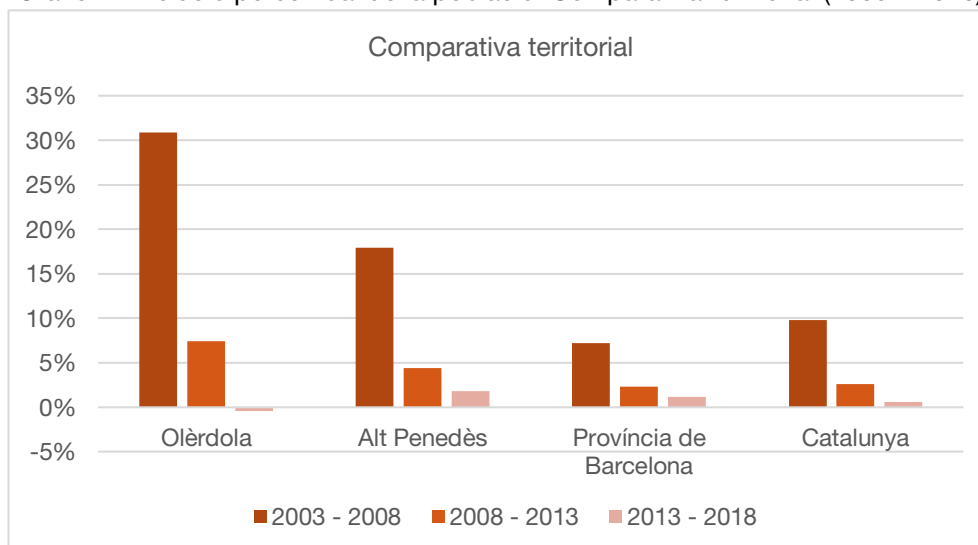
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Idescat.

De fet, Olèrdola és un dels municipis de l'Alt Penedès amb un major creixement, superant en vuit punts les xifres percentuals del conjunt de la comarca. Una de les característiques d'aquest creixement és que el període 2003-2008, època de bonança i previ a la crisi econòmica, es va concentrar un creixement de població del 30,9%. Aquest augment sobtat va fer créixer tots els principals nuclis de població d'Olèrdola, com també les diferents urbanitzacions.

Amb l'esclat de la crisi l'any 2008, hi ha una frenada sobtada en el creixement demogràfic a tots els territoris que s'analitzen en l'anterior taula. Olèrdola, en el període entre 2008 i 2013, encara experimenta un creixement del 7,4%, per sobre també del 4,4% del conjunt de la comarca. Però a partir d'aquí, la seva

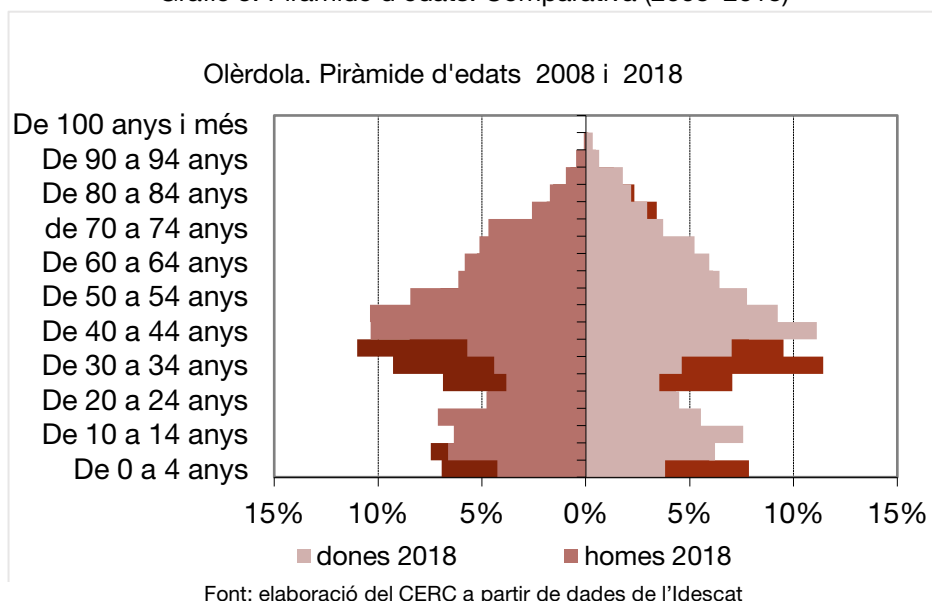
població queda estancada fins al punt que, en el període 2013-2018, experimenta una lleugera davallada d'habitants, concretament d'un -0,4%.

Gràfic 2: Evolució percentual de la població. Comparativa territorial (2003 – 2018)

Per franges d'edat, s'observa un progressiu envelliment de la població en el període 2008 – 2018, traçant una tendència d'increment de la població a partir de la franja d'edat compresa entre els 40 a 44 anys. Per contra, l'increment de població s'ha manifestat especialment en les edats compreses entre els 25 i 40 anys, que de manera habitual el conformen famílies que cerquen una nova llar en un municipi ben comunicat, proper al seu lloc de treball i amb un preus de lloguer o de compra d'habitatge més assequibles. Finalment, la tendència general que s'experimenta a Catalunya de baixada de natalitat, també és present de manera significativa en l'evolució de la població entre 0 i 10 anys, just el període de temps en què la crisi econòmica ha fet més estralls en la volatilitat dels llocs de feina al conjunt del país.

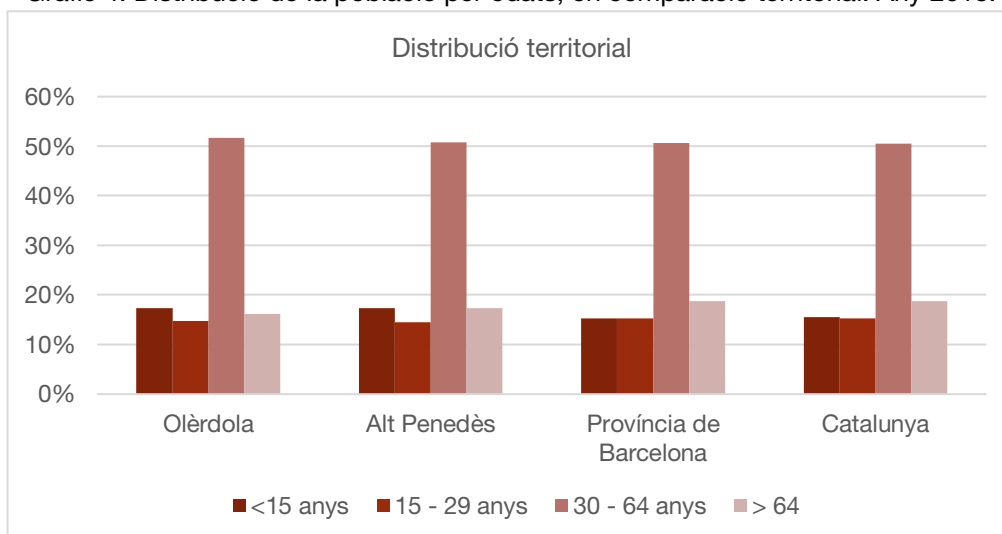
Gràfic 3: Piràmide d'edats. Comparativa (2008–2018)

A l'hora de fer una comparativa territorial, s'observa que la població d'Olèrdola i del conjunt de l'Alt Penedès és lleugerament més jove que la del conjunt de Catalunya. Concretament, a la franja d'edat per sobre dels 65 anys, Olèrdola està 2,5 punts percentuals per sota de la mitjana, mentre que a la franja de 0 a 15 anys a 2 punts per sobre. En canvi, a la franja d'edat entre 15 i 29 anys, Olèrdola està 0,5 punts percentuals per sota de la mitjana, tant de la demarcació de Barcelona com del conjunt de Catalunya.

Per altra banda, la franja de població predominant és la que té entre 30 i 64 anys, època de plena etapa laboral, i que representa el 51,7% del conjunt d'Olèrdola, un punt per sobre de la del conjunt de Catalunya.

Gràfic 4: Distribució de la població per edats, en comparació territorial. Any 2018.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Idescat

Des d'un punt de vista de la distribució de la població, Moja és el primer nucli amb gairebé el 40% d'habitants. El segon amb més població és Sant Pere Molanta (19%), tot i que una urbanització com Daltmar gairebé té la mateixa població, tal i com s'observa en la taula 2. El tercer nucli principal de població, Sant Miquel d'Olèrdola té per la seva banda un nombre inferior d'habitants (418), que representen el 11,5% de la població.

És rellevant també destacar que gairebé el 30% de la població viu en les dues urbanitzacions: Can Trabal i Daltmar, que s'enfilen cap a la muntanya que porta al Garraf i que estan passant de segones a primeres residències.

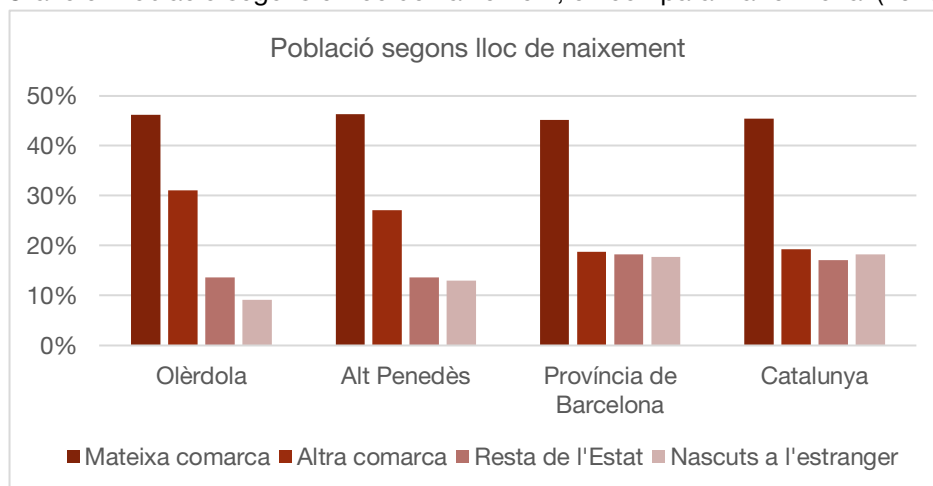
Taula 2: Distribució per entitats de la població d'Olèrdola. Dades 2018.

Nucli de població	Població	Percentatge
Moja	1.413	39,36 %
Sant Pere Molanta	682	18,88 %
Sant Miquel d'Olèrdola	418	11,57 %
Daltmar	626	17,32 %
Can Trabal	424	11,75 %
Viladellops	33	0,91 %
Polígons industrials	15	0,40 %
Municipi d'Olèrdola	3.611	100 %

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Idescat

Per altra banda, la configuració actual de la població d'Olèrdola està formada majoritàriament per persones nascudes a Catalunya, concretament un 46,2% a la mateixa comarca i un 31,1% a una altra. Les persones que han nascut a la resta de l'Estat Espanyol representen un 13,6% i tan sols el 9,1% han nascut a l'estranger.

Gràfic 5: Població segons el lloc de naixement, en comparativa territorial (2018)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Idescat

Com s'observa al gràfic anterior, el percentatge de persones que resideixen a Olèrdola han nascut majoritàriament a Catalunya (77,3%), un percentatge lleugerament superior al conjunt de la comarca de l'Alt Penedès (73,4%) i 13 punts per sobre del conjunt de la província de Barcelona (64%) i del conjunt de Catalunya (64,7%).

En contrapartida, les persones residents nascudes a l'estranger presenten una diferència destacable. Mentre que a Olèrdola, com hem comentat, representen tan sols el 9,1% (329 habitants) a la comarca de l'Alt Penedès la xifra s'eleva al 13%, a la província de Barcelona el 17,8% i al conjunt de Catalunya el 18,2%.

La població d'origen estranger a Olèrdola prové majoritàriament del Marroc (28,51%), i en segon terme de l'est d'Europa -Romania (7,03%) i Ucraïna (6,25%)- i de dos països europeus -Regne Unit (7,03%) i Itàlia (6,25%). La variació en el període comprès entre 2014-2018 ha estat del 22,5%.

2.3 Economia

La fotografia actual de la població activa d'Olèrdola, d'acord als grans sectors econòmics, ens indica que el sector serveis (63%), en primer lloc, i indústria (30%) són els dos pilars que sustenten l'economia del municipi. Segons dades del segon trimestre de 2019, Olèrdola compta amb 243 empreses, tal i com s'observa a la taula següent:

Taula 3: Activitat econòmica: empreses segons sector econòmic. Dades II Trimestre 2019.

Olèrdola	Total	Pes per sectors	Variació anual	Variació 2015 -2019
Núm. empreses	243	100%	-0,82%	2,53%
Agricultura	0	0,00%	ND	-100,00%
Indústria	74	30,45%	4,23%	12,12%
Construcció	15	6,17%	-11,76%	0,00%
Serveis	154	63,37%	-1,91%	-0,65%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Programa HERMES

El pes de l'economia d'Olèrdola està clarament condicionat per la presència dels polígons industrials el Clot de Moja, els Espiells i Sant Pere Molanta. Aquest darrer polígon té censades més de 130 indústries diferents i, en els darrers anys, ha experimentat un creixement notable amb la presència d'una gran varietat en la seva oferta comercial.

La gran quantitat d'empreses que estan situades als polígons industrials a més d'altres negocis repartits pel municipi, fan d'Olèrdola un punt d'atracció de mercat laboral pel conjunt d'habitants de la comarca.

El sector del vi i el cava, tant rellevant de la comarca del Penedès, també hi està present amb negocis com la Finca Masia Torreblanca, la Finca Valldosera, Vins i Olis Viladellops o Caves Hill. Del sector agrícola cal mencionar la Cooperativa Agrícola de Moja, l'Agrobotiga-aula de vinya i vi i JB Berger.

Malgrat la fortalesa de les empreses vinculades al món vitivinícola, el sector agrícola gairebé no té representació a les dades econòmiques, com s'observa en la taula següent, malgrat que una part important de la superfície del terme municipal està ocupat per terres llaurades. Les persones que hi treballen estan subjectes majoritàriament al règim d'autònoms, 27 en concret, tal i com assenyalen les dades del mateix programa Hermes de 2018.

La realitat empresarial d'Olèrdola, i per extensió del conjunt de la comarca de l'Alt Penedès, queda reflectida en les dades comparatives sobre el nombre d'assalariats per sector econòmic del conjunt d'habitants de la província de Barcelona.

Taula 4: Evolució del nombre d'assalariats per sectors d'activitat econòmica (2016-2018)

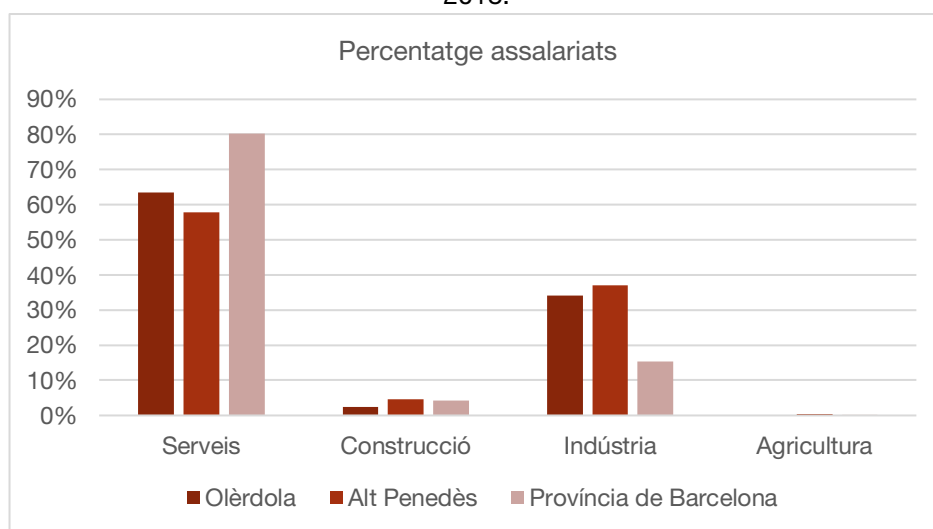
Olèrdola	2016		2017		2018	
Agricultura	2	0,1%	ND	ND	ND	ND
Indústria	1.363	39%	1.430	37,6%	1.473	34%
Construcció	81	2,4%	90	2,4%	106	2,5%
Serveis	2.050	58,6%	2.288	60%	2.742	63,5%
Total ocupats	3.496	100%	3.808	100%	4.321	100%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Programa HERMES.

Si es fa lectura de les dades de les persones assalariades per grans sectors econòmics, s'observa com el percentatge d'assalariats del sector serveis està al voltant del 60%, xifra que anualment s'ha anat incrementant lleugerament.

Com s'observa al gràfic següent, el sector serveis tot i ser predominant tant a Olèrdola com a la comarca de l'Alt Penedès, és considerablement inferior que el del conjunt de la província de Barcelona (un 20% aproximadament). Aquest percentatge s'inverteix al sector industrial, on tant Olèrdola com el conjunt de la comarca té un percentatge d'assalariats més rellevant que el de la província de Barcelona.

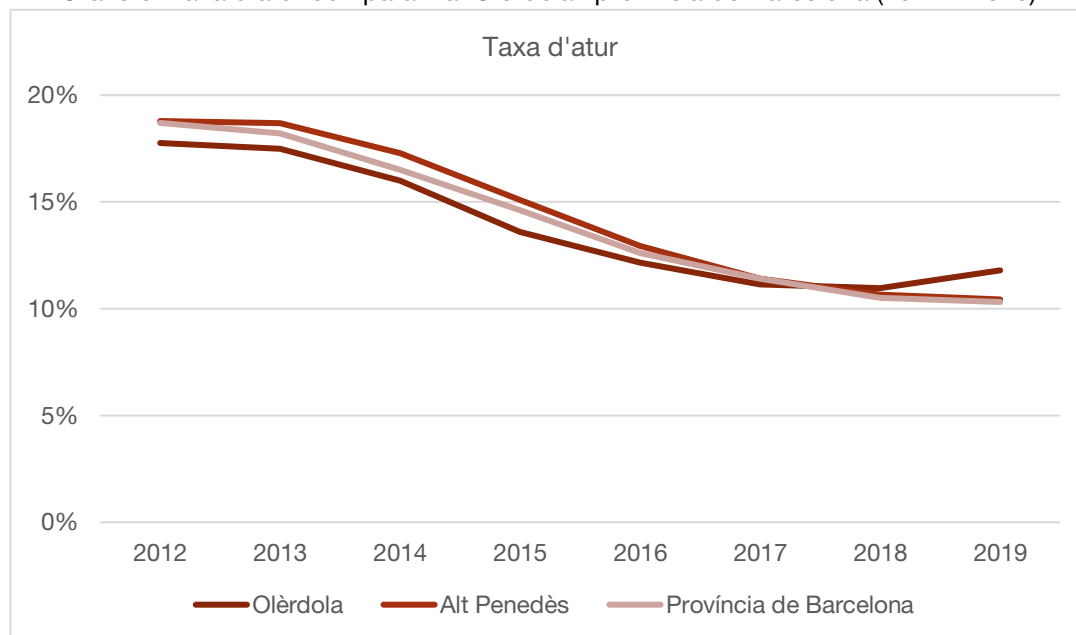
Gràfic 5: Percentatge d'assalariats per sectors d'activitat econòmica, comparativa territorial 2018.

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Programa

Malgrat la gran concentració de teixit empresarial, la taxa d'atur ha tingut una evolució similar al conjunt de la província de Barcelona.

Gràfic 6: Taxa d'atur comparativa. Olèrdola i província de Barcelona (2012 – 2019)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Programa HERMES

S'observa una evolució decreixent en els tres territoris analitzats en els darrers anys amb una taxa entre 0,5 i 1 punt percentual més baix per part d'Olèrdola en tot el període excepte en les dades dels darrers dos anys que sembla hi ha un cert repunt de l'atur respecte al conjunt de la comarca de l'Alt Penedès i de la província de Barcelona.

2.4 Idees clau

Tot seguit es llisten els principals elements, del conjunt de l'anàlisi sociodemogràfic i territorial, que s'han de tenir en compte a l'hora d'elaborar el PAC.

Territori

- Olèrdola és un municipi amb una població disseminada o configurat per diversos nuclis de població, amb un significatiu relleu de la seva orografia, i envoltat de grans vies de comunicació. El conjunt d'aquestes característiques ha forjat una identitat important a cada un dels nuclis de població.
- Municipi amb grans infraestructures de mobilitat que el creuen i el divideixen.
- La dispersió dels ciutadans d'Olèrdola planteja complexitats des de l'òptica de la gestió pública i la prestació de serveis. La gran distància entre els nuclis ha fet que, en ocasions, s'hagin duplicat o fins i tot triplicat alguns dels serveis bàsics de proximitat.
- La suma de nuclis de població amb una identitat molt marcada i la necessitat de duplicar serveis bàsics, també en cultura, no ha ajudat a fomentar l'acció pública des d'una òptica integral de tot el municipi.

Població

- Després d'experimentar un creixement de població significatiu, en els darrers anys la població d'Olèrdola s'ha estabilitzat al voltant dels 3.600 habitants.
- Gairebé el 70 % de la població viu repartida als tres nuclis de població i la resta disseminada pel territori en nuclis més petits i dispersos, alguns de caràcter rural i d'altres en urbanitzacions residencials.
- A la configuració de la població d'Olèrdola destaca la franja d'edat més jove, els menors de 15 anys, com a conseqüència de l'augment de la població en edat reproductiva. Però en la comparativa dels darrers 10 anys s'observa un progressiu envelliment de la població, amb un increment del 4.2% dels majors de 65 anys. Aquestes dues dades s'han de tenir en compte a l'hora de plantejar l'elaboració de les polítiques públiques.
- Des de la perspectiva de l'elaboració del PAC d'Olèrdola és important anotar que malgrat el percentatge de persones residents que han nascut a l'estranger és força reduït, sí que és cert que existeixen comunitats establertes al municipi, especialment les persones arribades del Marroc, que s'han de tenir en compte a l'hora de planificar i elaborar polítiques públiques en l'àmbit cultural.

Economia

- El sector serveis predomina en la tipologia d'empreses d'Olèrdola tot i que destaca també l'elevat percentatge d'empreses del sector industrial (30%) si es compara amb la província de Barcelona. La presència de tres polígons industrials al terme municipal fa d'Olèrdola un dels pols de desenvolupament econòmic de la comarca.
- La taxa d'atur a Olèrdola ha experimentat un decreixement en consonància amb el conjunt de la província de Barcelona. En els darrers anys s'ha mantingut sempre entre 0,5 i 1 punt per sota, tot i que en els darrers dos anys s'observa un lleuger repunt de la taxa d'atur al municipi.

3. Vida cultural

Per tal de dissenyar una política cultural adequada a les necessitats presents i futures de la ciutadania d'un territori, sigui de caràcter municipal o supramunicipal, és necessari conèixer de primera mà les accions i dinàmiques dels agents culturals, analitzar com s'organitzen i com prenen part en la vida cultural.

Un territori ric i divers és aquell en què la societat civil s'organitza en diversos formats per tal de desenvolupar les accions artístiques i culturals, i on l'administració, impulsa iniciatives polítiques concretes en àmbits estratègics de desenvolupament. En aquest sentit, actua com un agent facilitador per tal que els processos empresos per la societat civil es puguin desenvolupar amb les millors condicions possibles, ja sigui a través d'una línia de subvencions, o posant a l'abast equipaments material tècnic o elements logístics.

En canvi, un territori que no té una societat civil prou organitzada obliga a l'administració a adoptar un paper més actiu, un paper de lideratge gairebé en solitari i, per tant, ha d'assumir un paper d'agitador o impulsor de bona part dels processos culturals. En aquest escenari, els ciutadans no desenvolupen un paper tan actiu i tendeixen a tenir un paper més aviat de consumidor de l'oferta cultural que gairebé en la seva totalitat es proposa des de la pròpia administració.

La lectura i anàlisi de la vida cultural d'Olèrdola serà una eina per determinar en quins àmbits l'Ajuntament ha de tenir un paper més aviat de facilitador de processos i en quin altre seria necessari desenvolupar-ne un més de lideratge. En ambdós escenaris el consistori haurà de garantir l'accés i la plena participació de la ciutadania a la cultura, fet que inclou la possibilitat que la societat civil organitzada assumeixi responsabilitats directes en l'impuls i la gestió de projectes i activitats.

Un cop realitzada la lectura del territori serà possible també determinar en quines infraestructures es requereix major atenció i, per tant, és necessari focalitzar els esforços econòmics en la construcció, adequació i manteniment dels equipaments.

Aquesta lectura del territori s'aborda des de quatre perspectives:

1. **Els agents culturals**, que inclou una descripció de l'acció consistorial en matèria de cultura, l'anàlisi del sector privat i el tercer sector (les entitats).
2. **Les activitats i la dinàmica cultural**, que inclou l'activitat regular, cicles, festivitats, festivals, etc.
3. **Els equipaments culturals**.
4. **Les eines i mecanismes de comunicació**.

Per tal de procedir a una lectura aprofundida del territori, des de la seva vessant sociocultural, i que ha de permetre posteriorment dissenyar un pla d'acció cultural a mida de les necessitats d'Olèrdola, es procedeix a analitzar els quatre elements clau del municipi:

3.1 Els agents culturals

3.1.1 L'Ajuntament

Com s'ha explicat en la introducció del PAC, la vida cultural en una població com Olèrdola es configura a partir de la confluència de múltiples agents, tant públics com privats. El principal agent que possibilita i impulsa la vida cultural local és el propi Ajuntament que, amb el conjunt de mesures i iniciatives en matèria de polítiques culturals, incideix de manera decisiva en el desenvolupament de la vida cultural local.

Dins de l'organització municipal el pes del desplegament de les polítiques culturals recau en la Regidoria de Cultura. Tot i que, com es pot observar a l'estructura municipal, totes les regidories també hi tenen incidència en major o menor mesura.

Si fem un repàs a l'organigrama de l'Ajuntament, s'observa com els sis membres de l'equip de govern lideren regidories i àmbits temàtics relacionats directa o indirectament amb l'àmbit de la política cultural.

Taula 6: Organigrama municipal i estructura organitzativa

Àrees de govern	Àmbits d'actuació relacionats amb el PAC	Altres àmbits d'actuació
Alcaldia	Patrimoni municipal Espai natural Camins	Contractació i serveis jurídics Serveis i promoció econòmica Habitatge Mobilitat i accessibilitat Vies de comunicació
1a Tinent d'Alcalde Regidories de Cultura, Joventut i Gent Gran	Serveis socials bàsics i convivència Promoció de sectors culturals Festes i esdeveniments festius Polítiques de joventut	Salut pública
2n Tinent d'Alcalde Regidoria de planejament, gestió i informació urbanística (urbanisme i paisatge urbà)	En l'àmbit d'espai públic, responsable dels equipaments municipals.	Serveis i energies (aigua, enllumenat, etc.) Neteja diària i clavegueram
3r Tinent d'Alcalde Regidoria de consum, petit comerç i ocupació dins de l'àmbit compartit de promoció econòmica	Paisatge i verd urbà (dins d'urbanisme)	Protecció i tinença d'animals Residus (inclòs en l'àmbit de serveis i energies)
Regidor de Govern obert, democràcia activa i participació	Atenció ciutadana i de comunicació	Serveis informàtics, organització i persones Prevenió, seguretat i acció cívica
Regidoria d'Educació	Biblioteques, normalització lingüística, patrimoni cultural i històric Turisme Igualtat i diversitat	Esports, equipaments esportius i promoció de la salut

Font: elaboració pròpia a partir de la pàgina web de l'Ajuntament d'Olèrdola (2019).

D'acord amb aquesta informació sembla evident que hi ha una dispersió de les competències en cultura, ja que està present en totes les àrees de governabilitat local, però sembla que no es tradueix en una veritable centralitat de les polítiques culturals per part de l'Ajuntament.

La responsabilitat de l'acció cultural recau sobre la Regidoria de Cultura, que compta amb la figura d'una tècnica de cultura que té com a principals funcions:

- la coordinació de l'execució de les principals iniciatives culturals de caràcter municipal;
- la concertació i organització dels diferents cicles festius amb les entitats;
- la gestió de les demandes d'ús d'espais per part de les entitats;
- la tramitació de les línies de subvencions i suport a les entitats;
- i la interlocució i coordinació amb diferents festivals de caràcter comarcal.

No obstant això, la dispersió de competències en cultura per diferents regidories hauria d'implicar una estructura amb un elevat grau de coordinació i treball transversal. En aquest sentit, no s'observa en l'estructura administrativa eines de treball transversal que així ho indiquin.

3.1.1.1 Regidoria de Cultura

La Regidoria de Cultura no disposa d'instruments de planificació (plans estratègics, anuals, etc.), que facin explícita la línia de les polítiques culturals municipals. També es troben a faltar memòries o altres documents que facin balanç de les accions culturals desenvolupades i que permetin una certa sistematització de la informació.

Tanmateix, de la pràctica específica de la Regidoria de Cultura es dedueix que l'acció cultural d'Olèrdola en els darrers anys s'ha fonamentat principalment en els objectius següents:

- **Contribuir a la diversificació i qualitat de l'oferta cultural**, mitjançant l'organització d'activitats culturals pròpies o en col·laboració amb altres agents. En aquest apartat destaquen algunes iniciatives:
  - l'organització de La Trobada
  - el club de lectura
  - el Cicle Escena Olèrdola
  - la coorganització de festivals com Cicle Vespres al Castell, organitzat conjuntament amb el Museu d'Arqueologia de Catalunya al Conjunt Monumental d'Olèrdola
  - la participació en activitats, cicles i programes, impulsats per altres entitats i institucions, com ara la Roda de Teatre Amateur de l'Alt Penedès, el Festival EVA o el Most-Festival Internacional de Cinema de Vi i el Cava

- la contribució a facilitar un conjunt d'oferta i activitats adreçades especialment al turisme: l'element patrimonial, especialment vinculat amb el Conjunt Monumental d'Olèrdola, el Parc d'Olèrdola, les rutes i camins, les activitats i rutes vinculades amb l'element vinícola de la població i de la comarca, etc.
- **Garantir la continuïtat i l'enfortiment de la participació cultural com a eina d'identitat local i de cohesió social**, mitjançant la col·laboració en l'organització de les activitats del cicle festiu, amb agents clau en l'àmbit de la cultura popular i tradicional. En aquest sentit Olèrdola és un municipi molt ric en festivitats locals, ja que cada nucli de població, i també les dues principals urbanitzacions, tenen una festa major pròpia. I, per tant, amb aquest àmbit és el que més gent d'Olèrdola s'identifica a l'hora de participar de la vida cultural local.
- **Ajudar a crear una estructura de governança cultural ordenada i transparent per al conjunt de la ciutadania**, mitjançant:
  - el Consell Consultiu de Cultura, que després d'uns anys de POCA activitat, s'està tornant a revifar per esdevenir un òrgan de participació activa de les entitats en les decisions més rellevants de les polítiques culturals.
  - la regulació de les concessions de subvencions en règim de concurrència competitiva en matèria de foment de projectes de cultura, esports i matèries socials⁴.
  - L'existència d'un Reglament de participació ciutadana aprovat en el Ple Municipal, el 25 de setembre de 2015, i que ha permès darrerament engegar un procés participatiu per decidir els usos socioculturals de l'antic edifici de Correus de Moja⁵.
  - la creació d'un mecanisme obert i transparent de regulació i sol·licitud d'espais municipals disponibles per a ús públic, mitjançant un sistema de fitxa de cessió d'espais i la possibilitat de conèixer de manera permanent els usos de cada equipament cultural a partir de la pàgina web de l'Ajuntament.
- **Afavorir la presència d'un teixit cultural sostenible**, mitjançant mesures de suport adreçades principalment a les entitats sense ànim de lucre i al diàleg amb els agents culturals. En aquest sentit podem trobar:
  - la prestació d'espais de reunió i treball per als agents culturals, que es materialitza principalment en els diferents centres cívics.
  - la gestió d'una convocatòria anual de subvencions municipals per a les entitats del sector cultural, com també altres formes

⁴ Aquesta regulació es va aprovar al Ple municipal de data 29 de gener de 2019, al BOPB el 8 de febrer i al DOGC de data 12 de febrer del mateix any.

⁵ Disponible a: <http://www.olerdola.cat/ajuntament/participacio-ciutadana-en-edicio/processos-de-participacio-ciutadana/processos-participatius-realitzats/proces-participatiu-per-a-decidir-els-usos-de-dos-espais-de-lantic-edifici-de-correus-de-moja>.

de suport econòmic que les regidories ofereixen als seus àmbits (entitats socials o associacions de veïns, per exemple) i que indirectament poden afavorir la programació d'activitats culturals.

- altres formes de suport logístic i d'assessorament que la Regidoria de Cultura ofereix de manera regular a les entitats i als agents del sector cultural, en allò que es podria considerar la forma de suport més "invisible" dins de les polítiques culturals locals.

El plantejament de la política cultural d'Olèrdola ens situa en un escenari on l'Ajuntament ha prioritzat la regulació i l'accés a la cessió dels espais i, en segona instància, en la millora o canvi en l'accés a les subvencions que fomenti el principi d'igualtat d'oportunitats de totes les entitats i agents culturals davant els recursos públics. Tot i que no s'observa una directriu estratègica clara en les seves polítiques, ni un marc general que reguli els usos, la gestió i programació.

En matèria de programació cultural s'està començant a fer petites accions, potser encara força tímides per tal d'acostar la cultura al conjunt de la ciutadania. L'exemple més clar és la primera edició del Cicle Escena. Tot i així, l'oferta cultural és encara minsa si tenim en compte els equipaments de què disposa Olèrdola. Es fa necessari apuntar que l'Ajuntament hauria de tenir un paper molt més actiu pel que fa a la programació cultural, i desenvolupar una iniciativa decidida a incrementar l'oferta cultural, a més de donar suport a les activitats fetes per les entitats. L'objectiu hauria de ser omplir progressivament els equipaments d'oferta cultural.

Un dels elements que s'hauria de revisar per poder assolir aquest objectiu és el propi model de gestió actual dels equipaments, ja que està en mans, gairebé la seva totalitat, de les entitats. Caldria repensar-ne el model per facilitar l'acció de l'Ajuntament en una nova programació artística i cultural.

Consideració de la cultura en altres plans i polítiques sectorials

En la voluntat de situar l'acció cultural com un element central en les polítiques públiques d'Olèrdola, aquest informe vol observar quin és el paper que juguen els aspectes culturals en altres àmbits a partir dels diferents informes, plans i estudis disponibles que contribueixen a la reflexió sobre la governabilitat del municipi⁶.

Un primer document a tenir en compte és *l'Informe estratègic d'Olèrdola*⁷, que identifica el patrimoni cultural arqueològic i els parcs naturals com una fortalesa per al desenvolupament socioeconòmic del municipi. En aquest mateix informe,

---

⁶ En el moment de redactar aquest document encara està pendent de publicar-se el Pla de govern municipal pel període 2019–2023.

⁷ Publicat el març de 2018 per l'Àrea de Desenvolupament Econòmic Local. Gerència de Serveis de Promoció Econòmica i Ocupació. Oficina Tècnica d'Estratègies per al Desenvolupament Econòmic. Diputació de Barcelona.

anomena l'àmbit del turisme i lleure com un dels quatre elements que poden ser una oportunitat per al creixement econòmic del territori. Finalment, a l'hora de plantejar els factors de desenvolupament d'Olèrdola en mencionen dos que estan vinculats amb la cultura: la diversitat cultural (en què es destaca l'alt nombre de treballadors dedicats a activitats creatives) i la participació comunitària.

Un segon document és el *Pla estratègic de turisme d'Olèrdola*⁸, que amb el projecte "Olèrdola 2030" situa l'increment de visitants al Conjunt Monumental d'Olèrdola com un dels principals objectius a assolir. També col·loca les principals rutes i l'enoturisme al centre de la seva acció estratègica.

Des de l'òptica de la cultura de base, l'Ajuntament s'ha dotat en els darrers anys de tres documents d'anàlisi que han permès una reflexió sobre la conveniència d'ordenar i sistematitzar la seva relació amb les entitats culturals locals. En primer lloc, l'estudi *Eines per a la gestió dels centres cívics d'Olèrdola*⁹, que aconsellava una gestió transparent de la cessió dels espais dels equipaments culturals i cívics; un segon document, la *Planificació cultural de festes majors i dels actes i esdeveniments d'Olèrdola* (Ajuntament d'Olèrdola, abril 2018); i en darrer lloc el *Pla estratègic de subvencions 2019–2021* (Ajuntament d'Olèrdola, desembre de 2018).

Finalment, aquest inici de 2020, com s'ha comentat en la introducció, s'ha elaborat el Pla director d'equipaments d'Olèrdola, elaborat pel Servei d'Equipaments i Espai Públic de la Diputació de Barcelona. Sota la mirada arquitectònica i urbanística planifica les actuacions a fer en la xarxa d'equipaments municipals en els propers 10 anys per tal d'aconseguir la millora i l'optimització dels serveis, d'acord amb les necessitats de la ciutadania i la capacitat pressupostària local.

Quan aquest document s'endinsa en la diagnosi dels equipaments culturals, n'extreu una sèrie de conclusions, que a continuació s'apunten a mode de síntesi, i que s'han de tenir presents a l'hora d'elaborar el present PAC:

- a) **Bona distribució** dels equipaments culturals pel territori. Estan en bones condicions però es detecta un excés d'oferta d'espais i una baixa utilització.
- b) La prestació de servei de la biblioteca filial no està coberta, malgrat no és obligatòria. Hi ha servei de bibliobús (El Castellot) als barris de Moja i Sant Pere Molanta cada 15 dies. Hi ha voluntat municipal per crear una **sala de lectura**, que hauria de donar suport al servei de bibliobús. La proposta d'ubicació és al centre cívic La Xarxa.
- c) La prestació del servei de **centre cultural polivalent** està coberta, i la superfície construïda en conjunt de tots els espais disponibles quintuplica els estàndards recomanats per una població com Olèrdola.

---

⁸ Publicat el 30 d'abril de 2019. Elaborat amb el suport de la Diputació de Barcelona.

⁹ Publicat el gener 2013 pel CERC. Diputació de Barcelona.

- d) Es detecten **mancances en la programació** d'activitat sociocultural i en general de **dinamització activa** dels espais civicoculturals.
- e) **No hi ha espais específics per a joves** malgrat que es detecta una demanda latent d'aquest col·lectiu.
- f) Olèrdola té dos **arxius** malgrat no és un servei obligatori. El que està situat al soterrani del Centre Cívic La Xarxa està en òptimes condicions, malgrat estar força buit.
- g) El potencial turístic del Conjunt Monumental del Castell i el Parc d'Olèrdola no repercuteix directament en benefici dels nuclis del municipi. Es suggereix un canvi d'ubicació del **Punt d'Informació**, concretament a la Torre de Moja¹⁰.
- h) Hi ha una proposta de millora relacionada amb la **gestió d'equipaments cívics i culturals** (Can Trabal, la Societat Principal la Unió i l'Escola d'Idiomes).

Dimensió comarcal i supramunicipal

Com s'explica més endavant, l'Ajuntament d'Olèrdola participa en algunes iniciatives de caràcter comarcal, com la Roda de Teatre del Penedès o el Festival Most, i també d'altres de caràcter provincial, com el programa Anem al Teatre de la Diputació de Barcelona. Diverses entitats, especialment les de cultura tradicional i popular, com els Diablers o els Geganters, mantenen relacions amb associacions dels seus àmbits respectius en altres municipis.

Al mateix temps, Olèrdola disposa d'un conjunt monumental conegut arreu de Catalunya i situat enmig d'un parc nacional reconegut per la bellesa del seu paisatge i dels seus camins. En la seva oferta, té una gran varietat d'activitats didàctiques, com per exemple "Arqueocasal", fruit de la col·laboració amb la Universitat de Barcelona, l'Ajuntament d'Olèrdola, la Diputació de Barcelona i la Generalitat de Catalunya, i que ofereix als joves d'entre 12 i 16 anys del Penedès i Garraf poder treballar amb arqueòlegs als jaciments.

Aquest caràcter únic d'aquest paisatge del Penedès podria ser convenient explorar una major col·laboració entre municipis en l'organització d'activitats d'interès comú. Aquesta cooperació no tindria només sentit al voltant de la temàtica de l'entorn natural, patrimonial i paisatgístic, sinó també en aspectes com els festivals i circuits artístics, per tal de donar resposta a les necessitats que els municipis senten a nivell individual i que es poden resoldre millor si es tracten de manera conjunta.

---

¹⁰ Cal anotar que el Pla Estratègic de Turisme planteja la conveniència de situar el punt d'informació a la seu del Museu d'Arqueologia de Catalunya adduint l'argument del nombre de visitants que visita el conjunt monumental (pàgina 43).

3.1.1.2 Recursos per a la cultura

Recursos humans

La Regidoria de Cultura compta amb la figura d'una tècnica de cultura que dona suport al conjunt de l'àrea. A més a més, els equipaments i serveis culturals només compten amb el suport d'una persona que fa tasques de consergeria, i que alhora controla les graelles d'activitats del conjunt d'espais. També és una figura de suport per aquells esdeveniments puntuals que es porten a terme en els equipaments.

El conjunt de centres cívics i culturals no tenen personal propi, i l'ús dels espais es fa de manera autogestionada per les pròpies entitats a partir d'un model de reserva centralitzat a la web del propi Ajuntament. Les entitats que ja utilitzen de manera regular els espais tenen clau d'accés a l'equipament.

Recursos econòmics: despesa municipal en cultura

La taula que es presenta a continuació reflecteix el pressupost municipal destinat a cultura en el període comprès entre els anys 2008 i 2017, una època que es caracteritza per la irrupció d'una crisi econòmica i que des de l'òptica de la cultura va representar una fortíssima retallada en els seus pressupostos. Tal i com s'apunta a l'informe *La despesa municipal en cultura*¹¹, en els anys previs a la crisi la mitjana del pressupost de cultura es situava per sobre el 10% del total de la despesa dels municipis. A partir de 2009 es produeix una profunda davallada i situa la mitjana de la despesa en cultura del pressupost municipal al voltant del 5%.

Si s'observa les dades concretes d'Olèrdola, s'identifica clarament tres etapes que, d'alguna manera, posen de manifest la baixada manifesta dels pressupostos especialment els destinats a cultura.

- Entre els anys 2008 i 2011 el pressupost en cultura superava amb escreix el 10%, especialment els exercicis 2009 a 2011. L'exercici 2009 es va arribar al 23,8%, un fet remarcable que probablement es va produir degut a inversions o activitats extraordinàries.
- Entre els anys 2012 i 2014 hi ha un fortíssima baixada tant en números absoluts com en percentuals, que se situen al voltant del 2,5%, pel que fa al pressupost en cultura.
- Entre els anys 2015 i 2017 s'observa una lleugera estabilització percentual dels pressupostos en cultura, que se situen al voltant del 4,5%. No obstant això, aquests percentatges encara es troben un punt per sota de la mitjana de municipis de la província de Barcelona, que d'acord amb l'informe anteriorment mencionat, el 2015 era del 5,40% i el 2017 del 5,90%.

---

¹¹ La despesa municipal en cultura. Despesa en cultura dels ajuntaments de la província de Barcelona 2014–2017. Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC). Disponible a: http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/userfiles/279/analisipressupost_2019_a_mb_index.pdf

Taula 7: Olèrdola. Pressupost municipal en cultura sobre el total de l'Ajuntament (2008 – 2017)

Any	Pressupost general	Pressupost Cultura	% cultura
2008	4.444.087,1 €	527.999,70 €	11,9%
2009	5.934.749,40 €	1.410.268,60 €	23,8 %
2010	6.054.731,30 €	878.764,20 €	14,5 %
2011	5.650.618,40 €	865.132,60 €	15,3 %
2012	4.648.026,20 €	125.541,70 €	2,7 %
2013	3.856.593,60 €	99.105,20 €	2,6 %
2014	3.866.880,00 €	94.299,40 €	2,4 %
2015	3.919.069,00 €	176.841,40 €	4,5 %
2016	3.558.927,80 €	167.886,90 €	4,7 %
2017	4.553.276,70 €	196.341,20 €	4,3 %

Font: elaboració del CERC a partir de les dades publicades pel Servei d'Informació Econòmica Municipal (SIEM).

Quan aquestes xifres d'Olèrdola les contrastem amb municipis semblants, d'entre 3.000 i 4.000 habitants, de la província de Barcelona (taula 8) s'observa de nou que la dotació en cultura està, tant en números absoluts com en percentuals, significativament per sota de la mitjana. En aquest sentit també la despesa en cultura per habitant és significativament inferior a Olèrdola. Per exemple, la despesa per habitant a Olèrdola l'any 2015 va ser de 49,40 € mentre la mitjana de municipis similars va ser de 65,50 €. Aquesta diferència, lluny d'escurçar-se, s'ha incrementat tant en 2016 com en 2017. En aquest darrer any la despesa per habitant a Olèrdola va ser de 55,60 € mentre que la de la mitjana de municipis semblants va ser de 83,10 €.

En xifres absolutes, la diferència entre la despesa en cultura d'Olèrdola respecte a la mitjana de municipis similars l'any 2017 va ser d'una xifra inferior: 87.331,30 €, una quantitat molt significativa si es té en compte, a més, que el pressupost general de l'Ajuntament va ser 425.465,90 €, més elevat que la mitjana de municipis semblants.

Des de la perspectiva pressupostària, queda palesa la manca d'inversió en cultura, fet que s'evidencia amb més notorietat si tenim en compte l'elevat nombre d'equipaments de què disposa el municipi.

Taula 8: Olèrdola i municipis per tram de població. Comparativa pressupostària 2015-2017

	2015				
	Pressupost cultura	Pressupost Aj.	Press. cultura / press. Aj.	Despesa cultura / hab.	Habitants
Olèrdola	176.841,4€	3.919.069€	4,5 %	49,4€	3.579
Mitjana municipis de població entre 3.000 i 4.000 hab. prov. BCN	197.979,6€	3.385.891,4€	5,8 %	65,5€	3.022
	2016				
	Pressupost cultura	Pressupost Aj.	Press. cultura / press. Aj.	Despesa cultura / hab.	Habitants
Olèrdola	167.886,9 €	3.558.927,8 €	4,7 %	47,7€	3.518

Mitjana municipis de població entre 3.000 i 4.000 hab. prov. BCN	259.946,9€	3.709.977,3€	7,0 %	76,4€	3.402
	2017				
	Pressupost cultura	Pressupost Aj.	Press. cultura / press. Aj.	Despesa cultura / hab.	Habitants
Olèrdola	196.341,2€	4.553.276,7€	4,3 %	55,6 €	3.529
Mitjana municipis de població entre 3.000 i 4.000 hab. prov. BCN	283.672,5€	4.127.810,8€	6,9 %	83,1 €	3.416

Font: elaboració del CERC a partir de les dades publicades pel Servei d'Informació Econòmica Municipal (SIEM).

Dels exercicis de 2018 i 2019 no disposem de dades oficials del SIEM però, d'acord amb les dades facilitades pel propi Ajuntament d'Olèrdola¹², s'observa una lleugera tendència a l'increment progressiu del pressupost de cultura.

La previsió pressupostària contemplava un creixement del 10,80% del pressupost en cultura entre 2018 i 2019, malgrat que l'increment pressupostari del conjunt de l'Ajuntament va ser de tan sols del 0,57%. Per tant, s'evidencia la voluntat d'augmentar el pressupostat en cultura, encara que s'està força allunyat de les xifres prèvies a la crisi econòmica, com també de la mitjana de municipis, entre 3.000 i 4.000 habitants, de la província de Barcelona. Una fita que hauria de ser l'objectiu a assolir a mitjà termini.

Taula 9: Olèrdola. Pressupost municipal en cultura sobre el total de l'Ajuntament (2018-2019)

Any	Pressupost general	Pressupost Àrea 33 Cultura (inclou cap. 1)	% cultura
2018	4.608.318,72€	203.198,95€	4,40%
2019	4.634.902,26€	227.816,68€	4,91%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Ajuntament d'Olèrdola.

Les dades que es presenten tot seguit desglossen el pressupost general de l'Ajuntament i el que es destina a cultura en funció de la classificació funcional del pressupost públic (2015-2017). Pel que fa l'àmbit de la cultura, aquests anys representen tres exercicis marcats per una gairebé nul·la despesa en capital (inversions reals i despesa de capital), a excepció de l'any 2016 amb un import que va suposar tan sols el 1,1% del pressupost general en cultura.

Un segon element a destacar és el descens anual tant en xifres absolutes com en relatives del capítol IV, és a dir, les transferències corrents destinades a subvencions per entitats i associacions.

¹² Per fer una lectura més acurada seria convenient contrastar aquestes dades amb les del SIEM un cop estiguin disponibles. L'anàlisi de dades de dues fonts diferents pot comportar algunes diferències que caldria posteriorment ajustar. No obstant, es creu convenient prosseguir amb l'anàlisi a partir de les dades facilitades per l'Ajuntament per tal de subratllar la idea que s'ha incrementat lleugerament el pressupost en cultura en aquests dos darrers exercicis.

Un tercer element a destacar és el capítol I (despesa de personal), que representa un percentatge significativament inferior en comparació amb el conjunt de l'Ajuntament. S'intueix d'aquestes xifres que la dada correspon a la contractació de la tècnica de cultura malgrat que l'exercici 2016 hi ha un pic tant en números absoluts com en relatius que podria ser el resultat d'un suport puntual.

Finalment, el capítol II (despeses de béns corrents i serveis) la variabilitat és elevada en els tres exercicis, especialment en el darrer any analitzat, ja que gairebé duplica en xifres absolutes l'import de l'anterior.

Taula 10: Olèrdola. Pressupostos municipals desglossats per capítols 2015 - 2017

Capítols	2015			
	Cultura		Global	Ajuntament
	Total	% sobre total	Total	% sobre total
Capítol I	31.921,4€	18,1%	1.193.150,9€	30,4%
Capítol II	55.181,5€	31,2%	1.700.475,2€	43,4%
Capítol III	-	0,0%	515,1€	0,0%
Capítol IV	89.738,5€	50,7%	258.230,2€	6,6%
Capítol VI	-	0,0%	638.142,1€	16,3%
Capítol VII	-	0,0%	687,9€	0,0%
Capítol VIII	-	0,0%	-	0,0%
Capítol IX	-	0,0%	127.867,6€	3,3%
Total Capítols	176.841,4€	100,0 %	3.919.069€	100,0%
Desp. Corrent (cap. I, II, IV)	176.841,4€	100%	3.151.856,3€	80,4 %
Desp. De capital (cap VI, VII)	-	0,0 %	638.830€	16,3%
Desp. Financera (cap VIII, IX)	-	0,0%	127.867,6€	3,3%
Total Capítols	176.841,4€	100,0 %	3.919.069,0€	100,0%

Capítols	2016			
	Cultura		Global	Ajuntament
	Total	% sobre total	Total	% sobre total
Capítol I	38.342,8€	22,8%	1.209.486,1€	34,0%
Capítol II	44.809,1€	26,7%	1.771.059,4€	49,8%
Capítol III	-	0,0%	186,2€	0,0%
Capítol IV	82.920€	49,4%	259.636,5€	7,3%
Capítol VI	1.815€	1,1%	202.622,9€	5,7%
Capítol VII	-	0,0%	649€	0,0%
Capítol VIII	-	0,0%	-	0,0%
Capítol IX	-	0,0%	115.287,7€	3,2%
Total Capítols	167.886,9€	100,0 %	3.558.927,8€	100,0%
Desp. Corrent (cap. I, II, IV)	166.071,9€	98,9%	3.240.182€	91,0%
Desp. De capital (cap VI, VII)	1.815€	1,1 %	203.271,9€	5,7%
Desp. Financera (cap VIII, IX)	-	0,0%	115.287,7€	3,2%
Total Capítols	167.886,9€	100,0 %	3.558.927,8€	100,0%

Capítols	2017			
	Cultura		Global	Ajuntament
	Total	% sobre total	Total	% sobre total
Capítol I	33.038,4€	16,8%	1.263.539,8€	27,8%
Capítol II	81.395,2€	41,5%	1.828.762,9€	40,2%
Capítol III	-	0,0%	235,2€	0,0%
Capítol IV	81.907,7€	41,7%	404.899,5€	8,9%
Capítol VI	-	0,0%	583.508,8€	12,8%
Capítol VII	-	0,0%	637,9€	0,0%
Capítol VIII	-	0,0%	-	0,0%
Capítol IX	-	0,0%	471.692,8€	10,4%
Total Capítols	196.341,2€	100,0 %	4.553.276,7€	100,0%
Desp. Corrent (cap. I, II, IV)	196.341,2€	100%	3.497.202,1€	76,8%
Desp. De capital (cap VI, VII)	-	0,0 %	584.146,6€	12,8%
Desp. Financera (cap VIII, IX)	-	0,0%	471.692,8€	10,4%
Total Capítols	196.341,2€	100,0 %	4.553.041,5€	100,0%

Font: elaboració del CERC a partir de les dades publicades pel Servei d'Informació Econòmica Municipal (SIEM).

El capítol IV està destinat a subvencionar les entitats locals. En la següent taula s'apunten els imports que les entitats de caràcter cultural han rebut en els exercicis 2017 i 2018.

Taula 11: Relació de subvencions a entitats culturals. Anys 2017 i 2018

Entitat	2017	2018
La Lleialtat – Diables de Sant Miquel	2.050€	-
Societat La Unió – Sant Pere Molanta	3.275€	4.112,50€
Assoc. Ateneu Mogenc Fem Poble	-	6.592,50€
Teatre El Folre	1.500€	-
Societat La Lleialtat – Teatre L'Arrel	1.500€	-
Societat La Lleialtat – Sant Miquel	6.154,93€	-
Grup de Carnaval de Sant Pere Molanta	2.300€	4.435€
Assoc. cultural Fontallada	1.000€	943€
Enriqueta Mata Vila – Puntaires d'Olèrdola	1.300€	-
Comissió de Festes Sant Jaume de Moja	10.300€	6.204,50€
Colla Gegants Sant Pere Molanta	1.500€	2.875€
Assoc. fotogràfica de Moja	400€	2.794,68€
Drac de Moja	2.000€ (esmenat)	-
La Lleialtat – Drac de Sant Miquel	500€ (esmenat)	-
Diables de Sant Pere	2.300€ (esmenat)	-
Assoc. Balls populars de Moja	900€ (esmenat)	1.371,25€
La Lleialtat – Gestora de Joves	500€	-
Diables de Moja	4.180,01€	4.089,35€
Assoc. Centro Cultural Rociero d'Olèrdola	3.623€	3.500€
Ball de bastons El Toc d'Olèrdola	284,16€	-
Assoc. Cavalcada de Reis	500€	-
Geganterers de Moja	1.352,60€	-
Àrea de Cultura Can Trabal	7.000€	-
Assoc. de Veïns i Entitats Sant Pere Molanta	500€ (retornat)	3.087€
Conveni Estudis Penedesencs	500 €	-
Grup Carnaval Tot X un	400 € (retornat)	-
Assoc. Carnaval de Moja		5.774,80 €

Subvenció Joves de Moja	5.300€	3.981,50€
Subvenció Joves Sant Pere Moltanta	12.502,34€ (esmenat)	2.425€
Assoc. Gent Gran Sant Miquel	1.400€	1.400€
Assoc. Gent Gran Moja	4.100€	-
Assoc. Gent Gran Sant Pere Molanta	3.650€	3.700€

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pel propi Ajuntament.

La comparativa de subvencions entre els dos anys que s'analitzen a la taula anterior, més enllà de les quantitats específiques per a cada entitat, mostra un primer canvi de paradigma a l'hora d'endregar el conjunt de subvencions que es concedeixen. Algunes de les entitats que havien rebut subvenció el 2017 no n'han rebut el 2018.

S'observa que el 2018 hi ha hagut una major concentració de les subvencions en aquelles entitats i col·lectius que tenen la capacitat d'organitzar diferents activitats de caràcter més transversal i obert al conjunt de la ciutadania, com la Societat La Unió, l'Ateneu Mogenc, la Comissió de Festes de Sant Jaume de Moja, l'Associació de Veïns i Entitats de Sant Pere Molanta. També destaca la subvenció a l'Associació de Joves tant de Moja com de Sant Pere Molanta, com a col·lectius que participen en diferents activitats locals.

El segon element que es destaca de les subvencions de 2018 és la concentració en entitats de cultura popular i tradicional, com la Colla de Gegants de Sant Pere Molanta, els Diables de Moja, l'Associació de Balls Populars de Moja o l'Associació Centro Cultural Rociero.

Fins al 2018, el règim de subvencions a les entitats es concedia de manera nominativa, fet que els ha permès comptar amb finançament públic regular cada any. A partir de 2019, l'Ajuntament va adoptar l'acord de modificació de les bases genèriques reguladores per a la concessió de subvencions en règim de concurrència competitiva. Aquest canvi, obliga a les entitats a presentar una proposta prèvia d'activitat amb la justificació del finançament demanat a fi de poder avaluar la proposta.

Aquest canvi ha reportat molts elements de dubte entre les entitats, ja que han hagut de canviar el seu mecanisme de funcionament administratiu per adaptar-se a les noves exigències d'aquesta modalitat. La concurrència competitiva és un règim de concessió de subvencions que accentua la transparència des de l'òptica pública, però que pot suposar un mal de cap especialment en aquelles entitats petites que no tenen la capacitat de planificar a mitjà i llarg termini tal i com requereix l'accés a aquesta tipologia d'ajudes.

Recursos materials

L'Ajuntament també disposa d'un equip tècnic centralitzat que cedeix, segons les necessitats, a les entitats o a particulars, a més de cobrir els diferents actes i esdeveniments locals programats.

La llista de material és:

- 2 micròfons sense cable
- 4 micròfons amb cable
- 4 pantalles portàtils
- 2 ordinadors portàtils
- 3 projectors
- 2 equips de so petits amb micròfon (actes en espais tancats)
- 2 equip de so grans (actes a l'aire lliure)
- equip de so per gravar els plens municipals (taula de mesclades + quatre micròfons amb peu de sobretaula)
- 4 focus de peu (reforç)

Per la seva banda, el Local de Moja està equipat amb un equip de so, amb altaveus, i un d'il·luminació amb dímer. I el Local de Sant Miquel està equipat amb equip de so i altaveus. La resta d'equipaments no disposen de material tècnic propi.

Balanç general

De l'anàlisi feta del paper de l'Ajuntament i les polítiques culturals públiques i la governança de la cultura, se'n poden extreure les conclusions següents:

- Existeix una dispersió de la gestió cultural en moltes regidories. Això no es tradueix en una centralitat de la cultura, sinó més aviat en una debilitat.
- L'Ajuntament d'Olèrdola ha desenvolupat en els darrers anys polítiques orientades a diversificar l'oferta cultural, garantir la continuïtat i l'enfortiment de la participació cultural com a eina de la identitat local i cohesió social, i ha contribuït a crear una estructura de governança cultural més ordenada i transparent per al conjunt de la ciutadania. No obstant això, falta una estratègia més explícita en matèria de política cultural que, entre altres coses, hauria de servir per donar-hi més visibilitat i per ajudar a comprendre com les activitats culturals contribueixen a la participació ciutadana i la cohesió social, entre d'altres.
- S'ha posat de manifest la debilitat de la programació cultural que s'impulsa des de l'Ajuntament. És necessari que assumeixi un paper més actiu com una forma de garantir l'accés a la cultura per part de la ciutadania.
- Els pressupostos en cultura van patir una enorme davallada especialment a partir de l'any 2012. Malgrat que a partir de 2015 s'observa una certa estabilització, situant-se al voltant del 4,5%, s'observa de nou que la dotació en cultura està, tant en números absoluts com en percentuals, significativament per sota de la mitjana de municipis, d'entre 3.000 i 4.000 habitants, de la província de Barcelona. Aquesta dada es complementa amb la despesa per habitant, que en el cas d'Olèrdola és també considerablement inferior a la mitjana de municipis semblants.
- S'està implantant un canvi de paradigma en la concessió de subvencions públiques a les entitats culturals, ja iniciat el 2018. S'ha passat d'un

sistema de subvenció nominal a un sistema de concurrència competitiva. Aquest procés està portant, per una banda, una major racionalització i justificació del diner públic, però per l'altra també causa cert malestar i en les entitats més dèbils i que estan menys organitzades.

- Es detecta certes mancances pel que fa als objectius municipals en cultura: la diversificació en matèria cultural no evita la percepció de què la càrrega d'activitat cultural es concentri en períodes concrets del calendari, i que per tant, no hi ha prou activitat per atendre les necessitats de persones o col·lectius específics, com per exemple els joves. La sensació que per trobar una oferta concreta en l'àmbit artístic s'ha de buscar fora del municipi, per exemple, és evident. I en aquest mateix sentit, els hàbits de consum cultural també estan associats a poblacions veïnes, com per exemple Vilafranca del Penedès.
- Hi ha algunes iniciatives de caràcter a nivell supramunicipal, però seria convenient explorar noves vies de col·laboració amb altres municipis de la comarca, amb l'objectiu d'assolir majors beneficis als actius culturals i patrimonials d'Olèrdola.

3.1.2 El teixit associatiu

L'anàlisi del teixit associatiu d'Olèrdola ha de permetre conèixer en bona mesura com es configura la vida en la comunitat, determinar quins són els àmbits d'estructuració social, i detectar aquells espais de la vida cultural local que requereixen d'un major impuls per part de l'Ajuntament.

Aquest anàlisi es farà tenint en compte dos fonts principals d'informació. D'una banda, la Guia d'entitats del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, i de l'altra la informació obtinguda directament de l'Ajuntament. Aquestes dades normalment no són coincidents, però ens permeten fer anàlisis complementaris.

La informació del Departament de Justícia de la Generalitat inclou totes les entitats que s'han inscrit al marge de la seva vitalitat actual, i per tant té dues desviacions: no contempla entitats que són actives però que no estan constituïdes legalment i contempla entitats que poden no estar actives. La informació de l'Ajuntament contempla aquelles que porten a terme activitat cultural al municipi de forma activa, tot i que potser no estan constituïdes o la seva funció no és principalment cultural.

Així, les dades del Departament de Justícia, tot i no ser de les més precises, ens permeten fer comparatives amb altres escales territorials. Les dades de l'Ajuntament, per la seva banda, ens permeten fer una anàlisi més precisa de l'activitat cultural real que es porta a terme al municipi.

En termes generals, Olèrdola té un nombre d'entitats per cada mil habitants gairebé dos punts més elevada que el conjunt de la comarca i 5,5 punts per sobre de la província de Barcelona. Però, en canvi, si s'observa el percentatge del nombre d'entitats culturals respecte al conjunt d'entitats, Olèrdola està 5

punts per sota del conjunt de la comarca, tal com es pot observar a la taula següent:

Taula 12: Nombre d'entitats. Comparativa territorial.

2020	Entitats	Ent. / 1.000 h.	Ent. culturals	% ent. culturals / ent.	Ent. culturals / 1.000 h.
Olèrdola	55	15,23	25	45,45 %	6,92
Alt Penedès	1.465	13,55	739	50,44 %	6,83
Prov. BCN	54.653	9,74	22.704	41,54 %	4,04

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la taula 11 i les publicades pel Departament de Justícia, Generalitat de Catalunya. Per fer el càlcul d'entitats per habitant s'ha utilitzat les dades de població de 2018. Febrer 2020.

Per altra banda, la xifra també interessant a tenir en compte és el número d'entitats culturals per cada 1.000 habitants. Les dades d'Olèrdola i del conjunt de la comarca gairebé són idèntiques, i estan gairebé tres punts per sobre que la mitjana de la província de Barcelona.

Pel que fa la distribució de les entitats als diferents nuclis de població del municipi, la taula següent mostra que Moja és el nucli on es concentra una major presència d'entitats culturals. Un segon element a tenir en compte és el "total", que correspon a la suma de les dades de tots els nuclis, i que permet realitzar una comparativa territorial, i així avaluar la incidència de les entitats culturals sobre el conjunt del teixit associatiu local.

Taula 13: Nombre d'entitats d'Olèrdola segons nucli de població.

2020	Ent.	Ent. / 1.000 h.	Ent. culturals	% ent. culturals / ent.	Ent. culturals / 1.000 h.
Sant Miquel d'Olèrdola	4	9,57	3	75 %	7,17
Sant Pere Molanta	11	16,12	4	36,36 %	5,86
Moja	13	9,20	8	72,72 %	5,66
Olèrdola ¹³	26	7,20	10	38,46 %	2,76
Can Trabal	1	2,35	0	0 %	0
TOTAL	55	15,23	25	45,45 %	6,92

Font: elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Departament de Justícia, Generalitat de Catalunya (2020).

3.1.2.1 Anàlisi de les entitats culturals d'Olèrdola

En aquest segon nivell d'anàlisi s'utilitza la relació d'entitats cíviques i culturals que ha facilitat el propi Ajuntament.

En la taula següent s'estructura el conjunt d'entitats culturals o amb activitat cultural segons el nucli de població, el seu àmbit d'actuació i el seu dinamisme.

¹³ En l'entrada a Olèrdola es pot observar algunes entitats culturals, com la Societat Cultural La Lleialtat de Sant Miquel o la Comissió de Festes de Sant Jaume de Moja que podria perfectament estar inclòs en algun altre nucli de població. S'ha optat per no modificar-ho i procedir a l'anàlisi a partir de la manera en què estan enregistrades a la Guia d'Entitats. Per altra banda, per fer el càlcul del nombre d'entitats per cada mil habitants s'ha utilitzat el número d'habitants del conjunt del municipi mentre que en els nuclis el nombre d'habitants de cada nucli d'acord amb les dades de la taula 2 d'aquest document.

Taula 14: Principals entitats culturals

NOM ENTITAT (PER NUCLI)	ÀMBIT					LOCAL			DINAMISME			PRINCIPALS ACTIVITATS
	Cultura popular i tradicional	Arts escèniques,	Arts visuals	Patrimoni	Altres	privat	públic	sense espai	Alt	Mitjà	Baix	
MOJA												
Comissió de Festes Sant Jaume de Moja	X				X		X		X			Festa Major d'estiu, del Most i d'Hivern.
Ateneu Mogenc "Fem Poble"	X			X	X		X		X			Revetlla Sant Joan, MojaTast, tallers. Grup de recerca històrica.
Assoc. Grup de Carnaval de Moja	X						X			X		Carnaval. La Trobada. La Marató TV3
Grup de Joves de Moja					X		X			X		Festes Majors
Diablers de Moja	X						X			X		Sant Macari. Festa Major. Timbalada.
Ball de Bastons el Toc d'Olèrdola	X						X				X	
Balls populars de Moja	X						X		X			5 sortides l'any (sant Macari, Trobada del Castell, Festa Major Estiu de Sant Jaume, Festa del Most, Festa Major Sant Miquel).
Geganterers de Moja	X							X		X		Festa Major i sortides.
Escola de Puntaires d'Olèrdola	X						X		X			Activitat setmanal.
Assoc. fotogràfica de Moja			X					X		X		Tallers. Sortides. Exposicions.
SANT PERE MOLANTA												
Societat Principal La Unió	X				X	X			X			Festa Major, Major petita i Most.
Assoc. Grup de Carnaval SPM	X						X			X		Carnaval
Assoc. Cavalcada de Reis d'Olèrdola	X							X		X		Cavalcada Reis
Assoc. de Veïns i Entitats SPM					X		X			X		Trobada de Veïns mes de maig
Grup de Joves SPM					X		X			X		Festes Majors
Colla Diablers SPM	X						X			X		Festa Major
Ball de panderetes SPM	X						X				X	
Colla de Gegants SPM	X						X			X		Festa Major. 8 – 10 sortides l'any
Assoc. Cultural Font Tallada					X	X			X			Edició de butlletí informatiu
Grup de Teatre El Folre SPM		X					X		X			Roda de Teatre del Penedès
SANT MIQUEL D'OLÈRDOLA												
Societat Cultural La Lleialtat	X				X		X		X			Festa Major. Activitats diverses
Grup de Teatre L'Arrel		X					X		X			Roda de Teatre del Penedès
Assoc. Grup de Carnaval Tots x Un	X						X			X		Carnaval
DALTMAR												
Assoc. Cultural Daltmar					X		X			X		
Centre Cultural Rociero d'Olèrdola	X						X			X		Festa Rociera

Font: elaboració pròpia a partir del llistat d'entitats facilitat per l'Ajuntament. Gener de 2020.

En termes generals, cal mencionar que en gairebé totes les entitats s'inclou el seu nucli de procedència, ja sigui Moja o Sant Pere Molanta. Tan sols l'entitat Ball de Bastons i l'associació Cavalcada de Reis, a més del Centro Cultural Rociero, utilitza Olèrdola per definir la seva procedència i àmbit d'actuació.

Aquest fet és rellevant ja que les accions i activitats que desenvolupen bona part de les entitats, les realitzen al propi nucli de població. Només, en ocasions molt particulars, hi ha una intervenció d'una entitat que és d'un altre nucli.

Així doncs, per norma general, la dinàmica és molt local i conceptualment aquestes entitats consideren com a propi aquells recursos públics, com els centres cívics, que estan situats al seu nucli de població.

Des de la perspectiva d'una anàlisi sectorial, tot i que la concentració en l'àmbit de la cultura popular i tradicional és evident, hi ha presència puntual d'altres àmbits o sectors culturals. El detall per àmbit es fa a continuació:

Cultura popular i tradicional¹⁴

Olèrdola compta amb 17 entitats que programen activitats en aquest àmbit, la qual cosa representa un 68% del total. Aquestes institucions són les que acostumen a tenir major nombre d'associats i la seva presència a la vida cultural del poble s'estructura en moltes ocasions d'acord al calendari festiu local (carnaval, festa major, etc.). Són representatives d'aquesta tipologia d'entitats les colles de diables i de gegants de Moja i Sant Pere Molanta, entre d'altres.

Es consideren també aquelles entitats, com la Societat Cultural La Lleialtat, l'Ateneu Mogenc o la Societat Principal La Unió, que no són pròpiament de cultura popular i tradicional però que tenen com a finalitat l'organització de les diferents festes majors i altres activitats culturals. Estratègicament són entitats importants per al municipi ja que actuen com a interlocutores dels col·lectius o territoris que representen i canalitzen preocupacions envers l'administració i altres agents. Per la seva rellevància a la vida cultural es detalla la seva activitat a continuació:

- Ateneu Mogenc "Fem poble"–Moja: iniciativa ciutadana que té com a missió dinamitzar i promoure el teixit social mogenc amb la cultura, la recuperació històrica, les tradicions i assumptes de caràcter social. Compta amb 143 socis.

Activitats més rellevants:

- Revetlla de Sant Joan amb l'arribada de la Flama del Canigó

---

¹⁴ Es consideren en aquest àmbit tant entitats o agrupacions 100% vinculades a la cultura, com altres organitzacions o agrupacions que tenen com a missió posar en valor, dinamitzar i fomentar la cohesió social a través del seu activisme al territori. Són col·lectius que en ocasions prenen la forma d'associació de veïns però que també poden adoptar-ne d'altres, i que intervenen en l'àmbit cultural juntament amb d'altres temàtiques, com ara els afers socials o la millora de la via pública.

- “Mojatast. Fira gastronòmica, jocs i música”, que el 2019 va celebrar la seva tercera edició ¹⁵
  - Altres activitats culturals: cicles de conferències, representacions escèniques puntuals o tallers de cuina.
  - Participa en la comissió de la Festa de la Plaça Ametller, que l’any 2018 va celebrar el seu 30è aniversari.
- Societat Principal La Unió-Sant Pere Molanta: amb 110 anys d’història, desenvolupa un paper determinant en la dinàmica de la vida cultural local. Compta amb 96 socis.
Activitats més rellevants:
    - Festa major petita
    - Festa Major de Sant Pere Molanta (juny), amb la celebració d’àpats populars, ball i diversos actes lúdics i populars.
    - Participa activament en l’organització de la Cavalcada de Reis i altres activitats de l’època nadalenca.
    - Festa del Most¹⁶
  - Societat Cultural La Lleiialtat-Sant Miquel d’Olèrdola: compta amb la participació de 80 famílies.
Activitats més rellevants:
    - Festa Major de Sant Miquel (octubre), que a la seva darrera edició ha incorporat les arts escèniques i actuacions en directe.¹⁷
    - Carnaval
    - Castanyada
    - Cavalcada de Reis
    - Revetlla de Sant Joan
    - Festa del Most, que l’any 2019 s’ha celebrat amb un menjar de germanor, balls populars, havaneres, una exposició fotogràfica i una representació teatral.

La resta d’entitats que conformen aquest grup són les diferents agrupacions de joves del municipi. Col·lectius que participen activament en la vida comunitària local i col·laboren en l’organització de les festes majors locals a banda d’impulsar iniciatives artístiques i culturals pròpies.

Arts escèniques

Des de la perspectiva del foment artístic, Olèrdola només té dues entitats en l’àmbit de les arts escèniques: el Grup de Teatre El Folre de Sant Pere Molanta i el Grup de Teatre l’Arrel de Sant Miquel d’Olèrdola.

¹⁵ Més informació a: <http://www.olerdola.cat/events/3a-edicio-del-mojatast>

¹⁶ La festa del most està molt arrelada al Penedès, celebra l’elaboració del vi i normalment es visiten cellers i caves i s’amenitza amb propostes musicals i sopars de germanor.

¹⁷ Més informació a: <http://www.olerdola.cat/news/la-festa-major-de-sant-miquel-d2019olerdola-s2019ha-tancat-aquest-diumenge-al-vespre-amb-la-satisfaccio-d2019haver-estat-molt-seguida>

- Grup de Teatre El Folre de Sant Pere Molanta: col·lectiu d'intèrprets de caràcter amateur que conforma una companyia estable de teatre al municipi. Compta amb uns 12/14 integrants.
  - Activitats rellevants: cada any prepara una obra que presenta a la Roda de Teatre del Penedès, que li permet fer unes dues o tres representacions cada any a diferents municipis de la comarca. Assagen i guarden el seu material a la Societat la Unió.
- Grup de Teatre l'Arrel: companyia de teatre amateur. Compta amb uns 10 integrants.
  - Activitats rellevants: cada any i mig o dos preparen una obra de teatre que després representen a diferents municipis de la comarca a través del programa Roda de Teatre del Penedès. Guarden el seu material i assagen un cop per setmana a El Local.

Cal considerar que altres entitats com l'Ateneu Mogenc "Fem poble", la Societat Principal La Unió o La Societat Cultural La Lleialtat de Sant Miquel d'Olèrdola, com també els grups de joves de Moja o Sant Pere Molanta també contribueixen amb algunes de les activitats que organitzen al foment de la creació.

Fotografia

El municipi només compta amb una entitat relacionada amb la fotografia: l'Associació Fotogràfica de Moja

- Associació Fotogràfica de Moja: es va constituir el 2010, actualment compta amb 70 socis i alguns dels seus membres han estat guardonats amb diferents premis fotogràfics.¹⁸

Activitats rellevants:

- activitats formatives com tallers
- sortides fotogràfiques
- implicació en diferents actes del municipi

Editorial

Cal fer menció a una entitat molt singular com és l'Associació Cultural Font Tallada de Sant Pere Molanta que ha editat un butlletí local de manera regular durant els seus 44 anys d'existència. Més de 450 números en format imprès. L'any 2018 van prendre la decisió de tancar l'etapa analògica i començar a digitalitzar tots els continguts elaborats en la seva llarga trajectòria.

Finalment, és important estar atents a iniciatives incipients que poden sorgir en qualsevol moment impulsades per veïns i veïnes del municipi. És habitual que iniciatives artístiques, com les típiques bandes de música, es puguin crear de manera espontània i que no s'acabin estructurant formalment a través d'una entitat reconeguda legalment pel propi Ajuntament. Des d'un punt de vista del

---

¹⁸ Informació extreta de: <http://www.afm.cat/> .

disseny de les polítiques culturals és important tenir la capacitat de detectar-les i poder canalitzar de manera adequada les seves necessitats i inquietuds.

Balanç general

De l'anàlisi del teixit associatiu d'Olèrdola se'n poden extreure algunes conclusions a tenir en compte a l'hora d'elaborar el PAC:

- Olèrdola compta amb un teixit prou consolidat d'entitats culturals, especialment en l'àmbit de la cultura popular i tradicional, que és l'àmbit que més caracteritza la vida cultural del poble.
- Cada nucli de població compta amb una entitat forta i significativa que s'encarrega, entre altres activitats, d'impulsar les activitats de caràcter festiu.
- S'observa molt poc dinamisme pel que fa a la programació cultural del conjunt d'entitats del municipi més enllà de les diverses Festes Majors.
- La presència d'entitats de foment artístic és molt minsa, un fet que respon a la pròpia dinàmica de la cultura (hi ha activitats que poden generar més interès que altres), però que en part respon a aspectes estructurals que probablement requereix de certa atenció: la manca d'oferta formativa en llenguatges artístics o la falta d'una política més activa en fomentar espais de creació.

3.1.3 Participació i governança de la cultura

La vida cultural d'Olèrdola té entre els seus actius principals la mobilització de persones i entitats que lideren i promouen activitats que contribueixen a la vida en comunitat. Atesa la multiplicitat d'agents que intervenen en aquest àmbit, les ciutats i pobles requereixen de mecanismes adequats de governança de la cultura que haurien d'abordar per una banda la coordinació i el diàleg entre l'administració pública i altres agents i, per l'altra, el diàleg i la coordinació entre les pròpies entitats i els agents culturals.

El caràcter dispers d'Olèrdola en diferents nuclis de població no facilita el diàleg ni l'estructuració d'una plataforma per pensar conjuntament l'acció en la vida cultural local.

En l'actualitat, el diàleg entre els serveis municipals de Cultura i els diferents agents culturals funciona, en línies generals, a partir de les accions i l'organització d'activitats concretes. Si bé és cert que existeix el Consell de Consultiu de Cultura, integrat per representants de les principals entitats d'Olèrdola, aquesta plataforma encara és poc operativa i no respon a les necessitats de coordinació del dia a dia.

El Consell Consultiu de Cultura es va impulsar fa uns anys amb la voluntat precisament d'aglutinar els representants de les entitats per tal de canalitzar la seva participació en els actes ludicoculturals i festius d'Olèrdola.

La fortalesa d'aquest òrgan consultiu ha estat desigual durant els darrers anys. Sembla que aquest 2019 s'inicia una nova etapa ambiciosa que pretén impulsar de nou la importància del diàleg i treball compartit entre els diferents agents de l'àmbit local.

Part de les entitats consultades consideren que un dels principals problemes és la manca de comunicació entre les entitats per anticipar-se a qüestions tan senzilles com tenir una informació global dels actes i activitats que es programen per no encavalcar-se en el calendari.

Més enllà dels arguments operatius, algunes entitats consideren que seria molt convenient establir uns espais de coneixement, compartició o col·laboració. I fins i tot, n'hi ha qui planteja la idea de tenir una eina d'interacció i comunicació entre les entitats.

Fins i tot algunes entitats s'han mostrat partidàries d'una major presència física de l'Ajuntament amb el teixit associatiu, ja que tenen la percepció que tots els tràmits burocràtics es fan actualment a través d'internet però que, en ocasions, caldria potenciar més el factor humà.

Però en el que incideixen de manera gairebé unànime és que aquest espai de trobada s'hauria de liderar des de l'Ajuntament, com a mínim en una primera instància.

Per tant, el Consell Consultiu de Cultura d'Olèrdola, tal i com està plantejat en aquests moments, no desperta unanimitat pel que fa a la seva utilitat. Majoritàriament hi ha el pensament que s'hauria de desenvolupar, fer-lo més permeable i transparent, i que es convertís en una eina d'utilitat per al conjunt d'entitats.

L'aprofundiment d'aquesta eina és especialment valuosa en un context com a Olèrdola, on les pròpies entitats han nascut per incidir sobre el propi nucli, i on les distàncies entre els nuclis i la riquesa en equipaments culturals, no facilita la trobada casual i fortuïta entre les persones que impulsen la vida cultural local.

En tot cas, el paper que sí desenvolupa la Regidoria de Cultura envers les entitats és el de facilitador, ja sigui a través de la gestió dels espais en els equipaments com en la tramesa de subvencions, però també esdevenint el catalitzador de la comunicació dels actes i festivitats locals que organitzen les diferents entitats. En general, en el transcurs de l'elaboració d'aquest PAC, s'ha constatat una bona predisposició, per part d'una majoria entitats, a l'existència d'un major grau d'obertura, proximitat i predisposició de l'equip tècnic i polític de la Regidoria de Cultura. Tot i així, es reclama un nou avenç en els mecanismes d'interlocució (especialment en la gestió dels espais), per estar atents a les peculiaritats de cada entitat a l'hora de demanar subvencions i a la seva justificació, ja que el model de concurrència competitiva no s'acaba d'ajustar als ritmes i a la realitat de les entitats més petites de cultura popular. I

també es reclama enfortir els espais de diàleg entre les entitats i la Regidoria, és a dir, aprofundir en el desplegament del Consell Consultiu de Cultura o crear un ens similar, com a eina de diàleg transversal per coordinar-se i fomentar el coneixement mutu i el debat entorn les polítiques culturals. De fet, tot i que aquest equip de govern ha prioritzat els processos de participació ciutadana, fins i tot creant una regidoria específica en aquest àmbit¹⁹, les estructures de participació i diàleg en cultura encara es perceben com a poc operatives i una mica allunyades de les necessitats de les entitats.

A més de la relació amb les entitats sense ànim de lucre, la governança de la cultura també hauria d'incloure un mecanisme de relació entre l'administració pública i l'àmbit privat. De fet, la Regidoria col·labora de manera puntual amb empreses del sector vitivinícola per a la programació d'alguna activitat. De cara al futur, podria ser convenient establir mecanismes estables d'interlocució, conjuntament amb la Regidoria de Promoció Econòmica, i explorar sinergies entre patrimoni, pràctiques culturals, paisatge, empresa i turisme.

Pel que fa a la relació entre les entitats, existeix certa distància entre les entitats dels diferents nuclis urbans. El fet que cada nucli urbà disposi d'un equipament cultural no facilita la seva mobilitat i gran part d'elles actuen i participen tan sols en el propi nucli urbà. En aquest context, les principals entitats culturals de cada nucli es relacionen de manera informal, gràcies al coneixement mutu, la proximitat i la participació simultània d'algunes persones en més d'una entitat.

Aquesta realitat és assumida com a normalitzada per bona part de les persones consultades, fins al punt que gairebé totes les entitats limiten el seu radi d'acció al seu propi nucli urbà. La percepció d'Olèrdola com a espai municipal on les entitats incideixen a través de les seves accions no és un factor que es contempli en línies generals per part de les entitats. És per aquest motiu, que algunes d'aquestes persones i entitats consultades consideren necessari crear espais de trobada i diàleg entre entitats i col·lectius dels diferents nuclis urbans per tal d'aprofundir en el coneixement mutu i cercar espais o oportunitats per generar sinergies.

Balanç general

De l'anàlisi sobre la governança de la cultura i la relació entre les entitats se'n poden extreure tres conclusions a tenir en compte a l'hora d'elaborar el PAC:

- Sembla evident la conveniència de potenciar el Consell Consultiu de Cultura o una plataforma similar per facilitar la coordinació i l'entesa entre les entitats, i per fomentar els vincles i les sinergies entre elles.
- Sembla també manifesta la necessitat de fomentar una major proximitat de la Regidoria de Cultura amb les entitats, amb l'objectiu de millorar la interlocució i enfortir els mecanismes de col·laboració.

---

¹⁹ Més informació a: <http://www.olerdola.cat/ajuntament/participacio-ciutadana-en-edicio>

- La comunicació entre les entitats i la pròpia difusió de les seves activitats és també un element que requereix de millores, ja que bona part dels actes de la societat civil es poden consultar de manera breu a través dels canals del propi Ajuntament. Aquest fet no facilita la interacció entre les persones ni facilita la participació dels ciutadans, especialment quan l'activitat es programa en un nucli que no és el propi.

3.1.4 Altres agents culturals

En la vida cultural d'Olèrdola també hi participa altres agents tant públics com privats.

Sector públic

Des del sector públic, la Generalitat de Catalunya, a través del Museu d'Arqueologia de Catalunya, gestiona i dinamitza el Conjunt Monumental d'Olèrdola. Un espai monumental, d'alt valor històric i patrimonial, que és punt de trobada i atracció d'historiadors, excursions escolars i persones que es senten atretes per un dels vestigis històrics més rellevants de la plana penedesenca.

A banda de les activitats pròpies del Conjunt Monumental d'Olèrdola, s'organitzen també activitats de dinamització cultural, conjuntament amb la Regidoria de Cultura, com la Trobada d'Olèrdola o els Vespres al Castell.

També cal destacar el servei del Programa.cat²⁰, impulsat per la Generalitat de Catalunya amb les diputacions de Catalunya, que té per objectiu incrementar l'activitat, la qualitat i diversificació de les programacions d'arts escèniques i musicals professionals dels equipaments de titularitat pública dels ens municipals.

Per la seva banda, la Diputació de Barcelona gestiona el Parc Natural d'Olèrdola, un emplaçament amb una gran riquesa paisatgística i històrica de la comarca. Des de la gestió d'aquest parc natural, la Diputació organitza algunes activitats, com el Concurs de Fotografia dels Parcs del Garraf, Olèrdola i Foix.

També cal subratllar els serveis d'assessorament que la Diputació presta als ajuntaments, i també tots els programes que s'ofereixen des de l'Oficina de Difusió Artística²¹, com ara el Circuit de la Xarxa d'Espais Escènics Municipals o el Programa "Anem al Teatre", entre d'altres.

Finalment, el Consell Comarcal de l'Alt Penedès també és un actor en la vida cultural local, especialment en la seva política de suport a les entitats, en el foment de la recerca històrica i de la participació dels ajuntament en els festivals i programes d'abast comarcal. Gestiona, per exemple, l'Arxiu Comarcal i facilita la participació de les escoles de la comarca en el programa ludicoeducatiu del

²⁰ Més informació a: <https://cultura.gencat.cat/ca/programacat/inici/>

²¹ Més informació a: <https://www.diba.cat/oda>

Conjunt Monumental d'Olèrdola mitjançant el programa "Retirat", a través de finançar el transport i el 50% del cost de l'entrada.

Sector privat

El sector privat té una presència més aviat minsa en el conjunt de la vida cultural local. En aquest panorama destaca, per la seva singularitat i participació en la vida cultural, la Finca Viladellops, un celler històric que conserva elements patrimonials com l'ermita del segle XII, la torre medieval del segle XI i l'exposició permanent *Els Desvalls i Catalunya*, una mostra que interpreta la història de Catalunya a través d'un arxiu familiar que consta de 4.500 pergamins des de l'any 985.

Des de l'àmbit de la formació artística, Olèrdola no disposa en l'actualitat de cap escola o centre de formació que de manera permanent i continuada ofereixi aquest servei a la ciutadania. Les possibilitats que es poden identificar passen pels tallers que des de l'Associació Fotogràfica de Moja o bé puntualment en algun taller de dansa i ball que ofereixi el Club Rítmica d'Olèrdola.

Balanç general

De l'anàlisi realitzada en relació als altres agents culturals que participen de la vida cultural d'Olèrdola se'n poden extreure algunes idees:

- És remarcable les possibilitats que ofereixen els serveis de les tres administracions supramunicipals que operen a Olèrdola. Cadascuna des del seu àmbit de competències ofereix la possibilitat d'enriquir la vida cultural local. I aquest és un element a tenir en compte a l'hora d'abordar les polítiques culturals locals des de la Regidoria de Cultura.
- Existeix un cert buit en l'àmbit privat, especialment en l'oferta formativa de les arts. Probablement aquesta mancança s'hauria de mitigar des d'una oferta pública, especialment a partir d'una programació de tallers als centres culturals.
- Hi ha poca presència d'entitats i col·lectius vinculats a la creació artística. Malgrat aquesta realitat, és necessari estar sempre atents a les noves iniciatives que, ja sigui des de l'àmbit associatiu com del particular, puguin sorgir.

3.2 Activitat i dinàmica cultural

Per tal d'ordenar l'activitat cultural que es porta a terme al municipi, promoguda des dels diversos agents abans mencionats, es farà, per una banda, una relació analitzant els àmbits d'actuació, i per l'altra la inclusió de la cadena de valor per tenir una visió general de l'activitat que es duu a terme.

Abans d'entrar en l'anàlisi per àmbits, a continuació es presenta una taula amb el conjunt de les activitats ordenades temporalment, per tal de tenir una visió general de la concentració d'activitats en les diferents mesos de l'any.

Taula 15: Activitat cultural a Olèrdola, per mesos

Calendari	Nom activitat	Àmbit	Organitzador	Freqüència
Tot l'any	Club de lectura	Lectura / literatura	Regidoria de Cultura	Mensual
Gener	Cavalcada de Reis	Cultura tradicional i popular	Associació Cavalcada de Reis d'Olèrdola	Puntual
	Festa d'hivern de Sant Macari de Moja	Cultura tradicional i popular	Comissió de Festes de Sant Jaume de Moja	Puntual
Febrer / Març	Carnaval	Cultura tradicional i popular	Grup de Carnaval de Moja Grup de Carnaval de Sant Pere Molanta	Puntual
Maig / Juny	Festival EVA	Lectura / narració	Associació Triskel amb el suport de la Generalitat de Catalunya, Diputació de Barcelona i el Consell Comarcal de l'Alt Penedès i la Regidoria de Cultura	Puntual – cicle d'activitats
Juny	Festa Major Petita de Sant Pere Molanta	Cultura tradicional i popular	Societat Principal La Unió	Puntual
	Rebuda Flama del Canigó	Cultura tradicional i popular	Ateneu Mogenc i Regidoria de Cultura	Puntual
Juliol	Festa Major de Can Trabal	Cultura tradicional i popular	Regidoria de Cultura i una comissió de veïns.	Puntual
	Festa Major de Moja	Cultura tradicional i popular	Comissió de Festes de Sant Jaume de Moja	Puntual
Agost	Vespres al Castell	Música i narració	Museu d'Arqueologia de Catalunya i Regidoria de Cultura	Puntual – cicle d'activitats
	Festa Major de Daltmar	Cultura tradicional i popular	Regidoria de cultura i una comissió de veïns.	Puntual
	Festa Major de Sant Pere Molanta	Cultura tradicional i popular	Societat Principal La Unió	Puntual
Setembre	Música als Parcs. Sons de la Mediterrània	Música	Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona	Puntual – cicle d'activitats
Octubre	Festa Major de Sant Miquel d'Olèrdola	Cultura tradicional i popular	Societat La Lleiultat de Sant Miquel	Puntual
Octubre / novembre	Escena Olèrdola	Teatre i Música	Regidoria de Cultura	Puntual – cicle d'activitats
Novembre	Most – Festival Internacional de Cinema del Vi i el Cava	Audiovisual	VINSEUM i Cine Club Vilafranca	Puntual – cicle d'activitats
Tardor / hivern	Roda de Teatre Amateur de l'Alt Penedès	Teatre	Grup de Teatre Amateur del Penedès (GATAP)	Puntual – cicle d'activitats

Font: elaboració pròpia a partir de la informació facilitada per l'Ajuntament d'Olèrdola

Com es pot veure, hi ha programació, tot i que molt puntual, al llarg de tot l'any. De fet, es dona una relativa concentració d'activitats als mesos d'estiu, amb un pes relativament important les vinculades al calendari festiu.

La resta d'activitats culturals que es celebren a Olèrdola, que no es mencionen al llistat anterior, són les que organitzen entitats de manera puntual, gairebé sempre amb el suport de l'Ajuntament, com per exemple les que poden programar les agrupacions de joves dels diferents nuclis.

Anàlisi per àmbits

Pel que fa l'anàlisi sectorial, s'analitzen els següents àmbits, presents de manera més o menys intensa, a la dinàmica cultural local:

- Cultura tradicional i popular
- Arts escèniques
- Música
- Lectura / literatura
- Audiovisual
- Fotografia
- Patrimoni

Cultura tradicional i popular

La principal activitat cultural d'Olèrdola es concentra principalment en el calendari festiu de cada nucli de població. La més rellevant, principalment per ser la que reuneix a veïns i veïnes del conjunt del municipi i per ser un pol d'atracció de visitants de poblacions del voltant, és la Trobada d'Olèrdola. Al juny de 2019 va celebrar la seva trenta-novena edició.

La Trobada d'Olèrdola es celebra durant un cap de setmana al Conjunt Monumental d'Olèrdola, l'espai històric i monumental més emblemàtic, i els veïns que ho desitgen hi acampen. Des de l'Ajuntament, conjuntament amb el Consell Consultiu de Cultura, s'organitza un programa d'actes tradicionals: la missa al Pla dels Albats, la mostra de balls populars; un seguit d'actes lúdics, com el joc d'escapada familiar o diversos àpats populars i actes culturals com presentació de llibres, visites guiades i representacions teatrals. En el marc d'aquesta trobada es lliuren els Premis Rossend Montané, que reconeixen l'acció cívica i cultural de persones i entitats locals.

Hi ha certa unanimitat entre les entitats consultades en valorar la Trobada com un espai necessari per fomentar la comunitat entre els ciutadans de diferents nuclis d'Olèrdola. Tot i que algunes persones van manifestar que seria necessari que es fomentés una major participació popular en la configuració dels actes que s'hi celebren.

Les activitats de cultura tradicional i popular es resumeixen a la taula següent:

Taula 16: Festivitats del calendari festiu

Calendari	Nom activitat	Organitzador	Activitats principals
Gener	Cavalcada de Reis	Assoc. Cavalcada de Reis d'Olèrdola	Recorre els nuclis de Can Trabal, Sant Miquel d'Olèrdola, Sant Pere Molanta i Can Torres.
	Festa d'hivern de Sant Macari de Moja	Comissió de Festes de Sant Jaume de Moja	Àpats populars, actes tradicionals (cercavila i correfoc) i actes culturals (concert i teatre). A més d'un acte esportiu (pedalada solidària).
Febrer / Març	Carnaval	Grup de Carnaval de Moja Grup de Carnaval de Sant Pere Molanta	Se n'organitzen dues rues: una a Sant Pere Molanta, que en l'edició de 2019 va comptar amb 14 comparses; i l'altra a Moja amb 13 comparses. Hi participen comparses tant del municipi com d'altres municipis veïns.
Juny	Festa Major Petita de Sant Pere Molanta	Societat Principal La Unió	Àpats populars, ball i diversos actes lúdics i populars.
	Rebuda Flama del Canigó	Ateneu Mogenc i Regidoria de Cultura	Rebuda de la flama, música, coca i cava.
Juliol	Festa Major de Can Trabal	Regidoria de Cultura i una comissió de veïns.	Àpats populars, balls i discjòquei, actes esportius (petanca i curses), espectacles familiars i actuació de balls populars.
	Festa Major de Moja	Comissió de Festes de Sant Jaume de Moja	Pregó, castell de focs, correfoc i lectura de versots. El dissabte es fa ofrena floral, cant dels goigs i el cercavila. També es compta amb activitats lúdiques com l'actuació d'orquestrats i discjòquei, àpats populars, concerts i espectacles familiars.
Agost	Festa Major de Daltmar	Regidoria de cultura i una comissió de veïns.	Àpats populars, activitats esportives (jocs aquàtics, futbol, petanca), balls populars i concerts.
	Festa Major de Sant Pere Molanta	Societat Principal La Unió	Pregó, castell de focs, cercavila amb la participació de diverses entitats de cultura popular, diversos àpats populars, balls i discjòquei, espectacles familiars i activitats esportives (futbol, tennis de taula i petanca).
Octubre	Festa Major de Sant Miquel d'Olèrdola	Societat La Lleialtat de Sant Miquel	Cercavila on hi participen entitats de cultura popular del municipi. Culmina amb l'entrada del sant patró a l'església. Balls populars, àpats populars, activitats esportives i una representació teatral.

Font: elaboració pròpia a partir de la informació facilitada per l'Ajuntament d'Olèrdola

Arts escèniques

Les arts escèniques tenen dues activitats principals cada any al municipi. D'una banda, la "Roda de Teatre Amateur de l'Alt Penedès", i de l'altra el programa "Escena Olèrdola".

La Roda de Teatre Amateur de l'Alt Penedès és una programació teatral a diferents municipis de la comarca a càrrec de companyies de teatre amateur del territori, organitzada per l'entitat Grup de Teatre Amateur del Penedès (GATAP).

El 2019 es va celebrar la 29a edició. Hi van participar 18 ajuntaments, 24 pobles, amb 29 representacions de teatre de 16 grups membres de la GATAP.²² Olèrdola va participar acollint algunes representacions teatrals als diferents nuclis de població. De la Roda de Teatre, com ja s'ha mencionat, participen les dues entitats vinculades a les arts escèniques del municipi.

D'altra banda, l'any 2019, la Regidoria de Cultura, amb el suport de l'Oficina de Difusió Artística de la Diputació de Barcelona, va organitzar la primera edició del cicle d'espectacles professionals "Escena d'Olèrdola". En aquesta primera edició es van programar quatre espectacles a quatre espais diferents del municipi, amb la voluntat de consolidar la proposta en properes edicions, per tal de promoure la participació cultural a tots els nuclis del municipi. En aquesta primera edició es van programar dues peces de teatre i dos concerts. Hi va haver una mitjana de 25 espectadors per espectacle.

Per últim, tot i que no implica activitat cultural al propi municipi, cal mencionar que l'Ajuntament d'Olèrdola participa al programa Anem al Teatre²³ de l'Oficina de Difusió Artística de la Diputació de Barcelona, que ofereix espectacles d'arts escèniques i musicals als alumnes d'educació infantil, primària, secundària, batxillerat i cicles formatius. Aquest programa compta actualment amb la participació del 50% dels municipis de la província de Barcelona i el 100% dels municipis de l'Alt Penedès. Durant el curs 2017-2018 van participar-hi 302 alumnes d'Olèrdola, el 75,3% d'alumnes del municipi.

Cal mencionar que Olèrdola no participa del Circuit d'Espais Escènics Municipals²⁴ que gestiona també l'Oficina de Difusió Artística de la Diputació de Barcelona i que forma part del Programa.cat, impulsat per la Generalitat de Catalunya i les quatre diputacions. Aquest és un programa que dona suport a les polítiques locals de difusió i promoció de les arts escèniques, la música, la dansa i les arts visuals i promou projectes de cooperació amb els ajuntaments per a la difusió de les arts als municipis. En el marc de les directrius d'aquest Pla d'acció cultural en què es planteja un lideratge més palès en la programació cultural per part de l'Ajuntament, sembla convenient plantejar la conveniència de participar en aquest Circuit per tal de facilitar la programació d'espectacles als diferents equipaments escènics.

Música

Pel que fa l'activitat musical, són tres les activitats principals: d'una banda les presentacions musicals d'Escena Olèrdola, organitzades per la Regidoria de Cultura, de l'altra el cicle "Vespres al Castell" i per últim el cicle "Música als Parcs. Sons de la Mediterrània".

---

²² Més informació a: [https://el3devuit.cat/2019/10/20/67602/cultura/16-grups-de-teatre-
portaran-les-seves-obres-a-la-29a-roda-de-teatre/](https://el3devuit.cat/2019/10/20/67602/cultura/16-grups-de-teatre-portaran-les-seves-obres-a-la-29a-roda-de-teatre/)

²³ Més informació a: <https://www.diba.cat/es/web/anemalteatre>

²⁴ Més informació a: <https://www.diba.cat/es/web/oda/circuit>

Els “Vespres al Castell” és un cicle d’activitats, organitzat pel Museu d’Arqueologia de Catalunya i la Regidoria de Cultura, amb propostes artístiques diverses com música, narració i creació multimèdia.

El cicle “Música als Parcs 2019. Sons de la Mediterrània”²⁵, organitzat per la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona pretén aprofundir en els vincles existents entre les persones i el patrimoni natural i cultural de la Mediterrània. Es van programar cinc concerts a cinc parcs naturals amb artistes provinents de diferents països (Algèria, Marroc, Catalunya o Itàlia). Al Conjunt Monumental d’Olèrdola es va presentar el mes de setembre de 2019 l’espectacle de dansa “Terra” a càrrec d’artistes del Marroc i Catalunya.

Lectura/literatura

Pel que fa la literatura, una programació arrelada a Olèrdola és el Club de Lectura,²⁶ una iniciativa liderada des de la Regidoria de Cultura que esdevé un espai de tertúlia i debat entorn la lectura d’un llibre. Es celebra el tercer dijous de cada mes durant tot l’any i, a banda de comentar i compartir la lectura d’un llibre, en ocasions també compten amb la presència de l’autor o autora o bé d’un especialista de la temàtica que es tracta. A vegades també s’organitzen sortides al teatre o cinema, a més d’altres activitats relacionades amb el món de la lectura.

Així mateix, cal mencionar el Festival EVA (En Veu Alta), un festival de narració i tradició oral, organitzat per l’associació artística Triskel (amb seu a Vilafranca del Penedès) amb el suport de la Generalitat de Catalunya, les diputacions de Barcelona i Tarragona, els consells comarcals de l’Alt Penedès i el Priorat, nombrosos ajuntaments (entre els quals hi ha el d’Olèrdola a través de la Regidoria de Cultura) i alguns agents privats. En l’edició de 2019 a Olèrdola es va celebrar el concert de The Hanfris Quartet a la Finca Viladellops, un espai amb un entorn únic i que va comptar amb un nombrós públic. A més, en el marc d’aquest festival es va organitzar un taller de narració oral per a tots els públics amb l’actriu Clara Manyós.

Audiovisual

En l’àmbit audiovisual, l’activitat es centra en el Most-Festival Internacional de Cinema del Vi i el Cava²⁷, organitzat per VINSEUM, Museu de les Cultures de Vi de Catalunya i Cine Club Vilafranca. És un esdeveniment d’abast internacional que recull la millor producció audiovisual relacionada amb la cultura de la vinya, el vi i el cava. Així mateix, el festival brinda pel bon cinema amb la projecció de pel·lícules de grans directors no estrenades comercialment. L’any 2019 es va celebrar la 9a edició i es va projectar a diferents municipis del Penedès, i des del 2016 també al Priorat. El festival també té l’objectiu d’acostar-se a l’enologia

---

²⁵ Més informació a: <https://parcs.diba.cat/web/l-informatiu/-/xarxa-comenca-el-nou-cicle-musica-als-parcs-2019-sons-de-la-mediterrania->

²⁶ Més informació a: <http://www.olerdola.cat/serveis-municipals/cultura-esports-joventut-i-gent-gran/cultura/el-club-de-lectura>

²⁷ Més informació a: <http://www.mostfestival.cat/>

des de totes les vessants possibles, potenciant valors com la qualitat, diversitat o implicació amb el territori. Olèrdola acull a cada edició diverses projeccions. El 2019 es van fer al Castell de Sant Miquel d'Olèrdola.

En el marc de poder potenciar la programació audiovisual a Olèrdola existeix la possibilitat d'adherir-se al Cicle Gaudi²⁸, una iniciativa per donar a conèixer el cinema fet a Catalunya, promoguda per l'Acadèmia de Cinema Català per a la difusió de pel·lícules d'estrena recent. Té el suport de la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona, entre d'altres institucions.

Fotografia

En l'àmbit de la fotografia, cal destacar que des de la Diputació de Barcelona, a partir del programa Viu al Parc, s'organitza anualment un Concurs de Fotografia, organitzat conjuntament amb el Grup de Fotografia Experimental de Castelldefels, a tres parcs naturals: el d'Olèrdola, el del Garraf i el de Foix.²⁹

Des de la perspectiva de la formació, l'Associació Fotogràfica de Moja organitza tallers de fotografia, a més d'altres iniciatives com sortides en grup.

Patrimoni

En el marc de la dinàmica cultural local és també rellevant incloure la dimensió patrimonial, on s'inclouen els aspectes relacionats amb la identitat històrica del municipi, com els llocs i els elements patrimonials tangibles i les expressions de cultura popular i tradicional catalana i d'altres procedències, que contribueixen a la cultura contemporània i a la vida en comunitat i que, conjuntament, conformen el patrimoni immaterial local³⁰.

Tot i que no necessàriament aquest patrimoni reverteix en activitat o dinàmica cultural al municipi (sí de manera puntual), es considera rellevant esmentar-lo considerant que és un actiu cultural que té moltes possibilitats.

Un primer element és l'Arxiu Municipal d'Olèrdola³¹ que està adherit al Programa de Manteniment de la Xarxa d'Arxius Municipals, que coordina l'Oficina de Patrimoni Cultural (OPC) de la Diputació de Barcelona, des del mes d'octubre de 2006 i, per tant, és assistit tècnicament per un arxiver itinerant de la mateixa OPC. L'Arxiu desenvolupa les seves funcions de gestió documental al mateix Ajuntament i també les funcions de conservació, accés i difusió del patrimoni documental local envers la ciutadania. Des de l'Arxiu Municipal existeix una relació fluïda amb el Grup de Recerca de l'Ateneu Mogenc.

---

²⁸ Més informació a: <https://www.ciclegaudi.cat/>

²⁹ Més informació a: <https://parcs.diba.cat/web/olerdola/concurs-fotos>

³⁰ L'any 2001 es va fer el Mapa de Patrimoni Cultural d'Olèrdola que té per objecte la recollida exhaustiva de dades sobre el patrimoni cultural i natural d'un municipi i la seva valoració, permetent així que l'ajuntament estableixi mesures per garantir la seva protecció i conservació, com també planificar la seva rendibilització social. Actualment s'han documentat 195 elements. Més informació a: <https://patrimonicultural.diba.cat/municipi/olerdola>

³¹ Més informació a: <http://www.olerdola.cat/serveis-municipals/larxiu-municipal>

En l'àmbit monumental destaca per damunt de tot el Conjunt Monumental d'Olèrdola, declarat Bé Cultural d'Interès Nacional i Bé d'Interès Cultural (BIC)³² l'any 1931. És un emplaçament històric i estratègic que ha permès controlar tota la plana del Penedès als diferents pobles assentats ja des de l'època prehistòrica, com els ibers, els romans (dels que encara resten la muralla, la cisterna i la torre-talaia) o els cristians. És gestionat des de 2014 per l'Agència Catalana de Patrimoni Cultural, tot i que el 1995 va passar a ser una de les seus del Museu d'Arqueologia de Catalunya.

Un segon element que determina el patrimoni cultural d'Olèrdola és el seu Parc Comarcal que compta amb una superfície de 409 hectàrees. Forma part de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona³³, i té un gran valor arqueològic, agrícola i d'interès paisatgístic.

Des d'un punt de vista agrícola, Olèrdola està envoltada per un mar de vinyes que formen part de la DO Penedès,³⁴ una distinció reconeguda internacionalment que impacta directament sobre tota la comarca.

Des d'un punt de vista arqueològic, el terme municipal d'Olèrdola té una gran riquesa de jaciments, alguns dels quals estan declarats béns d'interès cultural. Els més destacats són el castell i les ruïnes d'Olèrdola, l'Església de Sant Miquel (un exemple d'arquitectura medieval), les Coves dels Segarrulls, de Castellví i de Can Ximet (les tres amb pintures rupestres i amb un gran valor històric). N'hi ha també elements rellevants que no compten amb declaració patrimonial com Les Planes, la Cova de la Plana Rodona o l'Abric del Cementiri, per posar tres exemples.

Els paratges d'Olèrdola també prenen part de dues rutes que exploren el conjunt de la comarca del Penedès: per una banda, la ruta "La carretera del vi"³⁵, una proposta enoturística amb alt valor històric i cultural de caràcter privat que uneix 13 cellers de 7 municipis.

La segona ruta és la "Via Augusta Penedès", que és una recreació de l'original del segle II dC que unia Cadis amb els Pirineus i que transcorria per terres del Penedès. Aquesta ruta és impulsada pel Consorci de Turisme del Penedès³⁶.

També existeixen altres rutes com:

- Itinerari del Parc Natural d'Olèrdola: del Castell d'Olèrdola al poble de Sant Miquel.³⁷

---

³² Més informació a: <http://www.macolerdola.cat/Sobre-el-Museu/Presentacio>

³³ Més informació a: <https://parcs.diba.cat/web/olerdola/geografia-fisica>

³⁴ Més informació a: <http://www.dopenedes.cat/>

³⁵ Més informació a: <https://www.lacarreteradelvi.com/>

³⁶ Més informació a: <http://www.viaaugustapenedes.cat/>

³⁷ Més informació a: <https://view.gooltracking.com/dibaparcs/routes/view/del-castell-d-olerdola-al-poble-de-sant-miquel>

- Ruta de l'aigua i el vi (intermunicipal).³⁸
- Itinerari de Vilafranca a la Muntanyeta.³⁹
- Ruta de les Fonts.⁴⁰
- Ruta dels Castells de Marca.⁴¹

La presència humana al terme municipal d'Olèrdola ha deixat diferents vestigis al llarg de diferents èpoques, tant en l'arquitectura popular (com la Masia de Porroig, Can Cerdà o la Masia Torreblanca, entre d'altres), la religiosa (per exemple, l'església parroquial de Sant Pere Molanta o l'església del Sant Sepulcre, considerada Bé Cultural d'Interès Nacional) o militar (com el Castellot de la Barquera o la Torre de Viladellops, considerada Bé Cultural d'Interès Nacional) i que desperten un gran interès des d'un punt de vista patrimonial i històric.

Olèrdola té importants empreses del sector del vi i el cava, algunes d'elles ubicades en edificacions rellevants i en alguns casos fins i tot s'hi poden fer visites per conèixer de primera mà el producte i la manera de treballar d'un dels pilars més característics de l'economia local des de fa molts anys. Per exemple, el Celler Cooperatiu de Moja és un referent del Modernisme industrial.

Algunes de les masies que actualment conformen el patrimoni local tenen un origen plenament vitivinícola, com ara Can Torres de la Font-Tallada o Caves Hill, que va ser restaurada l'any 1918 amb elements modernistes.

La gran varietat i riquesa de les masies d'Olèrdola està recollida al pla especial urbanístic del *Catàleg de masies i cases rurals* elaborat per l'Ajuntament d'Olèrdola l'any 2007.⁴²

En conjunt, Olèrdola és un municipi amb elements patrimonials i paisatgístics d'un gran valor que, conjuntament amb les pràctiques relacionades amb el vi i el cava, constitueix un actiu productiu fonamental per a l'economia del municipi amb un elevat potencial per atraure turisme, com s'observa a les rutes enoturístiques, les visites a cellers i les passejades als emplaçaments més significatius del patrimoni i la història d'Olèrdola.

A partir de la descripció general per àmbits, es pot deduir que la major part de les activitats que es duen a terme al municipi tenen a veure amb difusió de la cultura. No s'identifica cap activitat estable vinculada a la formació ni creació, amb l'excepció dels tallers de l'Associació Fotogràfica de Moja i de tallers

³⁸ Més informació a: <https://ca.wikiloc.com/rutes-btt/vilafranca-olerdola-ruta-de-laigua-i-del-vi-castellet-panta-de-foix-els-monjos-4129082>

³⁹ Més informació a: <http://www.turismevilafranca.com/ca/rutes/senderisme/de-vilafranca-a-la-muntanyeta>

⁴⁰ Més informació a: <https://fotohiking.com/ruta-de-les-fonts-de-olerdola/>

⁴¹ Més informació a: http://www.olerdola.cat/turisme/natura-entre-la-plana-i-el-mar/rutes-a-peu-i-en-bicicleta/ruta_dels_castells_de_marca

⁴² Més informació a: <http://www.olerdola.cat/serveis-municipals/serveis-tecnics-i-urbanisme/planejament-urbanistic/pla-dordenacio-urbanistica-municipal-1/pla-dordenacio-urbanistica-municipal/catalog-de-masies/view>

puntuals que puguin formar part d'algun cycle d'activitats. Puntualment es poden considerar les activitats dels grups de teatre com a producció. La taula següent ho sintetitza, considerant una cadena de valor simple de quatre baules (formació, creació, producció i difusió):

Taula 17: Activitats culturals per àmbits i cadena de valor

Àmbit	Activitat	Cadena de valor			
		Formació	Creació	Producció	Difusió
Arts escèniques	Roda de Teatre Amateur				X
	Escena d'Olèrdola				X
	Programa Anem al Teatre				X
	Produccions grups de teatre		X	X	
Música	Vespres al Castell				X
	Música als Parcs				X
Lectura/literatura/narració	Club de lectura				X
	Festival EVA	(X)			X
Audiovisual	Most-Festival Internacional de Cinema del Vi i el Cava				X
Fotografia	Tallers	X			
	Concurs de Fotografia		X		

Font: elaboració pròpia

Hi ha, per tant, un buit important a omplir, a les primeres baules de la cadena de valor, cosa que pot revertir d'una banda en una major programació, i de l'altra, i més important, en l'apropament de la cultura a la ciutadania i la creació de nous públics.

Balanç general

- Gran part de l'activitat cultural del municipi d'Olèrdola es desenvolupa a les diferents festes majors i celebracions anuals dels nuclis de població. La dispersió de població d'Olèrdola ha generat un univers de festivitats que pràcticament es distribueixen en diferents mesos de l'any.
- A banda de l'activitat festiva, hi ha programació puntual al llarg de l'any. La única activitat regular durant tot l'any és el club de lectura.
- Malgrat que es disposa de grans equipaments a tots els nuclis de població, no es detecta una programació estable i continuada en cap d'ells. La majoria d'usos són de caràcter particular d'una entitat o bé activitats de caràcter puntual, i molt poques vegades promogudes des de la Regidoria de Cultura.
- En tots els casos es tracta d'activitats de difusió i es troba a faltar l'existència d'activitats orientades a les primeres baules de la cadena de valor.

- La Regidoria de Cultura ha portat la iniciativa aquest any 2019 amb la programació del Cicle Escena. Tot i tractar-se d'una primera edició molt limitada, pel que fa al nombre d'activitats, representa un canvi en el paper desenvolupat per la regidoria, que fins ara havia estat la de donar suport financer i logístic a les activitats proposades per les entitats culturals.
- La Trobada d'Olèrdola és la celebració de caràcter popular central del municipi. És el punt de comunió i de major interacció veïnal dins del calendari festiu local. Hi ha certes veus que consideren que s'hauria de potenciar la participació ciutadana a l'hora de dissenyar la programació d'activitats.
- La participació en festivals de caràcter intermunicipal és un valor important que dona rellevància en l'àmbit cultural a Olèrdola. Probablement amb els equipaments que disposa el municipi seria convenient posicionar-se per poder atraure major nombre d'espectacles que puguin aplegar espectadors tant locals com d'altres indrets.
- S'observa una presència notable d'activitats culturals vinculades a la lectura i la narrativa oral, un fet força destacable si es té en compte que no és un element habitual.
- Olèrdola és un municipi amb una gran riquesa històrica i patrimonial, amb un conjunt monumental i uns jaciments que permeten conèixer de primera mà diferents etapes del pas de l'home per terres catalanes.
- Per contra, sembla que l'atenció de la promoció patrimonial per part de l'Ajuntament d'Olèrdola, com també altres administracions que participen de la gestió d'espais patrimonials del municipi (Diputació de Barcelona i Generalitat de Catalunya), es fonamenta en els vestigis històrics del Conjunt Monumental i les petjades històriques dels diferents pobles que s'han assentat al territori, però, en canvi, es presta menys atenció a la riquesa patrimonial de l'arquitectura popular i religiosa, que compta amb elements rellevants del modernisme o elements d'altres èpoques de la història de Catalunya.

3.3 Espais i equipaments culturals

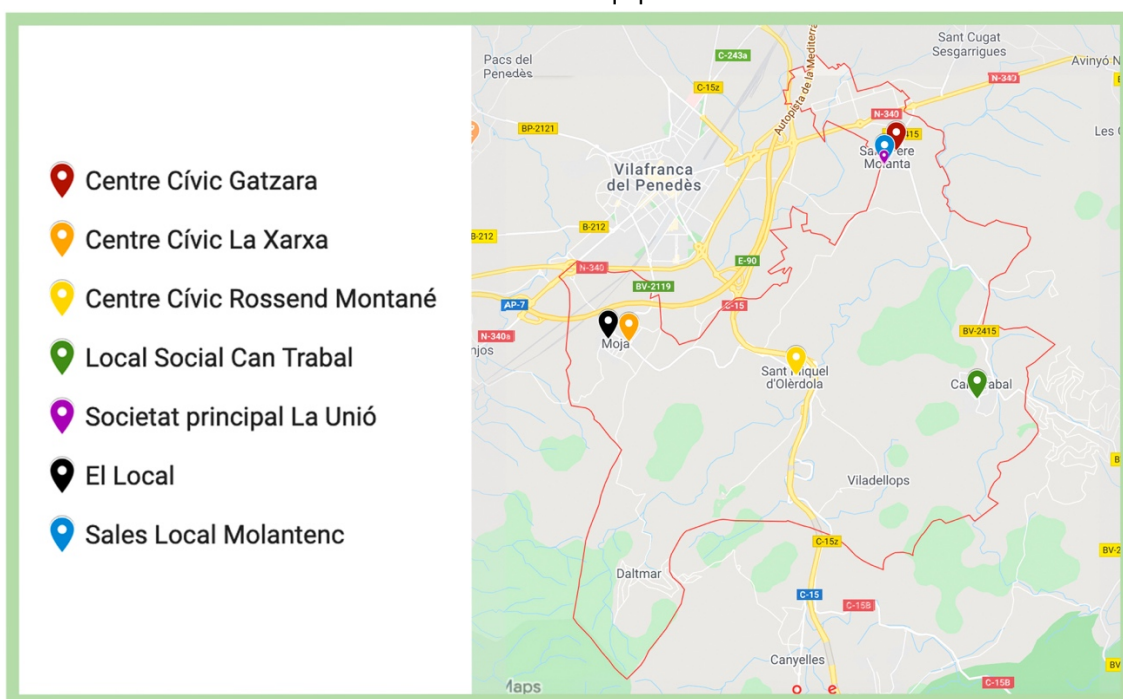
Els espais i equipaments culturals són un dels instruments clau de la vida cultural d'un municipi, ja que són un element determinant en la dimensió pública de la cultura i faciliten l'elaboració de programes de formació, creació, difusió i d'accés a la cultura.

L'anàlisi dels equipaments d'un municipi ha d'incloure necessàriament els de titularitat pública, tot i que també cal tenir en compte els privats, malgrat que a l'hora de dissenyar les línies estratègiques del Pla d'acció cultural (PAC) és necessari prioritzar l'atenció en els de titularitat pública i en aquells que, tot i ser de titularitat privada, com una fundació o una empresa, estiguin disposats a celebrar activitats obertes al públic en general, a professionals i a agents culturals locals.

L'objectiu d'aquest apartat és identificar el conjunt d'equipaments culturals que existeixen a Olèrdola i que contribueixen al desenvolupament de la cultural local. Aquest exercici pretén fer una prospectiva àmplia, i per tant inclou aquells equipaments que depenen de la Regidoria de Cultura però també d'altres regidories a més dels gestionats per agents locals però que a la pràctica permeten l'accés i la participació cultural.

Finalment es contrastarà les dades d'Olèrdola amb les suggerides pels estàndards del Pla d'equipaments culturals de Catalunya (PECCaT) per a municipis de les dimensions d'Olèrdola, per així reforçar l'anàlisi.

Plànol 2: Distribució dels equipaments culturals

Font: elaboració pròpia

Principals equipaments culturals

Tot seguit es descriu mitjançant una fitxa tècnica els principals equipaments culturals d'Olèrdola⁴³.

	Centre Cívic La Xarxa* (carrer Carrerada, 33, 35. 08734 Moja)
Dependència orgànica	Pública (municipal)
Any inici activitat	2004
Sector d'actuació	Cultural i cívica
Públic majoritari	Joves i entitats

⁴³ No s'incorpora la fitxa de Can Trabal, ja que en l'actualitat només existeix el seu local social i no se'l considera com a equipament.

Horari d'atenció al públic	Tancat al públic habitualment. Préstec de claus a entitats i col·lectius veïnals i autogestió dels espais segons reserves prèvies.
Model de gestió	Municipal / entitats (autogestió)
Recursos humans	-
Pressupost	-
Superfície	591m ²
Espais	Sala polivalent (100m ²); Casal de Joves (75m ²); Local entitats; Estudi de ràdio
Funcions i altres observacions	Servei jove d'Olèrdola; Ràdio Olèrdola (Canal 20); Arxiu Municipal, tallers i reunions entitats; puntaires; curs de gralla.

*Des de gener de 2020, la Xarxa acull les dependències municipals degut a les obres que s'estan fent a la seu de l'Ajuntament.

	Local de la Societat de Sant Jaume de Moja (El Local) (carrer Sant Ferran, s/n. 08734 Moja)
Dependència orgànica	Pública (municipal)
Any inici activitat	1932 (reformat 2012)
Sector d'actuació	Cultural i cívic
Públic majoritari	General
Horari d'atenció al públic	Tancat al públic habitualment. Préstec de claus a entitats i col·lectius veïnals i autogestió dels espais segons reserves prèvies.
Model de gestió	Actualment sense gestió. Voluntat de concessió a empresa que gestioni el bar (2+2 renovables). Manteniment concessionària / municipal.
Recursos humans	Voluntat de què sigui el personal que gestioni el bar.
Pressupost	-
Superfície	1.100 m ²
Espais	Sala principal amb escenari i bar
Funcions i altres observacions	Equip de so i llums instal·lat (sense possibilitat de moure'ls). Possibilitat de fer-hi cinema, ja que hi ha una pantalla instal·lada. Habitualment s'hi fa entrenaments de judo, s'organitza la Festa Major, Comissió de Festes, actes puntuals, etc. És el local social de la Societat Sant Jaume.

	Centre Cívic Gatzara (carrer Font del Cuscó, 30-32. 08799 Sant Pere Molanta)
Dependència orgànica	Pública (municipal)
Any inici activitat	2004
Sector d'actuació	Cultural i cívic
Públic Majoritari	Joves i entitats

Horari d'atenció al públic	Tancat al públic habitualment. Préstec de claus a entitats i col·lectius veïnals i autogestió dels espais segons reserves prèvies.
Model de gestió	Municipal / entitats (autogestió)
Recursos humans	-
Pressupost	-
Superfície	387,05m ²
Espais	Sala polivalent (90m ²), sala d'entitats (110m ²), casal d'avis (60m ²) i sala de joves (70m ²).
Funcions i altres observacions	Espai d'entitats (3 sales polivalents) amb Casal d'Avis, AA.VV. Sant Pere Molanta, Grup de Carnaval de Sant Pere Molanta, Gatzara Country i Puntaires d'Olèrdola. Servei jove d'Olèrdola.

	Sales Local Molantenc (carrer de Sant Roc, s/n. 08799 Sant Pere Molanta)
Dependència orgànica	Privada
Any inici activitat	1960 (reformes els anys 1994 i 2009)
Sector d'actuació	Cultural i cívic
Públic Majoritari	Socis de la Societat Principal La Unió
Horari d'atenció al públic	-
Model de gestió	Gestió pròpia de l'entitat. Manteniment municipal.
Recursos humans	-
Pressupost	-
Superfície	
Espais	Sala taller (75m ²), sala dels trofeus, sala teatre (240m ²) amb escenari de 60m ² i sala magatzem (50m ²).
Funcions i altres observacions	Serveis i espais comuns compartits amb la Societat Principal Unió, Grup Carnaval de SPM, Diables de SPM, Associació de Veïns de SPM. Locals públics de l'Ajuntament per a trobades d'entitats. Puntualment actes municipals (Festa Major Sant Pere Molanta a la sala d'actes).

	Centre Cívic Rossend Montané (carrer de la Moreneta, s/n. 08734 Sant Miquel d'Olèrdola)
Dependència orgànica	Pública (municipal)
Any inici activitat	2000
Sector d'actuació	Cultural i cívic
Model de gestió	Municipal / entitats (autogestió)
Recursos humans	-
Pressupost	-
Superfície	1.389 m ²
Espais	Sala bar (110m ²), sala principal + escenari (300m ²), consultori mèdic, casal d'avis i sala de reunions per a entitats.

Funcions i altres observacions	Equip de so propi. Hi té seu el grup de teatre l'Arrel, el club de rítmica, l'Associació de Veïns La Plana Rodona, Zumba i hipopressius. Acull reunions, tallers, assemblees. També la Societat Cultural Sant Miquel d'Olèrdola (La Lleialtat). També acull el consultoria mèdic i el casal d'avis. Al soterrani hi ha un magatzem per a entitats.
--------------------------------	--

L'element més significatiu del conjunt d'equipaments culturals és que no existeix una figura de gestor o dinamitzador en cap dels equipaments. Per tant, l'ús d'aquests equipaments està subjecte a la dinàmica de les pròpies entitats que hi tenen seu. I, en conseqüència, no hi ha un pressupost específic per a la seva dinamització i programació.

Per tant, es fa difícil descriure les activitats que es duen a terme a cada un dels equipaments, més enllà de les habituals que organitzen regularment les entitats. La taula següent és un exercici de síntesi dels àmbits, tant artístics com més de tarannà associatiu, que de manera més habitual es programen als cinc equipaments descrits.

Taula 18: Principals àmbits i usos culturals dels equipaments

Nom	Àmbit: usos culturals					
	Arts escèniques	Música	Visuals	Lectura i literatura	Exposicions	Proximitat /Associatiu
CC La Xarxa				X		X
El Local	O	O				X
CC Gatzara						X
Sales Local Molantenc	O	O				X
CC Rossend Montané	O	O				X

Font: elaboració pròpia (X = ús habitual o regular; O = ús esporàdic)

Des de la perspectiva dels principals àmbits i els usos es constata que no hi ha una programació estable, ja sigui en format taller de formació o d'exhibició artística, a cap dels equipaments. El fet de no tenir un model de gestió pensat des de l'òptica de dinamitzar el territori i de fomentar la programació artística als equipaments, contribueix a posar de manifest aquest buit.

Als tres equipaments amb espai escènic, l'oferta de teatre o música es redueix principalment al Cicle Escena Olèrdola, la Roda de Teatre de l'Alt Penedès, a la programació dins del cicle festiu de cada un dels nuclis de població i en ocasions a algun festival de caràcter comarcal que es porta a terme a Olèrdola, com ja s'ha comentat en el punt 3.2 ("Activitat i dinàmica cultural", pàg. 43).

De la relació d'equipaments culturals i els seus usos se'n poden extreure altres observacions que s'han de tenir en compte a l'hora d'elaborar el PAC:

- Olèrdola no disposa d'una biblioteca pròpia⁴⁴. Fan ús del servei de Bibliobús El Castellot de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona⁴⁵. És un servei que arriba a Moja i Sant Pere Molanta un parell de cops al mes.
- Cal destacar la presència d'un centre cultural polivalent amb un espai escènic, i amb capacitat per a més de 150 persones, a cada nucli urbà. Cada centre cultural polivalent dona servei a les entitats del propi nucli urbà pel que fa als espais de reunions, d'activitats i d'emmagatzematge.

Aquest gran ventall d'equipaments permet a les entitats disposar d'espais amb molta facilitat, ja que l'oferta està molt per sobre de la demanda, i això repercuteix en el fet que la mobilitat de les entitats pels diferents equipaments és gairebé inexistent. És a dir, el que en un principi és un avantatge ja que pots donar sortida a tota la demanda, en un municipi dispers com Olèrdola pot esdevenir una amenaça, ja que accentua la naturalesa isolada de les entitats i dels processos culturals i comunitaris.

Fet que es podria contrarestar si els tres equipaments tinguessin una àmplia oferta d'activitats socioculturals o artístiques variades i complementàries entre si, les quals convidessin als ciutadans d'Olèrdola a desplaçar-se per poder participar-hi. Com que cap dels equipaments està dinamitzat i l'oferta d'activitat oberta al públic és més aviat escassa, excepte en l'època del calendari festiu de cada nucli de població, els ciutadans no senten la necessitat de desplaçar-se a un equipament d'un nucli veí.

En aquest sentit, el conjunt d'equipaments culturals, públics o privats, tenen un model de gestió similar⁴⁶; és a dir, gairebé tota l'activitat que s'hi desenvolupa es basa en l'ús particular de les entitats, que entren de manera autònoma als espais gràcies a que disposen de claus d'accés. Es pot consultar a la web de l'Ajuntament⁴⁷ la disponibilitat dels espais en tots els centres i fer la reserva de manera centralitzada a les oficines d'atenció ciutadana (OAC). En els casos del centre cívic Gatzara de Sant Pere Molanta, el Local de Sant Jaume de Moja i el local Rossend Montané de Sant Miquel d'Olèrdola, la reserva té un cost econòmic de 50 euros l'hora, malgrat que també disposa de diferents modalitats de preu en funció del número d'hores que es vol utilitzar.

---

⁴⁴ La Llei 4/1993, de 18 de març, del sistema bibliotecari de Catalunya només obliga als municipis de més de 5.000 habitants a tenir una biblioteca local (article 34).

⁴⁵ Més informació a: <http://www.olerdola.cat/serveis-municipals/cultura-esports-joventut-i-gent-gran/cultura/servei-de-biblioteca-i-sala-destudis/servei-de-bibliobus>

⁴⁶ Aquest model de gestió probablement està inspirat en el document que va elaborar el CERC "Eines per la gestió dels centres cívics d'Olèrdola" (gener 2013) i que es pot consultar a: https://www.diba.cat/c/document_library/get_file?uuid=65f80ddb-9f91-4137-9664-f04d434ce301&groupId=326398

⁴⁷ Més informació a: <http://www.olerdola.cat/serveis-municipals/locals-i-espais-municipals/us-dels-locals-i-centres-civics-municipals>

Si es fa una ullada a la disponibilitat d'ús dels diferents equipaments culturals⁴⁸, s'observa que la taxa d'ocupació és prou baixa a la majoria de franges horàries. Existeixen activitats que de manera permanent fan un ús concret dels espais, però resten moltíssimes hores que les aules i l'equipament en general estan buides i desaprofitades.

- Un altre element a tenir en compte és que no existeix una figura d'atenció al públic, ni una figura de dinamització de la vida cultural local amb qui el ciutadà pugui fer la interlocució, sinó que la relació és més aviat bilateral entre el ciutadà i l'administració a partir de l'OAC. Des de l'administració, a través de la tècnica de cultura, faciliten o no l'accés a la demanda en funció de la disponibilitat i tenen una figura dels serveis municipals que revisa i facilita l'accés de les entitats a l'equipament per poder desenvolupar-hi l'activitat. Per fer front a les demandes de les entitats, l'Ajuntament disposa d'un equip tècnic que de manera centralitzada cedeix a les entitats d'acord amb les necessitats de la demanda.

Per finalitzar, a banda dels equipaments de caràcter municipal que actualment estan en funcionament és necessari tenir present que hi ha un debat obert en el si de l'Ajuntament sobre el possible ús cultural de dos nous espais:

El primer, la torre Moja, una edificació medieval amb gran valor patrimonial i que va originar la fundació del poble. Actualment està en fase de restauració i es preveu que en un futur pugui ser el punt d'informació turística d'Olèrdola. Actualment el servei d'informació turística és un servei de gestió externa i es fa a les oficines de l'Ajuntament els caps de setmana.

El segon, l'edifici de Correus de la plaça de l'església de Moja. El mes d'agost de 2018, l'Ajuntament va obrir un procés participatiu per decidir els usos de dues sales d'aquest edifici⁴⁹. Van participar-hi 119 persones, una immensa majoria de la qual era del nucli de Moja, concretament el 89,34%. Els resultats del procés van ser que la sala interior s'ha de destinar a una sala d'estudi i biblioteca mentre que la sala exterior s'ha de destinar com a local per a joves. Aquests nous usos s'han d'executar en el transcurs de l'any 2020.

No obstant, el Pla Director d'Equipaments d'Olèrdola que ha elaborat el SEEP i que ha comptat amb l'assessorament de l'equip que elabora aquest PAC, assenyala la conveniència de repensar de nou els usos dels nous espais de l'edifici de Correus: *“La diagnosi del present treball ha detectat altres mancances en el conjunt del municipi i planteja una estratègia global de redistribució dels usos, de manera que aquest ús [sala d'estudi i biblioteca i local per a joves] es considera més apropiat dins d'un centre cívic amb altres usos complementaris que puguin generar sinergies.*

---

⁴⁸ Més informació a: <http://www.olerdola.cat/serveis-municipals/locals-i-espais-municipals/us-dels-locals-i-centres-civics-municipals/consulteu-la-disponibilitat-dels-locals-municipals>

⁴⁹ Més informació a: <http://www.olerdola.cat/serveis-municipals/varis-de-retalls/inffinalprocesparticipcorreusmoja02102018.pdf>

Es proposa el trasllat dels Serveis socials i del Servei de cultura en les dues sales alliberades, ja que són serveis que es poden adequar a les dimensions dels espais disponibles i en alguns casos poden realitzar tasques complementàries.⁵⁰

Anàlisi sectorial: contrast amb el PECCat

L'Any 2010, la Generalitat de Catalunya va elaborar el Pla d'equipaments culturals de Catalunya (PECCat 2010–2020)⁵¹, un instrument de planificació territorial, que introdueix unes noves directrius per als sectors culturals que no compten amb cap marc de regulació. El Pla permet dotar als municipis dels equipaments que garanteixen l'accés de la ciutadania a la cultura, en igualtat d'oportunitats i en les millors condicions, tenint en compte les noves demandes socials i les noves formes d'accedir als continguts i les experiències culturals i reforçant al mateix temps el valor social dels equipaments culturals públics.

D'acord amb les directrius d'aquest Pla, és convenient contrastar-lo amb la realitat actual d'Olèrdola, ja que el PECCat és un indicador valuós per fer un exercici comparatiu entre l'escenari desitjable i recomanat en aquest Pla i la realitat actual del municipi.

Taula 18: Quadre resum de l'assignació d'equipaments per trams municipals

Trams municipals		Arxiu municipal	Biblioteca pública	Centre cultural	Espai escènic	Espai d'arts visuals
< 3.000				EPCC		
3.000 - 5.000			BF	CCP «CAP»		
5 - 15.000	5 - 10.000	AM	BL	CCP 1	E1	
	10 - 15.000					
5 - 15.000	15 - 30.000	AM	BCU-SL	CCP 2	E2	AV1
	30 - 50.000					
> 50.000				CCP 3	E3	AV2

Font: Pla d'equipaments culturals de Catalunya 2010 - 2020

Segon el PECCat, Olèrdola, que es troba en el tram de municipis entre 3.000 i 5.000 habitants, hauria de tenir dos equipaments.

⁵⁰ Pla director d'equipaments d'Olèrdola. Volum III – Propostes. Servei d'Equipaments i Espai Públic de la Diputació de Barcelona en col·laboració amb l'Oficina d'Equipaments Esportius, l'Oficina d'Estudis i Recursos Culturals i el Servei de Suport Municipal d'Educació de la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament d'Olèrdola. Pàgina 9.

⁵¹ Pla d'equipaments culturals de Catalunya 2010-2020. Departament de Cultura: https://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura_i_adreces/organismes/dgpcc/subdireccio_general_de_promocio_cultural/Equipaments/peccat_2010-2020/

Per una banda, una Biblioteca Filial. En el cas de les biblioteques, el PECCat s'alinea amb els estàndards marcats pel Mapa de Lectura Pública de Catalunya⁵², i que entén aquesta tipologia d'equipaments com un element informatiu i cultural bàsic amb accés a les tecnologies de la informació i comunicació.

Com s'ha comentat anteriorment, en l'actualitat Olèrdola no disposa d'aquest servei de biblioteca filial, sinó que fan ús del servei de bibliobús de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona.

A banda d'aquest servei de biblioteca pública, les biblioteques escolars del CEIP Rossend Montané i el CEIP El Circell resten obertes fora de l'horari escolar tres tardes com a aula de lectura i ofereixen un servei de préstec de llibres de fons propi, tot i que és molt limitat.

Per altra banda, un Centre Cultural Polivalent (CCPB) que, d'acord amb els estàndards establerts, hauria de desenvolupar les funcions d'equipament cultural elemental que concentra tot tipus d'activitat, per la qual cosa es caracteritza com a *centre d'atenció primària* (CAP) cultural. S'estableix que hauria de tenir una superfície construïda de 882 m² amb la presència d'una sala polivalent d'uns 252m², sales taller i sales de reunió d'entitats d'uns 150 m². La resta de la superfície s'hauria d'habilitar per a la recepció, l'espai social i d'exposició, a més d'espais per a la logística i els locals tècnics.

Com s'observa a la taula anterior, Olèrdola disposa de diferents equipaments culturals polivalents que compleixen amb els estàndards establerts pel PECCat:

- El Centre Cívic La Xarxa disposa de dues sales polivalents (de 52 i 77 m²).
- El Centre Cívic Gatzara té una superfície construïda de 475,32 m², dels quals 316,88 m² es destinen a usos cívics.
- El Centre Cívic Rossend Montané té una superfície construïda de 1.389m², i inclou una sala d'actes per a més de 200 persones, a banda d'un consultori mèdic, un casal d'avis i un local per a entitats.
- El Local de la Societat de Sant Jaume de Moja, que pot acollir una gran sala d'actes de 350m², amb grades retràctils a més de l'escenari de 150m² i l'espai de bar de 130m².
- La Societat Principal Unió (local molantenc), que disposa d'una sala d'actes de 900m² a més de les sales del local molantenc.

És a dir, sense comptar amb els diferents casals d'avis ni amb els locals socials de Can Trabal, podríem dir que cada nucli principal –Moja, Sant Pere Molanta i Sant Miquel d'Olèrdola- disposa per si mateix del centre cultural polivalent

---

⁵² Més informació a: <https://biblioteques.gencat.cat/ca/el-servei-de-biblioteques/linies-dactivitat/planificacio-bibliotecaria/mapa-de-la-lectura-publica-de-catalunya/index.html>

indicat pel PECCat. Per tant, podem afirmar que Olèrdola supera amb escreix els requisits mínims indispensables d'acord amb el seu nombre d'habitants.

Balanç general

L'anàlisi realitzada i les converses mantingudes amb diversos agents d'Olèrdola, a més del contrast fet amb el PECCat, permeten arribar a una sèrie de conclusions pel que fa als espais i equipaments de què disposa el municipi.

- Olèrdola quintuplica el nombre d'equipaments culturals polivalents que determina el PECCat, d'acord amb el nombre d'habitants.
- No hi ha ni pressupost ni una línia de programació regular d'activitats culturals, ni tallers de formació a cap equipament, tret dels propis organitzats des de les entitats.
- La gestió dels equipaments municipals es fa a partir de l'autogestió de les entitats, un sistema que els permet una gran autonomia, ja que disposen d'un joc de claus per accedir a l'equipament. Aquest model d'autogestió fomenta una elevada autonomia de les entitats però, com a contrapartida, no facilita la generació d'espais de trobada informals entre les entitats perquè gairebé mai coincideixen en el centre cívic.
- Algunes entitats han manifestat que aquesta atomització de les entitats dispersades en diferents equipaments i en diferents horaris les allunya també d'una interlocució directa i constant amb l'Ajuntament. La conclusió és que a l'haver-hi masses centres culturals de proximitat i l'excessiva autonomia de les entitats no facilita la generació d'espais de trobada i això provoca un cert aïllament de les entitats.
- Aquesta autogestió fa que les entitats tinguin molt assumit l'equipament que els pertoca per nucli i, en línies generals, no es plantegen la possibilitat de canviar d'ubicació. Existeix una certa apropiació de l'espai sota el paradigma dels drets adquirits.
- La reserva i gestió dels espais s'ha de fer via una instància a l'Ajuntament. Tot i que la mesura és en línies generals ben valorada, les entitats que no programen accions regulars, consideren que el sistema és massa rígid i no els permet adaptar-se a les seves necessitats, que normalment transiten per tenir un major marge d'improvisació.
- El model de gestió dels equipaments culturals d'Olèrdola no permet desplegar un projecte de dinamització cultural tal i com recomana el PECCat.
- Es detecta una infrautilització dels espais i es troba a faltar una línia de serveis i activitats més ambiciosa d'acord amb les possibilitats dels equipaments.
- Els espais d'emmagatzematge són també un element que han sorgit en les converses amb les entitats. En línies generals es considera que seria necessari revisar les necessitats de cada entitat i establir un cert protocol de com ocupar els espais de manera periòdica.
- Alguns dels usos que actualment s'estan fent en els equipaments culturals no tenen una naturalesa sociocultural sinó més aviat esportiva, com l'activitat de judo a El Local i la gimnàstica rítmica al centre cívic

Rosend Montané. Per tant, seria adient fer una revisió dels usos del conjunt dels equipaments per establir-ne les prioritats.

- Algunes persones entrevistades suggereixen la Muntanyeta com un espai idoni per pensar i desplegar accions de dinamització cultural, un espai que tots els habitants d'Olèrdola se'l senten com a propi i que reuneix les condicions idònies per celebrar-hi activitats a l'aire lliure.

3.4. La comunicació de les activitats culturals

La política comunicativa municipal en relació a les activitats i propostes culturals que es celebren a Olèrdola s'efectua a través del servei de premsa. Aquest servei actualitza regularment la secció d'esdeveniments de la pàgina web de l'Ajuntament, gestiona les xarxes socials institucionals (*Twitter* i *Facebook*) i, de manera periòdica fa un enviament de les notes de premsa als mitjans de comunicació comarcals. Aquest servei està a disposició de les entitats per tal que puguin anunciar les activitats més rellevants. A més, setmanalment fa una distribució d'un butlletí informatiu electrònic amb les notícies més rellevants al conjunt de la seva base de dades.

Des d'un punt de vista analògic, l'Ajuntament també edita mensualment el butlletí informatiu "Olèrdola Informació", que distribueix a totes les llars del municipi. Aquesta és també una plataforma que les entitats poden utilitzar per anunciar els actes i les activitats que celebren.

Per altra banda, és remarcable destacar el paper que fa Canal 20, la ràdio d'Olèrdola, com a difusor de les principals activitats culturals locals. Cal destacar que la difusió per la ràdio inclou un magazín coproduït per cinc emissores municipals del Penedès, el "Penedès en Xarxa", que permet que l'activitat més rellevant de les entitats d'Olèrdola tingui garantida la seva difusió també per Ràdio Vilafranca, Ràdio Sant Sadurní, Domenys Ràdio i Bellvei Ràdio, a més de Canal 20-Ràdio Olèrdola. També es fan aportacions de notícies culturals als Informatius de La Xarxa, que emeten les emissores municipals de Catalunya

Malgrat tots aquests canals de difusió és remarcable constatar que bona part de la política comunicativa és de caràcter informatiu previ a la celebració de l'activitat. No hi ha constància per part de l'Ajuntament de vehicular una estratègia comunicativa activa a partir de les xarxes socials, les quals et permeten tant informar com narrar gairebé simultàniament allò que està succeint en l'acció cultural. Tan sols en les ocasions més assenyalades es fa una notícia a la web de valoració de l'activitat amb un estil narratiu més aviat informatiu.

Finalment, l'Ajuntament fa una edició i distribució de cartells i fulls de mà per tot el terme municipal amb motiu d'alguns dels actes que organitza o bé als quals dona un suport específic, com pot ser el Cicle Escena, La Trobada o les Festes Majors.

Cal constatar, no obstant això, que la política comunicativa de l'Ajuntament es troba en aquests moments en plena revisió. En el marc d'identificar les seves fortaleses i mirar de corregir les seves debilitats, s'està elaborant un Pla de comunicació 2020 en el qual probablement es modificaran algunes de les estratègies vers la comunicació d'esdeveniments i dinàmiques culturals locals.

Per la seva banda, algunes entitats tenen canals de comunicació digital propis, com l'Ateneu Mogenc (*Facebook* i *Instagram*), l'Associació de Veïns i Entitats de Sant Pere Molanta (*Facebook*), Grup de Carnaval de Moja (*Facebook*) o els Diables de Moja (*Facebook* i *Instagram*). Totes aquestes entitats, malgrat els pocs seguidors i la poca actualització d'informació, ja que habitualment el van usar en el marc dels esdeveniments més rellevants que organitzen, fan un esforç comunicatiu per poder arribar al màxim nombre possible de veïns.

El conjunt d'entitats també acostumen a editar algun cartell o full de mà informatiu de les activitats que organitzen, però sovint la seva distribució no acostuma a traspasar els límits del propi nucli urbà on es desenvolupa l'acció.

3.5. Conclusions i reptes

L'elaboració de l'anàlisi de la vida cultural d'Olèrdola ha permès extreure'n algunes conclusions, ja recollides a cada un dels apartats anteriors, que de ben segur s'han de tenir ben presents a l'hora d'elaborar el PAC.

En aquest sentit, es pot concloure que els tres principals reptes que ha d'abordar el Pla són els següents:

A. Repensar el model d'equipaments públics per tal d'articular una xarxa que esdevingui una veritable eina de cohesió social.

Partim d'un excés d'oferta d'equipaments culturals polivalents. D'acord amb els paràmetres que marca el PECCat, Olèrdola disposa de molts equipaments culturals polivalents segons el seu nombre d'habitants. Aquesta situació, que en un primer moment es pot llegir com una fortalesa ja que dona servei a les entitats de tots els nuclis, a la pràctica, provoca que els equipaments no tinguin una alta intensitat d'ús, ja que no tenen al darrera l'impuls d'un projecte de dinamització. Per tant, a la pràctica aquests equipaments es converteixen en espais que viuen d'esquenes als altres nuclis i presenten un ús gairebé particular de les entitats, ja que hi accedeixen a partir del joc de claus que disposen, sense creuar-se ni interaccionar gairebé amb cap més entitat.

B. Impulsar el model de governança: enfortir i fomentar la coordinació i el treball transversal en la vida cultural del municipi.

Olèrdola té una estructura associativa reeixida que lidera en bona part la vida cultura al municipi. La configuració del municipi en tres nuclis urbans principals, a més de les urbanitzacions, fa que l'estructura associativa s'hagi configurat per nuclis, en una lògica molt local. Aquest fet genera que gairebé la totalitat

d'entitats prengui el seu nucli de població com a radi d'acció per desenvolupar la seva activitat cultural. Alhora que s'evidencia la manca d'espais més transversals per establir ponts de diàleg que fomentin les sinergies entre les entitats per desenvolupar projectes de manera conjunta o fins i tot per coordinar-se.

En el transcurs de les trobades amb les entitats s'ha posat de manifest la necessitat de crear espais de trobada i diàleg per tal de trobar conjuntament els mecanismes per ampliar, diversificar i aprofundir la vida cultural d'Olèrdola. En aquest sentit, es planteja profunditzar en una major transversalitat entre les regidories del govern municipal, establir un major diàleg i una planificació entre l'Ajuntament i les entitats, com també fomentar la reflexió i col·laboració entre entitats culturals, i la coordinació d'esforços i la coproducció d'activitats entre Olèrdola i altres municipis de la comarca. En aquest sentit seria convenient donar vida a un ens com el Consell Consultiu de Cultura, com a eina transversal i aglutinadora que ajudi a articular-ho.

A més a més, existeix la percepció que la participació cultural sovint es redueix a un mateix grup de persones que viuen en un mateix nucli urbà, i en canvi la comunicació entre nuclis es fa feixuga i a voltes és gairebé inexistent, ha aparegut sovint en les converses mantingudes amb les persones entrevistades. La dispersió de la població dificulta una optimització de la comunicació per part de les entitats, i els mecanismes proposats per l'Ajuntament s'haurien de revisar per tal d'optimitzar-los i assolir un major impacte en el conjunt de la ciutadania

C. Potenciar l'activitat i la programació cultural.

L'existència de molt equipaments no ve acompanyada d'uns pressupostos que fomentin la creació en aquests espais. Els pressupostos en cultura, els darrers anys, estan força per sota de la mitjana de pressupostos dels municipis de la mateixa mida de la província de Barcelona. Malgrat que, com s'ha comentat anteriorment, l'acció en cultura també recau en altres regidories, no és menys cert que s'hauria d'explorar la possibilitat d'incidir pressupostàriament en l'elaboració d'un programa d'acció cultural més ambiciós que permeti millorar i incrementar les activitats de la vida cultural local.

La necessitat d'enfortir els recursos per atendre l'increment de la programació i activitat cultural també hauria de contemplar la contractació d'una figura de dinamització cultural per a la programació i gestió de les activitats, per tenir una relació més propera amb les entitats i per contribuir a fomentar sinergies entre elles.

La vida cultural a Olèrdola té els seus punts més àlgids en les celebracions del calendari festiu de cada un dels nuclis, a més de la Trobada d'Olèrdola que es reconeguda de manera unànime. A més, en els darrers anys tant l'Ajuntament com les entitats han fet esforços en potenciar i diversificar l'oferta cultural. Tot i així, és necessari seguir treballant en aquest sentit, i mirar d'oferir una oferta més atractiva, especialment per a col·lectius com els joves. Aquest impuls

hauria de comptar amb la col·laboració dels serveis municipals, les entitats i els col·lectius de joves.

S'observa que en aquests moments no existeix un sector creatiu punyent al municipi. S'assumeix que les persones que volen desenvolupar-se de manera creativa es desplacen fins a municipis veïns, com Vilafranca, especialment. Malgrat aquesta realitat, des de les polítiques culturals seria convenient establir línies de treball que, per una banda, fomentin l'interès de la ciutadania pels diferents llenguatges artístics i, per altra, tenir la capacitat de poder atendre a les necessitats que aquests col·lectius o persones poden arribar a tenir.

Caldria, però, potenciar les activitats adreçades a generar nous públics. Per exemple, existeix una gran mancança de propostes culturals adreçades a aquest col·lectiu tant des de l'àmbit formatiu, de divulgació i difusió cultural. Per tant, cal dissenyar una estratègia per connectar el col·lectiu jove amb el poble a partir de propostes pensades conjuntament amb ells i, en ocasions, protagonitzades per ells mateixos. També s'ha d'incidir en un treball amb les escoles del poble.

Tots aquests aspectes constitueixen la base que ha de fonamentar la definició dels eixos d'acció al capítol de propostes del present Pla d'acció cultural.

PROPOSTA ESTRATÈGICA

---

1. Marc introductor i context

La diagnosi elaborada ha permès conèixer i posar de manifest les principals característiques de la vida cultural d'Olèrdola, com també les seves fortaleses, debilitats, oportunitats i amenaces. D'aquesta manera, el conjunt de propostes que es presenten, en aquesta segona part, tenen com a objectiu situar la cultura en una posició de centralitat en el marc de les polítiques públiques.

L'elaboració de la diagnosi ha evidenciat la necessitat de repensar el paper de la política cultural, d'elaborar una estratègia més estructurada i ordenada, per tal d'enfortir l'ecosistema cultural local, a més d'abordar altres dimensions més transversals de la vida en comunitat.

En aquest sentit, el plantejament i disseny d'una política cultural té unes connotacions que van molt més enllà d'atendre les necessitats pròpies del sector i de l'ecosistema cultural. La cultura, com a element vertebrador de la identitat humana, incideix en els símbols i valors, la tradició i la forma de vida d'una col·lectivitat.

Per tant, la política cultural ha de vetllar per establir suports institucionals per tal de canalitzar tant la creativitat, és a dir, la producció artística des de diferents llenguatges, com el registre antropològic dels ciutadans, els estils de vida i costums.

En aquest marc, és necessari plantejar l'estratègia cultural des d'una mirada holística, que sigui capaç de ser integradora i transversal, i que tingui en compte les següents dimensions:

- **La promoció de la qualitat, difusió i preservació de la cultura:** necessitat de fomentar l'excel·lència, la creativitat i innovació de les propostes artístiques i culturals, tot garantint la seva diversitat. També és rellevant conservar i posar en valor l'àmbit patrimonial, tant tangible com intangible.
- **L'apoderament de la ciutadania:** especialment en el sentit de fomentar l'educació de la ciutadania, d'estimular el seu sentit crític i, en conseqüència, la seva participació a la vida cultural.
- **El foment del lleure a partir d'una oferta cultural de qualitat:** cal crear les bases per dissenyar una programació de qualitat i diversa, que s'adrexi a tots els públics, i que respongui a objectius educadors i de cohesió social.
- **L'impacte socioeconòmic i polític:** des d'una vessant extrínseca, el disseny d'una política cultural també té efectes en altres àrees de la gestió pública i de la vida en comunitat:
  - benestar i qualitat de vida de la ciutadania
  - creixement i ocupació
  - participació i cohesió social
  - identitat i sentiment de pertinença
  - equilibri territorial

Aquest Pla d'acció cultural té com a finalitat dissenyar una estratègia per tal d'incidir en aquestes quatre dimensions i que, en definitiva, la cultura esdevingui un dels pilars de l'acció pública d'Olèrdola.

El conjunt de propostes i mesures que es concreten en aquest document responen a la voluntat d'assegurar que, en els propers anys, Olèrdola doni un paper més central a la cultura com a bé públic, accessible a tothom, definidor de la identitat local, obert a la diversitat i que contribueixi al desenvolupament social i econòmic, mitjançant l'enfortiment de les polítiques culturals públiques, el suport a un sector cultural sostenible i l'impuls a la col·laboració dins i fora del municipi.

Principis en què es fonamenten les propostes

Totes les mesures aquí proposades s'estructuren a partir de dos principis: **la transversalitat i la participació**. Aquests dos principis han d'estar presents en el conjunt de mesures i accions que fonamenten els cinc eixos estratègics d'aquest Pla d'acció cultural.

El principi de transversalitat perquè la pròpia naturalesa de la cultura, que forma part intrínsecament de la condició humana, dels seus hàbits i costums i de la seva identitat ens obliga a plantejar el disseny i la implantació d'un pla d'acció cultural de la mà d'altres àrees i regidories, des d'una òptica integral amb el conjunt de polítiques municipals: educació, joventut, participació, urbanisme i fins i tot amb promoció econòmica, entre d'altres.

Serà des d'aquesta transversalitat que es podrà donar un major servei als ciutadans, es podrà projectar amb major claredat la societat que volem en el futur, a més de poder lluitar millor contra les desigualtats i contribuir de manera més eficaç al benestar personal de la ciutadania.

Aquest principi de transversalitat també incideix en el fet que la política cultural ha d'interpel·lar a persones de totes les edats, de tots els barris, de totes les condicions socials i de tots els orígens. La política cultural ha de ser integradora, fonamentada en els drets culturals de les persones perquè tinguin els mateixos drets, les igualtats i oportunitats, i puguin gaudir del dret d'accés i participació, contribuint així a la vida cultural de manera igualitària.

El principi de participació perquè la cultura és de tots, perquè tots en som protagonistes i perquè entre tots hem de construir a una societat més justa i igualitària en el marc d'una democràcia participativa. En aquest sentit, la cultura juga un paper important per construir i consolidar les bases de la cohesió social, el benestar individual i col·lectiu, i l'acumulació de capital social. En l'àmbit personal, la participació en cultura contribueix a l'increment de la creativitat, ens fa més feliços, millora la nostra salut i afavoreix el creixement personal. En l'àmbit col·lectiu, la cultura contribueix a la construcció de societats plurals, reflexives i inclusives. Per tant, com a eina de benestar individual, integració i transformació social és necessari assegurar la participació activa i igualitària del conjunt de ciutadans en la vida cultural.

En el marc del disseny d'una política cultural, el foment de la participació va molt lligat, entre d'altres mesures, a crear uns mecanismes d'accessibilitat als recursos i serveis clars i transparents, a establir mecanismes d'interlocució i participació molt senzills i accessibles, i a crear les bases d'una governança que sigui inclusiva.

2. Eixos estratègics i mesures

Com s'ha comentat anteriorment, el plantejament d'aquest document es fonamenta en aquests dos principis i amb la voluntat de donar resposta als tres grans reptes que s'han identificat en l'apartat de diagnosi: repensar el model d'equipaments públics, impulsar el model de governança i potenciar l'activitat i la programació cultural. Per aquest motiu, l'estructura de la política cultural per als propers anys s'hauria de desenvolupar a partir dels següents cinc eixos estratègics:

- **Creació i implantació d'un sistema d'equipaments culturals**, que té per objectiu ordenar i enfortir els equipaments del municipi, per tal de fomentar un ecosistema cultural ric i divers.
- **Enfortiment dels agents culturals**, a partir de posar en funcionament serveis i línies de treball específics que reforcin alguns aspectes més febles (tant de la cadena de valor com de sectors específics de la cultura), També busca permetre un millor desplegament de les iniciatives culturals tant de les entitats com dels artistes i col·lectius locals.
- **Dinamització de l'activitat cultural**, on es posen de manifest les propostes orientades a desenvolupar una vida cultural més diversa, dinàmica, participativa i atractiva pel conjunt de la població, a partir de seguir apostant per les fortaleses que existeixen a la realitat cultural d'Olèrdola: un millor aprofitament del potencial poc explorat, el foment d'una oferta cultural més estable i diversa, i l'exploració de les derivades socials i econòmiques de l'activitat cultural.
- **Adequació i millora de la gestió**, d'una banda per revisar, adequar i optimitzar les eines de gestió existents, i d'altra perquè l'aplicació de les mesures proposades en aquest PAC comporta una revisió dels recursos humans i econòmics que són necessaris.
- **Millores en la governança**, amb l'objectiu de definir unes mesures que permetin fer més sòlid i sostenible l'ecosistema de la cultura i el valor públic sobre el qual s'ha de sostenir, a través de l'enfortiment dels recursos municipals per a la cultura, el foment de la col·laboració entre els agents públics, privats i tercer sector, al voltant d'objectius compartits, i l'assumpció per part de l'Ajuntament d'un rol més actiu tant en la programació d'activitats, com en la mediació i la facilitació d'activitats d'altres i de l'accés de la ciutadania a la cultura.

Eix 1: creació i implantació d'un sistema d'equipaments culturals

---

Atès que actualment Olèrdola compta amb una important dotació d'infraestructures culturals, i reconeixent la seva importància per a la sostenibilitat dels agents culturals, per enfortir la diversificació de l'oferta cultural i el foment de l'accés universal a la cultura, a més de ser els espais on es fomenta la participació i s'estrenyen els vincles socials i culturals de la ciutadania, sembla convenient reforçar i articular un sistema d'equipaments culturals coordinat i estructurat a partir d'un funcionament en lògica de xarxa.

Considerant que els equipaments que hi ha actualment a Olèrdola són principalment polivalents, és convenient recordar la definició que indica el PECCat: *“els centres culturals polivalents es caracteritzen pel fet de ser espais culturals que també acompleixen altres funcions (socials, educatives, cíviques, etc.), pel seu caràcter polivalent (pel que fa als seus recursos físics i les activitats que acullen, principalment) i per l'obertura a col·lectius externs.”*

A l'hora de crear i organitzar un sistema d'equipaments culturals polivalents i per poder donar resposta a aquests trets distintius que els caracteritzen, és necessari, tant a Olèrdola com a qualsevol altre municipi, que aquests equipaments tinguin presents cinc àmbits d'incidència com a elements guia per avaluar-ne les prestacions:

- oferta d'activitats
- encaix en el context social i territorial
- instal·lacions i recursos
- xarxa d'equipaments i connectivitat
- rol de la governança de les polítiques culturals

Els tres primers elements estan relacionats amb la pròpia naturalesa de cada equipament a títol individual. Els dos últims, estan relacionats amb l'escala municipal, territorial o de xarxa. Tots cinc es descriuen a continuació.

A) Oferta d'activitats: en el sentit de que cada equipament ha de poder oferir una bateria d'activitats sota el paradigma de la qualitat i diversitat (heterogènia tipologia d'activitats, formats i disciplines o llenguatges artístics). És important tenir present la consideració de l'entorn territorial en el disseny de la programació, per exemple pel que fa a la implicació d'entitats o col·lectius en el disseny d'activitats, la resposta a demandes formulades per la població, o la vinculació entre la diversitat de l'oferta i la diversitat social de l'entorn.

B) Encaix en el context social i territorial: en el sentit que cada equipament ha de vincular-se amb les entitats socials, culturals i educatives de l'entorn a partir de l'oferta d'un seguit de serveis, l'acollida d'activitats i diversos nivells d'implicació en espais de participació, gestió o governança. En aquest mateix sentit, l'equipament ha de prestar atenció a facilitar l'accessibilitat del conjunt de la ciutadania (sensibilitat física i sensorial dels espais i

mecanismes d'atenció i acollida d'alguns grups específics, com gent gran, infants, joves, població migrada, etc.). Finalment, s'ha d'establir un mecanisme de diàleg i de comunicació adequat a la naturalesa de l'activitat i del públic.

- C) Instal·lacions i recursos:** els equipaments han de tenir uns recursos (tècnics i d'infraestructura) adequats a la naturalesa de l'oferta i el context territorial del centre, a més d'uns recursos humans i econòmics adients per poder desenvolupar la missió del centre.
- D) Xarxa d'equipaments culturals polivalents i connectivitat:** en el sentit de fomentar la col·laboració entre els espais que conformen la xarxa pel que fa a l'activitat (en la programació d'activitats complementàries o l'establiment d'una estratègia de comunicació comuna, per exemple), compartir certs recursos (poden ser tècnics, però no únicament), i també fomentar espais de compartició de reflexions i d'intercanvis informals.
- E) Rol en la governança de les polítiques culturals:** en el sentit d'incloure els centres culturals polivalents en les estratègies públiques. És a dir, l'existència de referències a aquests equipaments en els plans estratègics, plans d'acció —com aquest mateix—, o d'altres més sectorials, en matèria de cultura, participació ciutadana o inclusió social.

Tenint en compte aquests cinc àmbits, i amb la voluntat d'aprofundir en la implantació d'un sistema d'equipaments culturals, es plantegen dues mesures de desenvolupar a curt i mitjà termini, tenint en compte la idiosincrasia de les entitats i col·lectius d'Olèrdola, les necessitats detectades per al desenvolupament cultural de la població, i conforme als criteris de viabilitat econòmica.

Mesura 1. Definició d'una estructura pel sistema d'equipaments culturals

Una de les característiques més evidents d'Olèrdola és la gran quantitat d'equipaments culturals i cívics de què disposa, en relació al seu número d'habitants, especialment en els tres nuclis principals de població. Per tant, de cara al seu funcionament com a sistema, sembla convenient poder establir una certa estructuració i definir com s'haurien d'organitzar aquests equipaments per tal de permetre desplegar, amb major eficàcia, els cinc elements mencionats anteriorment d'acord amb els principis de transversalitat i participació.

D'aquest sistema en formen part els següents equipaments⁵³:

- Centre Cívic La Xarxa
- Local de la Societat de Sant Jaume de Moja (El Local)
- Centre Cívic Gatzara

---

⁵³ Si s'habilités un espai expositiu, tal i com es planteja en l'Eix 3 ("Dinamització de l'activitat cultural"), també s'hauria d'incloure'l com a equipament d'aquest sistema.

- Sales Local Molantenc (Societat Principal La Unió)
- Centre Cívic Rossend Montané

Adicionalment, es considerarien com a part de l'ecosistema cultural i social, i per tant com a elements complementaris al sistema d'equipaments culturals, els locals socials de les urbanitzacions de Can Trabal i Daltmar.

D'acord amb les característiques tècniques i infraestructurals dels equipaments, es proposa estructurar el sistema en dues categories amb l'objectiu de poder prendre decisions sobre els seus usos: una categoria més orientada a la programació cultural i a activitats de més gran format (als que denominariem *centres culturals polivalents*) i una categoria més orientada a un ús cívic i per a activitats de format més petit (als que anomenariem *centres de proximitat*).

Així doncs, la categoria de *centres culturals polivalents* agruparia els 3 equipaments de grans dimensions: Local de la Societat Sant Jaume de Moja (El Local), les Sales del Local Molantenc (Societat Principal La Unió)⁵⁴ i el Centre Cívic Rossend Montané. Aquests tres equipaments tenen en comú que disposen d'una caixa escènica i d'una sala de grans dimensions que permet pensar en una tipologia d'activitat de més gran format. De manera natural, aquests tres equipaments haurien d'acollir bona part de la programació artística i cultural que es pugui programar des de l'Ajuntament a més d'acollir algunes de les mesures que es plantegen en aquest Pla d'acció cultural. Són equipaments inicialment més versàtils i que s'adapten millor als diferents formats que, tant des de la Regidoria de Cultura com des de les entitats, es puguin plantejar. El fet que cadascun d'aquests tres equipaments estigui situat en un nucli diferent del municipi afavoreix l'equilibri de la planificació de l'acció cultural.

Per altra banda, la categoria de *centres de proximitat* comprendria el Centre Cívic La Xarxa i el Centre Cívic Gatzara, i hi podrien donar suport els dos locals de les associacions de veïns de les dues urbanitzacions (Daltmar i Can Trabal). Els equipaments de La Xarxa i Gatzara tenen sales de petites dimensions que condicionen més la possibilitat d'oferir una programació cultural oberta al públic. No obstant això, són equipaments que tenen un fort arrelament al seu nucli amb una presència notable d'entitats que en fan ús.

L'estructuració dels equipaments en aquestes dues categories hauria de permetre, en primer lloc, posar en valor el propi sistema d'equipaments, la riquesa de recursos que té Olèrdola, i la possibilitat de poder, fins i tot, dotar d'una certa especialització en un àmbit cultural concret alguns d'aquests equipaments.

En el marc d'aquesta mesura seria convenient desplegar les següents accions:

---

⁵⁴ Malgrat no ser de propietat municipal, seria convenient arribar a un acord amb la junta de la Societat Principal la Unió per incloure aquest equipament en el marc de les polítiques culturals que es plantegen en aquest Pla d'acció cultural.

Enfortir els equipaments com a espais culturals: en el marc de donar un nou impuls als equipaments, pel que fa a la seva dimensió cultural i artística, és necessari impulsar una programació que sigui rica i variada en diferents àmbits culturals, alhora que fomentar i donar suport a iniciatives de col·lectius o entitats locals o supramunicipals amb una clara vocació cultural. Això implica, entre d'altres qüestions, traslladar activitats que no són pròpiament de l'àmbit cultural a altres equipaments més adients.

Reforçar els equipaments culturals com a espais de dinamització comunitària: d'acord amb la voluntat de fomentar la participació i el reforç dels vincles socials i culturals de la ciutadania, és necessari que el sistema d'equipaments esdevingui un veritable espai de trobada i d'interacció de les entitats i col·lectius d'Olèrdola. En aquest sentit, és convenient dissenyar estratègies per facilitar aquesta interacció i d'aquesta manera establir els fonaments per a la generació de noves iniciatives culturals i comunitàries protagonitzades per les pròpies entitats. S'amplia la informació sobre aquest tema en l'Eix 3 ("Dinamització de l'activitat cultural", pàg. 84).

Comunicar i posar en valor del nou sistema: el plantejament d'un nou sistema d'equipaments culturals requereix, especialment en la seva fase inicial, d'una estratègia per comunicar correctament al conjunt de la ciutadania el seu sentit i les implicacions que comporta, tant des d'un punt de vista dels usos com de la gestió. Amb la voluntat d'unificar i oferir una imatge conjunta dels equipaments culturals es proposa establir una normativa gràfica o identitat visual comuna per a tots ells que permeti consolidar la seva identificació (usos i activitats), i en conseqüència, el seu reconeixement per part de la ciutadania. L'elaboració d'aquesta identitat visual, hauria de contribuir a l'elaboració d'un discurs clar que evidencii la voluntat d'ordenar aquest canvi, sobretot tenint en compte que s'hauran de modificar algunes dinàmiques que estan molt arrelades i que actualment estan portant a terme les entitats.

Fases i calendari per a la definició de l'estructura del sistema d'equipaments culturals

	Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Enfortir els equipaments com a espais culturals	X		
Reforçar els equipaments com a espais de dinamització comunitària	X		
Comunicar i posar en valor del nou sistema	X		

Agents implicats: Regidoria de Cultura, altres àrees i serveis de l'Ajuntament.

Mesura 2. Definició del funcionament del sistema d'equipaments culturals

Un cop definides les categories en què s'estructurarà el sistema, s'ha d'establir com funcionarà, quin serà el rol dels diferents equipaments, i qui ha d'intervenir liderant o participant de la implantació.

En termes generals, tots els equipaments del municipi haurien de poder programar com a mínim activitats formatives (tallers) i activitats de difusió cultural. A més, s'afegiran les característiques que li pertocin a cada nivell i a cada equipament depenent de les seves característiques infraestructurals i de context.

Pel que fa els *centres culturals polivalents*, haurien de tenir un rol més proactiu en la programació i l'activitat cultural del municipi. Degut a les seves característiques, es proposa que tinguin un cert nivell d'especialització en arts escèniques i música. Així, aquests centres haurien de tenir una missió molt més impulsora, fomentant la recerca, creació, producció i difusió d'activitats culturals, de la mà del teixit associatiu del municipi, però liderades per l'Ajuntament. Aquí s'haurien d'aplicar polítiques més actives i s'hauria de destinar la major quantitat de recursos humans i pressupostaris des del municipi.

En aquest nivell, es proposa que els tres equipaments configurin una xarxa d'espais de foment a la recerca i creació, centrats principalment en les arts escèniques i la música⁵⁵. Per la seva configuració, el Local de la Societat Sant Jaume de Moja hauria de liderar aquesta xarxa, acollint companyies en residència i propiciant espais de trobada entre els projectes en residència a tot el municipi. Els equipaments Societat Principal La Unió i el Centre Cívic Rossend Montané haurien de complementar aquesta xarxa, acollint projectes en residència que s'adeqüin a les seves característiques i mantenint aquells que ja hi funcionen amb companyies amateur (com és el cas dels grup de teatre El Folre i l'Arrel).

Pel que fa els *centres de proximitat*, haurien de tenir un rol més receptiu, acollint propostes de format més petit o tancat, des d'una aproximació més comunitària a la cultura. Aquí s'hauria de facilitar que el teixit associatiu desenvolupi les seves propostes, que es trobi i generi propostes que puguin desenvolupar-se a altres equipaments del municipi, ja sigui en altres nuclis o a equipaments amb una dimensió major que puguin acollir propostes més complexes. Alguns d'aquests centres tenen també característiques que permeten proposar un cert nivell d'especialització. El Centre Cívic La Xarxa, per exemple, podria definir-se com a un espai orientat a la consulta i la recerca, acollint entitats i serveis que treballen en l'àmbit de la investigació i el patrimoni cultural local (l'Arxiu Municipal, el Grup de Recerca de l'Ateneu Mogenc, l'Associació fotogràfica de Moja i el projecte Club de Lectura que es fa des de la Regidoria de Cultura). El Centre Cívic La Gatzara, d'altra banda, podria centralitzar tota l'activitat més

---

⁵⁵ És convenient recordar la necessitat de tenir els equipaments amb tots els requisits que marca la normativa vigent per poder desenvolupar activitats d'exhibició.

orientada al col·lectiu jove, com s'explica en l'Eix 2 ("Enfortiment dels agents culturals, pàg. 79").

En el marc d'aquesta mesura seria convenient desplegar les següents accions:

Impulsar un model de gestió amb un major protagonisme de la Regidoria de Cultura: la creació d'aquest sistema d'equipaments culturals fa necessari un canvi de paradigma en el rol que ha tingut fins ara la Regidoria de Cultura en els darrers anys. Haurà d'assumir un paper més actiu, impulsant una programació cultural de caràcter regular especialment en el conjunt de centres culturals polivalents, però també haurà de liderar processos i dinàmiques relacionades amb la dinamització social i comunitària que fomentin i facilitin l'accés i la participació ciutadana en la vida cultural local.

Per fer-ho efectiu, convindria que l'equip d'aquesta àrea, liderada per l'actual tècnica de cultura, es veiés reforçada per una figura de dinamització amb l'objectiu de contribuir a enfortir el paper dels equipaments culturals en la vida cultural d'Olèrdola. S'amplia la informació sobre les necessitats de recursos humans en l'Eix 4 ("Adequació i millora de la gestió, pàg. 99").

Activar una programació regular d'activitats: és necessària la configuració d'una programació regular d'activitats de diferents àmbits i disciplines, impulsada des de la Regidoria de Cultura, adreçada a diferents tipologies de públic, i que es desenvolupés en el conjunt d'equipaments d'acord amb la pròpia naturalesa de l'activitat, el grau d'especialització i les característiques tècniques dels equipaments, a més de tenir en compte un cert equilibri des d'una òptica de distribució territorial per nuclis de població. Així, s'ha de tenir en compte d'una banda la vessant cultural/artística dels equipaments, promovent una programació rica i variada en diferents àmbits culturals, tant des d'una òptica del seu llenguatge artístic (música, teatre, arts visuals, fotografia, etc.) com des d'una òptica del seu format (cursos de formació, conferències, exhibicions, concerts, etc.). De l'altra banda, cal tenir en compte el paper dinamitzador que pot tenir la xarxa d'equipaments, que hauria d'oferir una sèrie de serveis, com el suport a la creació i producció de projectes o iniciatives culturals, o altres serveis vinculats amb el suport del col·lectiu jove, per exemple. Aquesta acció es desenvolupa també en el marc de l'Eix 3 ("Dinamització de l'activitat cultural", pàg. 84).

Promocionar iniciatives transversals amb altres àrees i serveis de l'Ajuntament: els equipaments culturals han d'esdevenir peces fonamentals a l'hora d'acollir i desenvolupar iniciatives fruit de la col·laboració entre regidories, àrees o serveis de l'Ajuntament. En aquest sentit, el sistema d'equipaments culturals pot jugar un paper important a l'hora de fer arribar determinades polítiques i programes municipals al conjunt de la ciutadania.

Revisar la normativa aplicable i millora d'un reglament d'usos: els equipaments culturals són per definició espais de confluència de moltes persones, entitats i empreses. La varietat dels usos i la necessitat d'una governança, basada en la transparència, fa necessària la creació d'eines de gestió que facilitin la regulació dels usos dels espais dels equipaments culturals

i altres aspectes relacionats amb la gestió quotidiana dels equipaments. S'amplia la informació sobre aquesta acció en l'Eix 4 ("Adequació i millora de la gestió, pàg. 99").

Inspeccionar i adequar l'estat de les infraestructures i les seves necessitats tècniques:

un cop s'ha definit l'estructura del sistema d'equipaments i la tipologia d'activitats que s'han de portar a terme a cada equipament, és necessari adequar-los de la millor manera possible, tant des d'un punt de vista de millores en les instal·lacions com en el material tècnic necessari. Una revisió dels sistemes de llums i so en el cas dels espais escènics, i probablement també dels sistemes de climatització de tots els equipaments, serà necessària per acollir les diverses tipologies d'activitats que es proposen.

Enfortir la governança participativa:

un dels factors que determina el paper dels equipaments culturals en el seu barri o nucli és com s'estableixen el vincles, les complicitats i la presa de decisions entre l'equip gestor i els agents cívicosocials del seu entorn immediat. En aquest sentit, un dels elements a reforçar és la implicació dels veïns i veïnes i de les entitats en la presa de decisions de l'equipament amb l'objectiu de fomentar la participació, d'acostar la cultura a la ciutadania i de crear espais de trobada que estableixin vincles i facilitin la cohesió social. L'enfortiment de la governança participativa en el sistema dels centres cívics va en línia amb les mesures proposades a l'Eix 5 ("Milliores en la governança", pàg. 103).

Fases i calendari per a la definició del funcionament del sistema d'equipaments

	Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Impulsar un model de gestió amb un major protagonisme de l'àrea de cultura	X		
Activar una programació regular d'activitats	X		
Promocionar iniciatives transversals amb altres àrees i serveis de l'Ajuntament	X		
Revisar i millorar el reglament d'usos	X		
Inspeccionar i adequar l'estat de les infraestructures i les seves necessitats tècniques		X	
Enfortir la governança participativa		X	

Agents implicats: Regidoria de Cultura, Regidoria de Participació i altres àrees de l'Ajuntament, entitats socials i culturals d'Olèrdola, col·lectius i persones a títol individual.

Eix 2: enfortiment dels agents culturals

Les mesures i accions recollides en aquest segon eix estan encaminades a enfortir el teixit cultural d'Olèrdola a partir de posar en funcionament serveis i línies de treball específics que hauran de permetre un millor desplegament de les iniciatives culturals, tant de les entitats com dels artistes i col·lectius locals.

D'aquest eix se'n desprenen tres mesures concretes:

Mesura 1. Contribució a l'apoderament del teixit associatiu i cultural

La voluntat d'enfortir i estructurar un nou model de política cultural a Olèrdola requereix de la implicació i corresponsabilitat del sector associatiu del municipi. Per aquest motiu, seria convenient establir mecanismes que fomentin una major interrelació, coneixement mutu, reflexió i treball conjunt entre les entitats per tal de trencar certes barreres físiques i mentals que actualment es poden percebre, com també un major coneixement de la seva activitat entre la ciutadania.

Per tal de fomentar una major col·laboració entre agents, es podrien realitzar algunes accions puntuals com les que s'apunten a continuació:

Organitzar una jornada anual de cultura: l'objectiu d'aquesta jornada seria de facilitar l'apropament de la ciutadania al conjunt d'entitats d'Olèrdola, conèixer els seus membres i les activitats més rellevants que desenvolupen durant l'any. Aquest esdeveniment hauria d'oferir una mostra d'algunes de les activitats que desenvolupen les entitats i també hauria de comptar amb una taula de debat i reflexió sobre les entitats i la realitat cultural d'Olèrdola. Aquesta jornada s'hauria de celebrar en algun lloc emblemàtic del municipi o fer-ho de manera rotatòria en els diferents nuclis. Un segon objectiu d'aquesta jornada seria també fomentar el coneixement mutu i la col·laboració entre les pròpies entitats. Malgrat que aquesta iniciativa inicialment hauria de sorgir de la Regidoria de Cultura, seria convenient la implicació i la coorganització de l'activitat per part de les mateixes entitats.

Donar suport a les entitats: d'acord amb la voluntat d'acostar el sector públic a les entitats s'hauria de desplegar una línia de treball centrada especialment en detectar aquells aspectes que més preocupen a les entitats. Per a tal fi, seria convenient plantejar de manera periòdica una enquesta de necessitats de formació o assessorament al conjunt d'entitats i agents de l'àmbit associatiu. El resultat d'aquesta consulta hauria de comportar la realització d'accions puntuals o regulars de formació i enfortiment institucional (tallers, intercanvi d'experiències entre entitats, creació d'un calendari compartit, compartició de recursos, etc.). Entre les qüestions que s'han detectat en el moment de l'elaboració d'aquest PAC hi ha, per exemple, la necessitat de formació i assessorament a l'hora d'omplir les instàncies de les subvencions, disposar d'un calendari compartit del conjunt d'activitats culturals que es celebren a Olèrdola per evitar encavalcaments o la necessitat de poder tenir espais de trobada per poder compartir experiències i coneixements. A banda de les entitats registrades, les accions de formació es podrien obrir a la participació

d'altres agents culturals (artistes, col·lectius informals, companyies de teatre, etc.).

Revisar les bases de les subvencions: la Regidoria de Cultura podria valorar la possibilitat d'incloure en la convocatòria anual de subvencions, certs incentius per fomentar l'elaboració de nous projectes o iniciatives culturals que estiguin organitzats per dues o més entitats locals.

També seria convenient impulsar una línia de subvencions per fomentar la programació d'activitats culturals que tinguin un caràcter transversal d'acord amb els objectius i les línies estratègiques d'altres àrees de l'Ajuntament (Educació, Joventut, Medi Ambient, etc.).

Fases i calendari per contribuir a l'apoderament del teixit associatiu i cultural

	Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Organitzar una jornada anual de cultura	X		
Donar suport a les entitats	X		
Revisar les bases de les subvencions		X	

Agents implicats: associacions culturals, altres agents culturals (artistes, col·lectius informals, companyies de teatre, etc.), Regidoria de Cultura.

Mesura 2. Suport a la creació i producció cultural

Amb la voluntat de donar suport als agents culturals a les diferents baules de la cadena de valor, cal posar atenció tant a l'exhibició com a la creació i producció cultural. Aquesta ha de ser una línia oberta i accessible a tothom, tot i que s'hauria de dirigir especialment als artistes i als grups i iniciatives culturals emergents, principalment aquelles que estan protagonitzades per col·lectius artístics que tot just comencen i que necessiten un acompanyament per poder desenvolupar la seva idea o la seva creació.

Malgrat que el suport hauria d'estar orientat als col·lectius locals, hi ha accions que poden tenir un impacte supramunicipal, atraient talent de la comarca o d'altres ciutats, que poden revertir positivament a l'enriquiment de l'ecosistema cultural local.

En el marc d'aquesta mesura es desprenen les següents accions:

Programar residències: la presència dels tres equipaments que configuren el nivell d'espais culturals polivalents dins del sistema, amb infraestructures escèniques, permet pensar en la conveniència d'impulsar un projecte de residències artístiques en l'àmbit de les arts escèniques i la música. Cal considerar que Olèrdola està situat geogràficament en un punt central entre el

Penedès i el Garraf amb ciutats de gran tradició teatral com Sitges, Vilafranca⁵⁶ o Vilanova i amb una comarca amb un gran teixit de companyies de teatre amateur, la qual cosa reforça encara més la idea.

L'objectiu d'oferir aquest servei és estimular especialment la creació jove, prioritzant la del propi municipi, a més de poder atraure col·lectius d'artistes o de joves de fora que necessiten espais per desenvolupar el seu projecte artístic.

Com a contrapartida, es pot iniciar una dinàmica de contraprestacions en la qual el col·lectiu resident ofereixi un contingut cultural a algun dels equipaments, ja sigui exhibint el projecte que està en residència, contribuint amb un taller de formació, generant un procés artístic amb algun col·lectiu concret d'Olèrdola (joves o gent gran, per exemple) o bé amb un altre format que s'hauria de pactar en el moment d'iniciar el procés de residència artística.

En el marc del sistema d'equipaments culturals, com ja s'ha comentat en l'Eix 1 ("Creació i implantació d'un sistema d'equipaments culturals", pàg. 71), semblaria convenient centralitzar aquesta línia als tres equipaments amb caixa escènica, liderats principalment pel Local de la Societat de Sant Jaume de Moja, per tal de concentrar les companyies i projectes, i així poder fomentar-ne les sinergies.

En el moment d'estructurar i posar en funcionament la línia de suport a la creació, seria convenient comptar amb l'opinió i assessorament de les dues companyies amateur que actualment assagen al local Rossend Montané i a l'espai escènic del Local Molantenc, per conèixer amb més detall les necessitats de les companyies i contrastar amb elles la manera com es plantejaria el servei. En aquest sentit, és important posar en valor els actius teatrals locals i fomentar la seva presència en aquest nou ecosistema artístic que es vol impulsar.

Aquesta línia pot estar inicialment oberta de manera permanent i acollir les propostes en la mesura que van arribant, tot i que en un futur, per qüestions de gestió, es pot proposar d'accedir-hi a partir d'una convocatòria pública. En tot cas, el que resulta totalment necessari és tenir una normativa explícita sobre els criteris de selecció, les característiques de la residència i una descripció sobre els drets i els deures de les persones o col·lectius beneficiaris. Aquesta normativa ha d'estar accessible a la web de l'Ajuntament.

Finalment, és important assenyalar que el fet d'impulsar una línia de foment de la creació i producció cultural no va en contra i no ha d'afectar els usos i necessitats de les entitats socioculturals que actualment fan ús d'aquest espais, com pot ser la Comissió de Festes o l'organització de la Festa Major en el cas del Local de la Societat de Sant Jaume de Moja. Des de la Regidoria de Cultura caldrà pensar en elaborar una graella d'usos que pugui ser compatible amb les

---

⁵⁶ Es celebra anualment la Mostra de Teatre Infantil i de l'Escena Jove, organitzades per l'Ajuntament de Vilafranca i les AMPES de moltes escoles de la ciutat que tenen com a extraescolar les arts escèniques. Aquesta aposta pel teatre des de l'àmbit formatiu pot generar a mitjà termini la configuració de col·lectius artístics que requereixin d'espais d'assaig. Més informació a: <https://cultura.vilafranca.cat/servei-educatiu/mostra-de-teatre-infantil>

diferents dimensions de l'equipament: les residències, els usos socioculturals de les entitats i la programació cultural.

Dissenyar una oferta formativa adreçada a col·lectius artístics i culturals de base: en el marc de donar un suport explícit a la creació i producció cultural seria convenient oferir periòdicament activitats de formació adreçades principalment a entitats, col·lectius informals, professionals i estudiants d'àmbits culturals i artístics, d'acord amb les seves necessitats. En aquest sentit, seria convenient establir mecanismes per tal que els agents i les entitats culturals poguessin participar en la definició d'aquestes necessitats formatives.

Fases i calendari per al suport a la creació i producció cultural

	Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Programar residències		X	
Dissenyar una oferta formativa adreçada a col·lectius artístics i culturals de base		X	

Agents implicats: Regidoria de Cultura, col·lectius artístics, col·lectius de joves, escoles de teatre o música de la comarca i entitats culturals.

Mesura 3. Foment de la presència dels joves al teixit cultural i associatiu local

En el marc del disseny d'una política cultural és convenient establir punts de trobada i creació de sinergies amb l'entorn juvenil del municipi. El col·lectiu jove queda sovint subjecte a les polítiques que s'impulsen des de l'àrea de joventut que, en moltes ocasions, no contempen amb prou fermesa la dimensió cultural a l'hora de plantejar les estratègies específiques per aquest segment de la població. Així doncs, apropar i involucrar els joves en la política cultural acaba per reforçar el teixit social i cultural del municipi.

Amb la voluntat d'establir uns mecanismes per enfortir la política cultural adreçada als joves, es proposen les accions següents:

Instaurar una taula de diàleg amb els joves per a l'impuls d'aquesta mesura: la posada en funcionament d'aquesta mesura s'ha de fer sempre de la mà dels principals beneficiaris. És necessari establir amb els joves les bases de com ha de ser aquest projecte. En aquesta taula s'hauria d'establir quines són les seves principals inquietuds i demandes, i consensuar les principals línies d'acció a desenvolupar. L'èxit d'aquesta mesura depèn en gran part de la capacitat d'involucrar des del principi aquest col·lectiu.

Constituir una comissió de treball per impulsar una programació específica: com a conseqüència de l'impuls del projecte de dinamització juvenil, seria convenient que, de la taula de diàleg, sorgís una comissió de treball per determinar la programació dels equipaments culturals i del conjunt de la vida cultural local. La configuració d'aquesta comissió de treball ha de formar part

d'un ens més transversal com és el Consell Consultiu de Cultura, del qual se'n parla en l'Eix 5 ("Millories en la governança", pàg. 103).

Crear un projecte de dinamització juvenil: en el marc de les polítiques culturals, és convenient impulsar un projecte transversal adreçat especialment als joves, que contempli tant la vessant del lleure, la formativa (amb l'impuls d'una oferta de formació, en format taller o càpsules formatives, que s'ajusti als seus gustos i necessitats), com també la cultural a partir d'una programació que s'ajusti als seus interessos. El caràcter transversal d'aquesta mesura també es manifesta en la incorporació d'altres àrees de l'acció pública com ara Salut o Serveis Socials. Per fer efectiu aquest projecte seria convenient que des de la Regidoria de cultura es contractés una figura de dinamització cultural amb un perfil que pugui atendre les necessitats del col·lectiu juvenil. Aquest lloc de treball correspon a la figura de dinamització cultural que s'especifica en l'Eix 4 ("Adequació i millora de la gestió, pàg. 99").

Identificar un espai de referència per als joves: per tal de desenvolupar aquest projecte és convenient disposar d'un espai que sigui de referència per als joves. Possiblement el Centre Cívic La Gatzara, que en l'actualitat té una sala d'uns 70 m² amb alguns recursos lúdics per als joves (tenis taula, futbolí i billar), podria ser una opció. Sigui quin sigui l'espai, caldria pensar en adequar-lo i fer-lo acollidor per aquesta tipologia d'usuaris. Per exemple, seria important dotar-lo de connectivitat a internet a través d'un servei de wifi gratuït a més de disposar d'equips informàtics.

Malgrat disposar d'un espai de referència, és important també que les accions d'aquest projecte es desenvolupin en qualsevol espai del sistema d'equipaments culturals del municipi.

Fases i calendari per a l'accent juvenil en el desplegament de la política cultural

	Curt termini menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Instaurar una taula de diàleg amb els joves per a l'impuls d'aquesta mesura	X		
Constituir una comissió de treball per impulsar una programació específica		X	
Crear un projecte de dinamització juvenil		X	
Identificar un espai de referència per als joves		X	

Agents implicats: regidories de Cultura i de Joventut, altres regidories de l'Ajuntament, col·lectius joves, altres entitats culturals.

Eix 3: dinamització de l'activitat cultural

Les cinc mesures que es recullen en aquest eix tenen com a objectius principals: contribuir al desenvolupament de la vida cultural local, fomentar una major participació de la ciutadania, aprofitar el potencial menys explorat; apostar per una programació estable i heterogènia, i potenciar els efectes socioeconòmics de la cultura.

Per tal de dinamitzar l'activitat cultural a Olèrdola es proposa l'activació de sis mesures:

Mesura 1. Enfortiment i diversificació de l'oferta cultural

Una de les conclusions que s'ha apuntat en la diagnosi era la necessitat que l'Ajuntament tingués un rol molt més actiu a l'hora de generar una programació cultural diversa i atractiva adreçada al conjunt de la ciutadania.

En aquest marc, sembla convenient que l'Ajuntament, especialment a través de la Regidoria de Cultura, assumeixi un lideratge a l'hora de dissenyar una programació cultural regular durant tot l'any. El Cicle Escena Olèrdola que es va iniciar el 2019 és una bona iniciativa que exemplifica i posa de manifest aquest lideratge.

El disseny d'aquesta programació hauria de ser complementària a les activitats que les entitats i els col·lectius generen per si mateixos i també hauria de ser especialment sensible per mirar de copsar l'atenció dels segments de població que acostumen a participar menys en la vida cultural local, com poden ser els joves, la gent gran o determinats grups de població immigrada, per exemple.

Aquesta diversificació de l'oferta hauria de considerar també una vessant digital. Els períodes de confinament que s'han originat per la covid-19 han demostrat la importància de la programació cultural accessible en línia.

D'aquest punt es desprenen una sèrie d'acció concretes:

Desenvolupar un programa regular d'activitats culturals: la xarxa d'equipaments culturals haurà de desplegar una oferta cultural regular durant tot l'any en diferents àmbits: arts escèniques, música, arts visuals-exposicions, cinema o literatura, repartida pels diferents espais que la integren. També és convenient establir espais de pensament, com la programació de conferències, xerrades o debats sobre temàtiques diverses, sovint vinculades a les activitats generades per les pròpies entitats. El desplegament de tota aquesta oferta hauria de tenir en compte quatre elements:

- L'equilibri entre tota la cadena de valor: formació, creació, producció i difusió d'espectacles o activitats.
- La ponderació entre la programació generada per grups, entitats i col·lectius locals (músics, companyies de teatre locals o les que fan ús del programa de

residències, o propostes generades per les entitats locals) i les creacions convidades.

- La ponderació de propostes que van dirigides a grups o col·lectius més específics: infants, joves, públic familiar, adults i gent gran.
- L'equilibri de la programació en els equipaments municipals dels diferents nuclis de població.

En relació a aquest punt seria convenient impulsar cicles específics, com Cicle Escena Olèrdola o altres iniciatives de caràcter cultural, que permetin cobrir diferents àmbits creatius.

En el marc de disposar d'un espai expositiu, com s'apunta a l'Eix 2 ("Enfortiment dels agents culturals", pàg. 78), serà necessari també crear un programa específic d'exposicions que, com ja s'ha comentat, pot comptar amb el suport de l'assessorament tècnic del Programa d'Arts Visuals de l'ODA de la Diputació de Barcelona. Al voltant de cada exposició es poden organitzar algunes activitats de caràcter divulgatiu, com conferències sobre la temàtica, una taula rodona amb l'artista o tallers específics per a nens o adults vinculats amb algun aspecte de la proposta.

Finalment, també és convenient mantenir la presència en les diferents iniciatives culturals de caràcter comarcal i que impulsen, o bé altres administracions o iniciatives privades, com són els diferents cicles i festivals que actualment ja es duen a terme a Olèrdola (Festival EVA, la Roda de Teatre, etc.).

Crear un grup de treball per al disseny d'una programació estable: en el marc de configurar una programació rica i diversa i amb la ferma voluntat de fer partícip al conjunt d'agents culturals del territori, seria convenient crear un grup de treball, format per representants municipals i de les entitats i col·lectius d'Olèrdola, per tal d'elaborar la programació regular anual d'activitats culturals.

La creació d'aquest grup de treball està en consonància amb l'Eix 5 ("Millories en la governança" pàg. 101) de fomentar espais per a una governança compartida entre els diferents agents del territori i també atenent als principis de participació i transversalitat que inspira aquest Pla d'acció cultural.

Dissenyar mesures per al desenvolupament de públics: d'acord amb la voluntat de desenvolupar l'acció pública cap a una creixent dinamització cultural en els equipaments municipals dels diferents nuclis de població, seria convenient impulsar accions que tinguin en compte la diversitat de la població d'Olèrdola, en l'oferta cultural.

Aquestes mesures s'han de prendre per mirar de revertir tres factors que poden representar una amenaça en la participació de la ciutadania en la vida cultural local:

- Per fer front a la sensació de què els públics de la cultura "són sempre els mateixos", seria convenient prestar atenció als col·lectius que hi participen

menys sovint, com els joves, la gent gran o població d'origen immigrant. En aquest sentit, es podria fer un exercici de consulta sobre els seus interessos culturals i procurar incorporar propostes en la programació que responguin a aquests interessos. Com a línia general, caldria definir sempre el públic objectiu al qual s'adreça una proposta cultural i dissenyar una estratègia comunicativa en conseqüència.

- Per fer front a l'atomització de públics per nuclis de població, és a dir, per fomentar el desplaçament de la població entre els diferents nuclis per participar en la vida cultural, és necessària l'elaboració d'una programació diversa i atractiva en els diferents centres culturals polivalents d'Olèrdola. L'estratègia comunicativa és també fonamental per tal d'assolir aquest equilibri territorial: és necessari en tots els casos assegurar-se que totes les accions comunicatives, tant les analògiques com les digitals, arriben a tots els veïns i veïnes del municipi.
- Per fer front als efectes de la covid-19 però també per anar integrant poc a poc la dimensió digital en la programació cultural, seria convenient pensar en l'elaboració de propostes específiques que ho tinguessin en compte. Per exemple, l'elaboració d'una exposició virtual, la creació de cursos o tallers específics per realitzar-se de manera en línia, conferències a partir de les diferents plataformes existents, etc.

Les tres accions esmentades s'haurien d'anar desplegant de manera ferma però esglaonada en funció dels recursos disponibles, de les noves necessitats que es vagin detectant, i de les noves oportunitats que vagin sorgint, gràcies a la resposta del públic.

Fases i calendari per a l'enfortiment i diversificació de l'oferta cultural

	Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Desenvolupar un programa regular d'activitats culturals	X		
Crear un grup de treball per al disseny d'una programació estable	X		
Dissenyar mesures per al desenvolupament de públics	X		

Agents implicats: Regidoria de Cultura (també altres regidories de l'Ajuntament), entitats i col·lectius culturals, ODA, altres municipis de la comarca i altres agents.

Mesura 2. Foment del coneixement

L'educació i la cultura són dos elements que estan sempre relacionats i que mereixen una atenció especial a l'hora de planificar les polítiques públiques d'un

municipi. El foment de l'aprenentatge i el coneixement condueix a una millor capacitat receptiva, reflexiva i crítica de l'individu i de la societat en general. L'impuls d'una estratègia per fomentar el coneixement s'ha de fer de bracet amb el conjunt d'agents culturals i educatius del municipi, a més de les àrees de l'Ajuntament. Hauria de ser un projecte de caràcter transversal, que pogués atendre diferents nivells de continguts d'acord amb les prioritats de l'Ajuntament, les característiques de les entitats i les necessitats de la ciutadania.

El conjunt de propostes s'haurien de concretar principalment a partir de cursos de formació, processos de recerca o a partir de la programació d'activitats de caràcter divulgatiu.

Amb la voluntat d'impulsar una societat activa, crítica i informada, es plantegen les següents accions:

Programar tallers: en el marc de la programació cultural d'Olèrdola és necessari dissenyar una línia específica de cursos i tallers de temàtiques diverses que s'adrecin al conjunt de la ciutadania. Aquesta oferta formativa s'hauria de plantejar com a petites càpsules de coneixement de temàtiques diverses (temàtiques vinculades amb les humanitats, geografia i història, arts visuals, fotografia, noves tecnologies, dansa i moviment, manualitats, etc.). Les temàtiques poden ser variables d'acord amb els interessos de la ciutadania.

Es recomana dissenyar una oferta trimestral i amb varietat de propostes, i que tingui cert equilibri entre la vessant lúdica i l'aprenentatge de continguts. La programació de cada taller s'hauria de fer en un equipament cultural del municipi d'acord amb les seves característiques i de les infraestructures disponibles.

Per poder impulsar una programació de tallers és necessari establir els criteris de caràcter més administratiu, com són els preus públics o establir el mecanisme per poder facilitar que els ciutadans es puguin apuntar al taller que més els interessa. També s'ha de pensar en crear una estratègia de comunicació per fer arribar l'oferta al conjunt de la ciutadania d'Olèrdola. S'aprofundeix sobre aquesta temàtica a l'Eix 4 ("Adequació i millora de la gestió, pàg. 99").

El professorat d'aquests tallers seran professionals o experts del seu àmbit d'ensenyament però també poden ser artistes que gaudeixen de la línia de residències d'artistes.

Impulsar un servei orientat a la consulta i recerca i el suport educatiu: tenint en compte que Olèrdola té diverses entitats i serveis que treballen en l'àmbit de la recerca i el patrimoni cultural local (l'Arxiu Municipal, el Grup de Recerca de l'Ateneu Mogenc, l'Associació fotogràfica de Moja i el projecte Club de Lectura) i seguint amb la proposta d'una certa especialització comentada a l'Eix 1 ("Creació i implantació d'un sistema d'equipaments culturals", pàg. 72), sembla convenient centralitzar aquest tipus de servei al Centre Cívic La Xarxa.

A més, en aquest equipament, d'acord amb el que es planteja al Pla director d'equipaments d'Olèrdola (SEEP, 2020), seria adient reformar la planta baixa de l'edifici per ubicar-hi una sala de lectura o biblio@ccés, amb punts d'accés informàtic, wifi, i servei de suport al bibliobús. En aquest estudi també es proposa la ubicació d'un despatx de gestió, ja sigui pels agents locals o bé pel dinamitzador cultural, en una posició central de l'edifici per poder exercir les funcions d'atenció ciutadana i control general de l'edifici. La sala de lectura o biblio@ccés, a més, facilitaria la consulta de material de l'arxiu.

Per altra banda, la riquesa del patrimoni cultural local⁵⁷, especialment amb el Conjunt Monumental d'Olèrdola, permet pensar en la conveniència d'apostar estratègicament en l'impuls d'aquesta línia de treball que, posteriorment, pot ser una font per generar certs continguts de la proposta de tallers mencionada en l'acció anterior o per contribuir al desenvolupament d'iniciatives al voltant de la història i el patrimoni local.

Promocionar una línia específica de divulgació sobre continguts de la història local i el patrimoni: aquesta és una línia d'acció que té per objectiu posar en valor el patrimoni, tant tangible com intangible, d'Olèrdola aprofitant la gran riquesa d'entitats i serveis que treballen en aquest àmbit, ja que Olèrdola acull el Conjunt Monumental i té en el seu terme municipal un Parc Nacional. Per desenvolupar aquesta acció, serà necessari establir converses amb les entitats, el Museu d'Arqueologia de Catalunya amb seu a Olèrdola, i amb la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. Aquesta línia específica de divulgació es pot concretar en l'organització de conferències, xerrades, exposicions, tallers de formació, taules rodones, visites guiades, edició impresa i digital de continguts, entre d'altres.

També seria convenient involucrar la Ràdio d'Olèrdola–Canal 20 en la divulgació del patrimoni i la història local, potser fent una proposta per crear un programa radiofònic específic que vagi en aquesta línia, per exemple.

Fases i calendari per al foment del coneixement

	Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Programar tallers	X		
Impulsar un servei orientat a la consulta, la recerca i el suport educatiu	X		
Promocionar una línia específica de divulgació sobre continguts de la història local i el patrimoni		X	

Agents implicats: Regidoria de Cultura, altres regidories de l'Ajuntament, diferents professionals d'àmbits diversos, entitats de recerca i de caràcter patrimonial, Ràdio Olèrdola, Museu d'Arqueologia de Catalunya i Diputació de Barcelona.

⁵⁷ El Mapa de patrimoni cultural d'Olèrdola, com a recurs en l'àmbit patrimonial però també educatiu i cultural.

Mesura 3. Foment de les arts visuals

Un dels àmbits artístics que caldria atendre de manera particular a Olèrdola són les arts visuals, enteses des del sentit més ampli del terme. Es tracta d'un àmbit que actualment no té una presència gaire notòria a Olèrdola, de fet tan sols l'Associació Fotogràfica d'Olèrdola hi està relacionada en l'actualitat d'una manera directa, però que en el marc de l'impuls d'activitats de caràcter cultural i divulgatiu que planteja aquest Pla d'acció cultural caldria prestar-hi certa atenció.

En aquesta línia, és important subratllar que Olèrdola no disposa en l'actualitat d'una sala expositiva de caràcter municipal equipada per poder acollir una proposta expositiva artística o divulgativa.

En el marc d'impulsar una línia d'intervenció en l'àmbit de les arts visuals es plantegen una sèrie d'accions:

Formar en l'àmbit de les arts visuals: una forma d'apropar les arts visuals a la ciutadania és generant una oferta de tallers vinculada a la pràctica artística des d'una vessant de les diferents tècniques: dibuix, fotografia, pintura, programari informàtic de tractament d'imatges, etc. Per altra banda, també es convenient pensar en una oferta més vinculada a l'anàlisi o coneixement de les arts visuals. Per exemple, tallers d'història de l'art, conferències o xerrades vinculades amb una exposició o temàtica concreta.

Així, des d'una acció formativa es contribueix a fomentar un desenvolupament de públics i es genera un interès creixent per aquest sector, tant des d'una vessant de la pràctica de les diferents tècniques com des de la divulgativa.

Identificar un espai expositiu: seria convenient tenir present la possibilitat d'adequar un espai per acollir exposicions de caràcter artístic o divulgatiu, ja sigui d'un artista, d'un col·lectiu o entitat del municipi, o bé del propi Ajuntament.

Caldria estudiar, en un primer moment, la viabilitat d'instal·lar-lo en algun equipament o edifici existent, fent les modificacions i adequacions pertinents. Un dels espais que, a priori, es podrien contemplar és La Torre de Moja, tenint en compte que probablement podria ser compatible amb un espai d'informació turística.

Un cop s'hagi identificat l'espai serà necessari equipar-lo tècnicament de manera versàtil per tal que es pugui ajustar el més fàcilment possible als diferents formats de les propostes artístiques o altres continguts expositius: equip de llums, estructures per poder penjar o acollir les peces artístiques, etc. Aquest espai hauria d'integrar-se dins del sistema d'equipaments culturals del municipi, concretament en el nivell dels centres culturals polivalents que s'ha descrit en l'Eix 1 ("Creació i implantació d'un sistema d'equipaments culturals", pàg. 72), ja que seria convenient que fos un espai dinàmic, amb múltiples i variades propostes expositives que, a la vegada, permetés la configuració d'

una bateria d'activitats, com xerrades, tallers infantils o altres, relacionades amb l'exposició, i que es podrien portar a terme en altres equipaments culturals del sistema.

Crear un programa d'exposicions: a partir de comptar amb un espai expositiu, convindrà impulsar una línia de treball encaminada a seleccionar propostes de caràcter artístic o divulgatiu que s'adaptin a les característiques de l'espai. En el marc d'aquesta línia de treball s'haurà de tenir en compte tant les propostes de caràcter més artístic (segurament presentades a títol individual per algun artista, veí o veïna) i les de caràcter més divulgatiu (que probablement seran de les entitats, tant les que tenen un fonament en la recerca com les que voldran exposar o commemorar algun fet rellevant com podria ser el seu aniversari, per exemple).

Aquest programa es podria nodrir també de les exposicions que ofereix l'Oficina de Difusió Artística (ODA) de la Diputació de Barcelona, si la sala reunís les condicions per acollir les exposicions itinerants d'art contemporani, que produeix el programa d'Arts Visuals a partir d'encàrrecs a comissaris independents o en col·laboració amb institucions artístiques de referència⁵⁸.

Fases i calendari per al foment de les arts visuals

	Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Formar en l'àmbit de les arts visuals	X		
Identificar un espai expositiu		X	
Crear un programa d'exposicions		X	

Agents implicats: Regidoria de Cultura, altres àrees de l'Ajuntament, entitats culturals.

Mesura 4. Enfortir la cultura popular i les festivitats locals

Com ha quedat palès a la diagnosi d'aquest document, el pes de les entitats relacionades amb l'àmbit de la cultura popular i tradicional a Olèrdola és molt important. Són les entitats que tenen un major nombre d'associats, estan molt arrelades al seu propi nucli, i la seva activitat està molt relacionada amb el calendari festiu local.

La distribució territorial d'Olèrdola, i el fet que cada nucli tingui el seu propi calendari festiu, dificulta que s'estableixi un lideratge natural des de la societat civil per tal de sumar totes aquestes entitats i construir espais de diàleg per consensuar estratègies encaminades al desenvolupament cultural des d'una òptica municipal.

En aquest context, és necessari que l'Àrea de Cultura assumeixi aquest lideratge, que s'impliqui en l'organització d'aquests esdeveniments, i que tingui

⁵⁸ Més informació a: https://www.diba.cat/es/web/oda/arts_visuals

un rol actiu a l'hora de generar sinergies entre les entitats amb la voluntat de fomentar la cooperació i reforçar la identitat col·lectiva.

En el marc d'aquesta mesura se'n desprenen les següent accions:

Reforçar les celebracions del calendari festiu amb incidència al conjunt del municipi: en aquests moments La Trobada d'Olèrdola és la celebració que desperta, de manera força unànime i transversal, major interès i participació per part de la ciutadania d'Olèrdola. Per tant, és necessari cuidar i potenciar aquesta festivitat, s'ha d'obrir per fer-la participativa a partir de la creació d'una taula de diàleg i que les entitats que ho desitgin hi puguin participar per consensuar, entre totes, les activitats que han d'amenitzar la jornada. Establir aquest marc de diàleg és molt important per reforçar la participació de les entitats en la vida cultural i la identitat local, i per generar un marc de confiança en un clima constructiu i propositiu que podria ser la llavor per a la configuració d'altres iniciatives.

Coordinar les activitats del calendari festiu en el conjunt del municipi: la distància física entre els nuclis i el fet que moltes de les celebracions del calendari festiu estan organitzades per entitats concretes, ha generat que sovint s'hagin creat duplicitats que no ajuden a construir una identitat local comuna, a fomentar la cohesió social entre els ciutadans dels diferents nuclis de població, ni a la sostenibilitat o viabilitat econòmica d'aquestes celebracions. És per aquest motiu, que un dels reptes més importants que l'acció pública té davant seu és procurar coordinar les diferents entitats que organitzen aquests esdeveniments per tal que ho facin conjuntament, en un sol esdeveniment, i que es pugui celebrar de manera rotatòria als diferents nuclis de població. Algunes d'aquestes celebracions són la Cavalcada de Reis, el Carnaval, Festivitat de Sant Joan (amb la Flama del Canigó), etc.

Contribuir a l'organització de les diferents festes majors: seria convenient que l'Ajuntament tingués un rol més actiu en l'organització de les diferents festes majors amb un doble objectiu: per una banda, fer més evident la participació de l'Ajuntament en la seva organització i, per l'altra, crear les condicions perquè entitats d'altres nuclis puguin participar activament en alguns dels actes de la festivitat local. És important que els ciutadans d'Olèrdola sentin com a pròpies les festes majors de tots els nuclis i, el primer pas, és que vegin que el seu Ajuntament s'involucra activament perquè això sigui possible. Cal establir un marc de confiança i de cooperació, especialment entre les principals entitats que porten el pes de la coordinació de les festes majors, per tal que no siguin celebracions dirigides específicament als habitants del nucli en qüestió.

Una acció que es pot plantejar l'Ajuntament per contribuir al desplaçament de veïns i veïnes a altres nuclis per aquestes festes és la contractació d'un transport (un trenet, per exemple) que faci el recorregut de manera gratuïta i així facilitar que les persones sense transport privat propi hi puguin anar sense problemes.

Per tal que això sigui efectiu, cal una campanya de comunicació ben estructurada tant de les activitats i continguts que tindran lloc a la festa com del servei de transport.

Fases i calendari per enfortir la cultura popular i les Festivitats Locals

	Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Reforçar les celebracions del calendari festiu amb incidència al conjunt del municipi	X		
Coordinar les activitats del calendari festiu en el conjunt del municipi	X		
Contribuir a l'organització de les diferents festes majors		X	

Agents implicats: Regidoria de Cultura i Participació (a més d'altres Àrees i Serveis de l'Ajuntament), entitats socials i culturals, Associacions de Veïns, col·lectius diversos.

Mesura 5. Impuls d'iniciatives al voltant de la història i el patrimoni local

En els propers anys, Olèrdola hauria de concebre una estratègia per tal de desplegar iniciatives i noves rutes aprofitant la gran riquesa patrimonial i paisatgística de què disposa el seu entorn municipal. Més enllà del Conjunt Monumental que, per si mateix, ja és un focus d'atracció patrimonial i històric, Olèrdola disposa de molts altres elements (com el paisatge, la ruta vitivinícola, els Parc Naturals o l'arquitectura diversa que té escampada per tot el terme municipal) que permeten pensar en el disseny d'una oferta en aquesta línia, amb la voluntat de donar a conèixer els elements menys coneguts de la història, la natura i la vida cultural del poble, i aprofitar-ne els rèdits culturals, econòmics i socials.

Atesa la confluència d'interessos que existeix en aquest àmbit, seria convenient concretar un espai de treball amb agents públics i privats rellevants de la conservació i difusió del patrimoni. Aquest espai de treball l'hauria de liderar la Regidoria de Cultura en el marc d'una comissió específica del Consell de Cultura.

En el context d'aquest àmbit es podrien desenvolupar algunes accions com les que es proposen tot seguit:

Dinamitzar noves rutes al voltant del patrimoni local: seria convenient analitzar l'oferta que actualment existeix, i que recull el Pla estratègic de turisme d'Olèrdola (2019)⁵⁹, i explorar noves rutes o àmbits d'interès que puguin ser atractives per al públic local, però també per als visitants. En el disseny de noves

⁵⁹ En l'apartat de productes turístics, aquest Pla identifica com a prioritàries totes les iniciatives vinculades especialment amb el paisatge i la producció vitivinícola.

ofertes caldria que hi fossin presents el conjunt d'agents que hi estarien afectats (regidories de l'Ajuntament, representants d'altres administracions implicades – Generalitat, Diputació o Consell Comarcal–, entitats de recerca i patrimoni d'Olèrdola, empreses, etc.

Impulsar activitats que posin en valor i fomentin la descoberta d'elements patrimonials: per exemple, l'edició de publicacions o guies, el foment de treball de recerca, exposicions divulgatives, passejades comentades, tallers, activitats educatives, etc. En aquest sentit, també s'ha de tenir present la possibilitat d'impulsar activitats pensades per desenvolupar-se digitalment i que donin valor al patrimoni local.

Aprofundir en la promoció d'una oferta a nivell comarcal: a mitjà termini, seria convenient estrènyer les relacions amb els municipis veïns, especialment Vilafranca del Penedès, com a capital de comarca i municipi veí, a més del Consell Comarcal de l'Alt Penedès i Penedès Turisme, amb l'objectiu de generar una oferta conjunta, que sumi els elements particulars de les identitats locals amb l'avinencesa de generar nous continguts que siguin capaços d'atreure nous públics, tant locals com de fora.

Fases i calendari per impulsar noves rutes i activitats al voltant del patrimoni

	Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini més de 3 anys)
Dinamitzar noves rutes al voltant del patrimoni local		X	
Impulsar activitats que posin en valor i fomentin la descoberta d'elements patrimonials		X	
Aprofundir en l'impuls d'una oferta a nivell comarcal			X

Agents implicats: regidories de Cultura i Promoció Econòmica, Conjunt Monumental d'Olèrdola, empreses (sector vitivinícola, restauració, etc.), Arxiu Municipal, entitats (Grup de Recerca de l'Ateneu Mogenc i l'Associació Fotogràfica de Moja), entitats de cultura popular i tradicional, etc.

Mesura 6. Desenvolupament d'iniciatives de cultura i treball comunitari

La cultura és una eina clau per a la cohesió social d'un territori, per reforçar i posar en valor les identitats, tant individuals com col·lectives, i per reforçar els vincles d'una comunitat des de la diversitat.

És des d'aquesta perspectiva que la cultura té punts de trobada amb altres àmbits de la gestió pública, des de polítiques de joventut, benestar social, promoció econòmica o altres àrees d'acord a les necessitats particulars de cada municipi.

En el marc de fomentar una dimensió transversal de la cultura i amb la voluntat d'establir aliances amb altres serveis municipals i entitats seria convenient impulsar des de les polítiques culturals accions que permetessin la plena participació de tota la ciutadania en la vida cultural, amb un rol actiu. Aquest treball s'hauria de fer visible a tots els nuclis urbans i urbanitzacions de tot el municipi.

D'aquest àmbit es desprenen diverses accions concretes:

Dissenyar intervencions d'acció cultural comunitària amb altres regidories: a partir d'una metodologia de treball permanent amb el conjunt d'àrees i serveis municipals relacionats amb les polítiques socials (acció social, ensenyament, gent gran, joventut, etc.), és necessari identificar i consensuar en cada moment els reptes més rellevants de la ciutadania sobre els quals hi podria incidir l'acció cultural. Per abordar-ho de manera eficient, és necessari establir mecanismes de disseny d'accions concretes que responguin als objectius marcats. És des de l'acció cultural que es pot abordar de manera més eficient la cohesió social del municipi, tot identificant maneres d'apropar l'oferta cultural als col·lectius que hi participen menys i fomentant espais de trobada de diversos segments de la població.

Per exemple, es poden dissenyar activitats intergeneracionals consensuades des d'una taula on hi estiguin presents representants dels col·lectius joves i gent gran del municipi dels diferents casals d'avis. La voluntat és crear un marc de diàleg i entesa per generar un contingut que s'avingui a un esperit de col·laboració entre aquests dos grups de població.

Per altra banda, conjuntament amb la Regidoria de Govern Obert, Democràcia Activa i Participació i amb la Regidoria d'Educació, es poden programar tallers que posin en valor les persones, des d'una perspectiva d'igualtat i diversitat: per exemple, un taller que posi en valor la cultura marroquina, que es la predominant en el col·lectiu de persones nouvingudes d'origen migrant a Olèrdola, com a eina per facilitar la integració i el coneixement mutu.

Per últim, com a tercer exemple, es pot convocar un concurs de fotografia per posar en valor algun aspecte de la vida en comunitat (per exemple, el comerç de proximitat, les festes i tradicions, la flora local, etc.).

Per portar a terme activitats d'aquesta naturalesa, seria convenient comptar amb el suport de les entitats properes a les temàtiques que es vulguin treballar, per tal d'enriquir l'experiència i fomentar un treball transversal entre diferents actors de la vida local.

Fomentar la cocreació d'iniciatives entre entitats i agents de diferents nuclis: en un context com el d'Olèrdola, amb un grau elevat de dispersió de la seva població en diferents nuclis urbans, es fa necessari el paper de mediador i facilitador de l'Ajuntament a l'hora de fomentar el treball conjunt de les entitats. Des d'aquesta òptica també es contribueix a fomentar el principi de cohesió social i s'enforteix el sentiment de pertinença compartit entre els ciutadans dels

diferents nuclis. Un dels elements essencials per poder exercir aquest paper de facilitador és la creació d'espais de trobada que permetin un diàleg obert entre les diferents entitats i col·lectius. És a partir de la creació d'aquestes condicions que fomenten el diàleg que poden emergir iniciatives de cocreació conjunta entre les entitats. L'equip de cultura de l'Ajuntament haurà d'actuar en cada cas de manera diferent: en ocasions haurà de tenir un paper més de lideratge i en altres ocasions podrà tenir un paper més d'acompanyament, de facilitar el diàleg i les gestions de caràcter més administratiu.

Per exemple, estaria bé explorar la possibilitat de seure amb els dos grups de teatre d'Olèrdola (Grup de Teatre l'Arrel i el Grup de Teatre el Folre) i buscar la complicitat d'alguna companyia que estigui en residència en algun centre cívica i plantejar la possibilitat d'impulsar alguna dinàmica vinculada amb les arts escèniques dirigida al públic escolar.

Com a segon exemple, podria ser l'impuls d'un espai de trobada entre les tres entitats amb major pes social i cultural del municipi (Ateneu Mogenc "Fem Poble", Societat Principal La Unió i Societat Cultural La Lleialtat) per trobar punts i interessos comuns per mirar d'establir un marc que potencii alguna activitat conjunta i es desenvolupi en diferents indrets del municipi. Per exemple, un cicle de cinema, de petits concerts de música de cambra, o la creació d'un joc de pistes per conèixer diferents indrets del municipi, etc.

Impulsar els equipaments de proximitat com a laboratori de treball comunitari: en aquesta voluntat de desenvolupar iniciatives de cultura i treball comunitari és necessari reivindicar el paper dels equipaments de proximitat com a espais naturals on conflueixen moltes de les iniciatives de caràcter comunitari, on les entitats, els col·lectius i les idees flueixen, i on les persones interactuen. Són espais-laboratori perquè no només han de tenir la funció d'acollir activitats ni ser espais d'ús exclusiu per a entitats, sinó que són espais que han de posar en contacte persones i idees, tant dins com fora de l'equipament. I són espais-laboratori perquè s'hi experimenta i on equivocar-se no és un error sinó part del procés. És per aquest motiu, que és del tot necessari que els diferents equipaments de proximitat tinguin vida, que hi hagi interacció i creïn les condicions per tal que persones i col·lectius dialoguin. I per fer-ho possible, és necessari la presència d'una figura de dinamització comunitària i cultural potent, que sàpiga dialogar i faci dialogar a les entitats, i que al mateix temps faci d'enllaç entre la ciutadania i els diversos serveis de l'Ajuntament.

Fases i calendari per al desenvolupament d'iniciatives de cultura i treball comunitari

	Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Dissenyar activitats d'acció cultural comunitària amb altres regidories.	X		
Fomentar la cocreació de projectes o activitats conjuntes entre entitats de diferents nuclis.	X		

Impulsar els equipaments de proximitat com a laboratori de treball comunitari.		X	
--	--	---	--

Agents implicats: Regidoria de Cultura i altres àrees de l'Ajuntament, entitats socials i culturals.

Eix 4: adequació i millora de la gestió

El desplegament del conjunt d'eixos, mesures i accions que planteja aquest Pla d'acció cultural requereix que l'Ajuntament d'Olèrdola, especialment a través de la seva Regidoria de Cultura, s'avingui a aplicar unes eines de gestió eficaces i uns recursos adients d'acord amb l'ambició que planteja aquest document.

Sense atendre a les necessitats que es plantegen en aquest eix, es fa realment difícil pensar en poder desenvolupar el gruix de mesures i accions que es recullen en aquest document.

Les mesures que es plantegen són les següents:

Mesura 1. Increment de recursos humans i econòmics

La proposta que es planteja en aquest pla situa l'Ajuntament d'Olèrdola en un canvi de paradigma en el marc de les polítiques culturals: s'ha de passar de tenir un paper més aviat passiu, entès especialment com a no prendre gairebé la iniciativa de la vida cultural local, a un paper més actiu en la configuració de la programació cultural, en les activitats de producció pròpia (organització de cicles i festivals, programació de tallers, foment d'iniciatives, etc.), a més d'aprofundir progressivament en un rol també de facilitador de les activitats impulsades per altres agents i la dinamització de les relacions entre els agents culturals i entre aquests i la ciutadania.

Tota aquesta nova dimensió de la Regidoria de Cultura sobre l'acció cultural ha d'anar acompanyada d'un increment dels recursos previstos per a la programació cultural.

D'aquest marc se'n desprenen les següents accions:

Incorporar la figura de dinamització cultural: en l'escenari que planteja aquest document, la Regidoria de Cultura ha de tenir un paper més rellevant en la vida cultural local, tant pel que fa a l'organització d'activitats en els equipaments com en l'espai públic, en la participació en el calendari festiu, en la creació i gestió de nous serveis, en la dinamització de les entitats i agents culturals, com també en la coordinació de nous espais de governança participativa. Per tant, sembla convenient ampliar l'equip tècnic de la Regidoria de Cultura amb una segona figura, complementant les tasques realitzades per la tècnica de cultura.

Així doncs, les funcions de la tècnica de cultura haurien d'estar orientades a la interlocució amb l'equip de govern de l'Ajuntament, a marcar les pautes i les prioritats de la Regidoria de Cultura, a assumir el paper d'interlocutor en els projectes de caràcter transversal. També seria l'encarregada de supervisar el bon funcionament del Consell Consultiu de Cultura, a més d'altres espais de governança participativa, i seria la responsable de la gestió administrativa i pressupostària. A més, hauria de desenvolupar la coordinació i supervisió de les tasques de la figura de dinamització, que es descriu a continuació.

Per la seva banda, la figura de dinamització tindria un paper molt operatiu, de programar, de relacionar-se amb els agents culturals, de generar espais de trobada i diàleg, d'executar iniciatives promogudes des de la Regidoria de Cultura, de treballar en les estratègies per al desenvolupament de públics, i gestionar les eines de comunicació pròpies de la Regidoria de Cultura a més d'estar en permanent contacte amb el departament de Comunicació de l'Ajuntament.

En les tasques d'aquesta nova figura també inclou la seva implicació en la dinamització dels col·lectius de joves, tot creant espais de trobada, de diàleg i consens per generar una programació que sigui del seu gust i interès, tal i com s'ha especificat en l'eix 2 ("Enfortiment dels agents culturals" pàg. 78).

Aquesta nova figura hauria de tenir un horari laboral majoritàriament de tarda per poder coincidir amb el màxim nombre d'entitats i col·lectius que fan ús dels equipaments.

Incrementar i consolidar el pressupost anual per a la programació: el desplegament d'un paper actiu en la dinamització cultural de la Regidoria de Cultura, tal i com es detalla en l'eix 3 ("Dinamització de l'activitat cultural" pàg. 83), requereix disposar d'un pressupost per fer front a les despeses derivades de la contractació de talleristes, d'espectacles o per acompanyar processos artístics i culturals. És convenient que l'equip tècnic de cultura pugui disposar d'un pressupost propi per poder distribuir adequadament el pes de la programació durant tot l'any. Aquesta programació anual hauria de ser complementària a les activitats que les pròpies entitats puguin desenvolupar. Seria convenient que aquest pressupost no fos inferior als 25.000 euros l'any⁶⁰. D'altra banda, es recomana que el pressupost general de cultura del municipi es vagi incrementant progressivament, apropant-se a la mitjana dels municipis de referència, és a dir, al voltant del 6,9% del global de l'Ajuntament.

Fases i calendari per a l'increment dels recursos humans i econòmics

	Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Incorporar la figura de dinamització cultural	X		
Incrementar i consolidar el pressupost anual per a la programació	X	X	X

Agents implicats: Regidoria de Cultura i altres àrees de l'Ajuntament.

⁶⁰ Aquesta xifra s'ha calculat a partir dels paràmetres de costos de gestió d'equipaments culturals polivalents de la Diputació de Barcelona (*El cost dels equipaments culturals polivalents. Guia de càlcul*, 2020). Per tal de fer un increment conservador al pressupost actual, s'ha considerat només el pressupost necessari pels equipaments en la seva versió més reduïda: horari reduït (15 a 20 hores setmanals), mida equivalent a un CCPB (fins a 5 sales per activitat) i dinàmica d'ús baixa (durant l'horari d'obertura utilitzen només el 50% dels seus espais, o bé utilitzen tots els espais en una franja horària d'un màxim del 50% en l'horari total).

Mesura 2 Revisió i millora dels recursos de gestió

Amb la voluntat d'aplicar el conjunt de mesures i accions d'aquest PAC, a partir del principi de transparència i accessibilitat per al conjunt de la ciutadania, és necessari que la Regidoria de Cultura estructurï uns mecanismes clars que facilitin la seva gestió, però sobretot que siguin eines clares per tal de concretar el marc de diàleg i confiança amb els conjunt d'entitats, col·lectius i ciutadans d'Olèrdola.

En aquest sentit, s'apunten quatre accions que caldria desenvolupar:

Revisar la normativa aplicable i millorar el reglament d'usos del sistema d'equipaments: en el marc del sistema d'equipaments plantejat en l'Eix 1 ("Creació i implantació d'un sistema d'equipaments culturals" pàg. 71) és necessària l'articulació d'una normativa i eines de gestió que permeti atendre des del principi de transparència i accessibilitat la varietat d'usos i demandes que aquests equipaments acostumen a tenir i altres aspectes relacionats amb la gestió quotidiana. Com a punt de partida, el Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) de la Diputació de Barcelona posa a disposició dels municipis el *Model de reglament de cessió dels espais i els equipaments culturals de gestió municipal*, que pot orientar i facilitar l'acompliment d'aquesta acció. Alguns dels temes que hauria d'abordar aquest reglament serien:

- Revisió de la normativa reguladora de l'ús dels espais: definició de la tipologia d'entitats que pot fer ús dels espais dels equipaments per desenvolupar activitat pròpia, dels usos permesos, dels drets i deures dels usuaris, informació sobre riscos laborals, política de sancions, etc. En aquest sentit seria convenient apuntar que les entitats que fan un ús regular de l'equipament han de tenir un naturalesa social i cultural.
- Inspecció i aplicació d'altres protocols i documents relatius a la gestió i l'ús dels equipaments: creació de documents de caràcter molt operatiu que facilitin el diàleg amb els usuaris, com poden ser fitxes per recollir propostes artístiques i culturals (tant les que es demanen per fer una residència, com oferir un curs de formació o plantejar una proposta des de l'òptica de l'exhibició), o, també, documents per accedir a altres serveis com la petició de cessió d'espais.
- Anàlisi i definició de la política d'accés als equipaments (horari, obertura i tancament dels equipaments, política de claus, etc.).

Elaborar convocatòries públiques per alguns programes o serveis: algunes de les mesures i accions plantejades en aquest document, com les residències d'artistes o les exposicions, conclouen que en ocasions podria ser necessari haver d'obrir un procés de convocatòria per a propostes artístiques com a mesura per poder arribar a un públic objectiu de manera més directe i establir les bases dels projectes als quals es volen donar suport.

En el supòsit de redactar una convocatòria ha de quedar clar el seu objectiu, la normativa i els criteris de selecció, les característiques del servei i el drets i deures de les persones o col·lectius beneficiaries. La convocatòria haurà de ser

sempre de caràcter públic i haurà de ser degudament difosa pels diferents canals de comunicació de l'Ajuntament.

Disposar d'una plataforma digital per a la tramitació d'inscripcions a tallers o activitats culturals: per facilitar la participació de la ciutadania a les activitats culturals que requereixin o bé d'un pagament o d'una inscripció prèvia, seria convenient crear una plataforma digital que permeti la inscripció per vies telemàtiques. Aquesta plataforma digital hauria d'estar integrada en la pàgina web que hauria d'acompanyar l'activitat cultural del sistema d'equipaments culturals, tal i com s'apunta en l'eix 4 ("Adequació i millora de la gestió" pàg. 96).

Fases i calendari per a la revisió i millora dels recursos de gestió

	Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Revisar la normativa aplicable i millorar el reglament d'usos del sistema d'equipaments	X		
Elaborar convocatòries públiques per alguns programes o serveis apuntats		X	
Disposar d'una plataforma digital per a la tramitació d'inscripcions a tallers o a activitats culturals		X	

Agents implicats: Regidoria de Cultura i altres regidories de l'Ajuntament.

Mesura 3. Millores en la comunicació cultural

En el marc de revisar l'estratègia i les pràctiques comunicatives del govern municipal, seria convenient revisar l'experiència i els procediments relatius a la difusió de les activitats culturals, en el marc del nou Pla de Comunicació 2020 que l'Ajuntament va elaborar recentment.

Tal i com queda palès en l'apartat de diagnosi, l'Ajuntament té una política comunicativa activa però que requereix d'una revisió per tal de fomentar un major grau d'interacció i aprofundiment que generi més coneixement de tots els actes i activitats culturals del municipi.

Des d'aquesta òptica caldria desenvolupar les accions següents:

Elaborar un pla de comunicació cultural: s'hauria de dissenyar una estratègia comunicativa, tant analògica com digital, del conjunt de propostes, serveis i processos culturals d'Olèrdola, tant a l'espai públic com als diferents equipaments. Aquest document s'hauria d'incloure al propi Pla de Comunicació 2020 de l'Ajuntament amb qui s'hauria de decidir les eines més adients per arribar al públic objectiu segons la tipologia d'activitats, serveis i processos culturals.

Dissenyar una web i xarxes socials per als equipaments culturals: la configuració de nous usos per als espais culturals requereix d'eines de comunicació i interacció específiques amb els ciutadans. És necessari crear un portal web on es posi de manifest el conjunt d'activitats que es desenvolupen, facilitar informació i el contacte del conjunt d'entitats locals, a més de posar de relleu les activitats que desenvolupen. Cal crear un espai digital d'informació ciutadana sobre la vida cultural d'Olèrdola. Al mateix temps, és necessari crear alguns canals específics de diàleg digital amb els ciutadans a través d'alguna de les xarxes socials existents.

Fases i calendari per a la millora de la comunicació cultural

	Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Elaborar un pla de comunicació cultural		X	
Dissenyar una web i xarxes socials per als equipaments culturals		X	

Agents implicats: Regidoria de Cultura i Servei de comunicació de l'Ajuntament, entitats socials i culturals.

Eix 5: millores en la governança

En el marc de fer més sòlid i sostenible l'ecosistema de la cultura es plantegen una sèrie de mesures que van encaminades a enfortir les polítiques culturals, a partir de reforçar el paper de la Regidoria de Cultura, d'incrementar substancialment els seus recursos, tant econòmics com humans, però també d'impulsar la creació de certs mecanismes que fomentin la participació i facilitin els processos de col·laboració, interacció i transversalitat en el si de l'Ajuntament i entre la Regidoria de Cultura i les entitats i col·lectius locals.

El desenvolupament d'aquestes millores en la governança hauria de tenir en compte els punts següents:

Mesura 1. Espais de governança

Com ja s'ha apuntat en algunes de les mesures dels punts anteriors, la millora de l'oferta i l'enfortiment de la vida cultural s'hauria de fer a partir d'establir espais de governança compartida entre el sector públic i privat, i l'associatiu. És des d'aquests espais de col·laboració que es podrà fomentar un enriquiment mutu entre les entitats, es podran projectar accions i projectes de major abast i es podrà optimitzar els recursos disponibles. Per això, tal com ja hem esmentat, resulta necessari la constitució de comissions o taules de treball per tractar més eficientment qüestions o projectes específics d'interès comú.

D'aquesta voluntat d'enfortiment de la col·laboració entre els agents en surten algunes accions concretes:

Impulsar al Consell Consultiu de Cultura o altres espais de participació ciutadana: amb la voluntat de crear espais de governança compartida, seria convenient donar un impuls al Consell Consultiu de Cultura que ja existeix a Olèrdola, com a plataforma de debat i reflexió al voltant de les polítiques culturals locals i com a espai de participació ciutadana. Aquest ha de ser un espai viu, altaveu de diferents punts de vista i referent a l'hora de planificar l'acció pública. Per aquest motiu és important que en aquest Consell hi participi el màxim nombre d'entitats, representants de diferents àrees de l'Ajuntament, nous agents culturals i educatius, a més de persones i col·lectius no formals que operen a la vida cultural local.

En virtut del principi de transparència seria convenient establir una normativa de funcionament del Consell Consultiu de Cultura, que especifiqui qui en pot formar part, s'estableixin els mecanismes de participació, els drets i deures de les persones que hi participen, i les eines de comunicació d'aquest Consell envers la ciutadania.

Crear grups de treball per a projectes d'interès específic: en el marc del Consell Consultiu de Cultura, és convenient impulsar grups de treball o comissions per tractar qüestions o activitats molt concretes i que són d'interès comú. Per exemple, l'organització de la Cavalcada de Reis, l'organització de La Trobada d'Olèrdola, la comissió de treball per impulsar la programació juvenil

tal i com s'ha comentat en l'Eix 2 ("Enfortiment dels agents" pàg. 78) o qualsevol altra activitat que requereixi una relació i una cooperació entre algunes entitats. De caràcter molt operatiu, aquestes comissions han de permetre actuar amb major versatilitat i compenetració entre els diferents agents implicats per sumar esforços a l'hora d'organitzar alguna activitat o programar alguna iniciativa. Aquesta tipologia de comissions tenen ple sentit quan hi impliquen diferents agents en un rol actiu. Les Comissions de les diferents festes majors poden ser un bon exemple i una inspiració per entendre bé la naturalesa d'aquests grups de treball. La Regidoria de Cultura també hauria de ser present en aquests grups de treball o comissions i, en funció de la naturalesa de cada grup, hauria d'assumir un paper més de participant o bé, si és necessari, més de coordinació.

Fases i calendari per als espais de governança

	Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Impulsar al Consell Consultiu de Cultura o altres espais de participació ciutadana	X		
Crear grups de treball per a projectes d'interès específic	X		

Agents implicats: associació i entitats culturals, altres agents culturals (artistes, intel·lectuals, col·lectius, etc.), empreses (segons cada temàtica a tractar), regidories de Cultura i de Participació, a més d'altres serveis municipals.

Mesura 2. Alienació de les polítiques municipals d'Olèrdola amb el PAC

Els objectius, eixos i mesures que s'apunten en aquest PAC haurien de ser la base de les polítiques culturals en els propers anys, conjuntament amb altres prioritats i mesures específiques que puguin sorgir de futurs governs, i també les propostes o accions derivades de la governança participativa i dels nous reptes o necessitats. La voluntat d'aquest document és situar les polítiques culturals en un punt central de les polítiques públiques, que transcendeixi de la Regidoria de Cultura tot involucrant altres serveis i regidories municipals, com també les entitats i altres agents actius, per contribuir a enfortir social i territorialment el municipi.

Per tal d'incorporar els objectius, eixos i mesures reflectides al PAC es concreten les accions següents:

Aprovar el PAC com a eina de planificació territorial: atenent que aquest Pla d'acció cultural té com a un dels seus principis la transversalitat, i per tant hi conté accions que poden repercutir més enllà de la Regidoria de Cultura, convindria que fos aprovat pel Ple Municipal i es considerés una eina de planificació territorial i no només sectorial.

Revisar i avaluar el PAC: Seria convenient que cada 4 o 5 anys es revisessin els continguts d'aquest document per tal d'analitzar el seu grau d'execució, per valorar l'adequació dels objectius, eixos i mesures plantejats inicialment, i

determinar noves propostes a partir de la identificació de noves necessitats. La revisió es podria fer comptant amb la participació de polítics i tècnics de la Regidoria de Cultura, però també amb d'altres àrees de l'Ajuntament, a més d'algunes de les entitats més rellevants d'Olèrdola. Si es considera convenient, també es pot comptar amb el suport d'un equip extern.

Dissenyar polítiques i plans anuals explícits: a partir d'aquest PAC la Regidoria de Cultura hauria d'elaborar, en el marc d'una Comissió del Consell Consultiu de Cultura formada per agents culturals i altres àrees municipals, plans anuals explícits que marquin les principals prioritats a desenvolupar en aquest període i assenyalin les mesures que es portaran a terme. Aquestes mesures s'han de fer públiques i han de comptar amb el conjunt d'agents afectats. Al final de l'any s'hauria d'elaborar una memòria d'activitats que faci balanç del conjunt d'accions que s'han portat a terme, l'anàlisi del conjunt d'activitats i una avaluació qualitativa del conjunt de processos que han tingut lloc. El balanç d'aquesta memòria ha de ser el punt de partida del següent pla anual.

Incorporar aspectes culturals en altres àmbits de l'acció pública: seria convenient que aquest PAC fos compartit amb altres regidories de l'Ajuntament i s'identifiquessin els elements que puguin ser d'interès per desenvolupar-los de manera compartida. Hi ha mesures en aquest PAC que poden tenir incidència directa en les polítiques d'ensenyament, d'acció social, de promoció econòmica turisme, joventut, etc. En els plans anuals d'execució del PAC seria convenient establir les prioritats i definir conjuntament amb altres serveis, tant a nivell polític com tècnic, objectius compartits, que permetin la col·laboració en àrees com la promoció econòmica del municipi, a través de recursos culturals (per exemple, a través del patrimoni) o l'enfortiment de la cohesió social mitjançant la participació cultural (programes per a grups específics, com els joves o la descentralització de l'oferta cultural pels diferents nuclis i urbanitzacions d'Olèrdola).

Fases i calendari per a Les polítiques municipals d'Olèrdola en línia amb el PAC

	Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Aprovar el PAC com a eina de planificació territorial	X		
Revisar i avaluar del PAC			X
Dissenyar polítiques i plans anuals explícits	X		
Incorporar aspectes culturals en altres àmbits de la gestió pública		X	

Agents implicats: Regidoria de Cultura (a nivell polític i tècnic), altres regidories i serveis de l'Ajuntament, especialment els vinculats a la promoció econòmica i turisme, ensenyament, joventut i acció Social.

3. Quadre resum (mesures, accions i calendari)

		Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Eix 1: creació i implantació d'un sistema d'equipaments culturals				
Mesura 1. Definició d'una estructura del sistema d'equipaments culturals	Acció 1: enfortir els equipaments com a espais culturals			
	Acció 2: reforçar els equipaments culturals com a espais de dinamització comunitària			
	Acció 3: comunicar i posar en valor del nou sistema			
Mesura 2. Definició del funcionament del sistema d'equipaments culturals	Acció 1: impulsar un model de gestió amb un major protagonisme de la Regidoria de cultura			
	Acció 2: activar una programació regular d'activitats			
	Acció 3: promocionar iniciatives transversals amb altres àrees i serveis de l'Ajuntament			
	Acció 4: revisar la normativa aplicable i millorar el reglament d'usos			
	Acció 5: inspeccionar i adequar l'estat de les infraestructures i les seves necessitats tècniques			
	Acció 6: enfortir la governança participativa			

		Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Eix 2: enfortiment dels agents culturals				
Mesura 1. Contribució a l'apoderament del teixit associatiu i cultural	Acció 1: organitzar una jornada anual de cultura			
	Acció 2: donar suport a les entitats			
	Acció 3: revisar les bases de les subvencions			
Mesura 2. Suport a la creació i producció cultural	Acció 1: programar residències			
	Acció 2: dissenyar una oferta formativa adreçada a col·lectius artístics i culturals de base			
Mesura 3. Foment de la presència dels joves al teixit cultural i associatiu local	Acció 1: instaurar una taula de diàleg amb els joves per a l'impuls d'aquesta mesura			
	Acció 2: constituir una comissió de treball per impulsar una programació específica			
	Acció 3: crear un projecte de dinamització juvenil			
	Acció 4: identificar un espai de referència per als joves			

		Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Eix 3: dinamització de l'activitat cultural				
Mesura 1. Enfortiment i diversificació de l'oferta cultural	Acció 1: desenvolupar un programa regular d'activitats culturals			
	Acció 2: crear un grup de treball per al disseny d'una programació estable			
	Acció 3: dissenyar mesures per al desenvolupament de públics			
Mesura 2. Foment del coneixement	Acció 1: programar tallers			
	Acció 2: impulsar un servei orientat a la consulta, la recerca i el suport educatiu			
	Acció 3: promocionar una línia específica de divulgació sobre continguts de la història local i el patrimoni			
Mesura 3. Foment de les arts visuals	Acció 1: formar en l'àmbit de les arts visuals			
	Acció 2: identificar un espai expositiu			
	Acció 3: crear un programa d'exposicions			
Mesura 4. Enfortiment de la cultura popular i les Festivitats Locals	Acció 1: enfortir les celebracions del calendari festiu amb incidència al conjunt del municipi			
	Acció 2: coordinar les activitats del calendari festiu en el conjunt del municipi			
	Acció 3: contribuir a l'organització de les diferents festes majors			
Mesura 5. Impuls d'iniciatives al voltant de la història i el patrimoni local	Acció 1: dinamitzar noves rutes al voltant del patrimoni local			
	Acció 2: impulsar activitats que posin en valor i fomentin la descoberta d'elements patrimonials			

	Acció 3: aprofundir en l'impuls d'una oferta a nivell comarcal			
Mesura 6. Desenvolupament d'iniciatives de cultura i treball comunitari	Acció 1: dissenyar intervencions d'acció cultural comunitària amb altres Regidories de l'Ajuntament			
	Acció 2: fomentar la cocreació d'iniciatives entre entitats de diferents nuclis			
	Acció 3: impulsar els equipaments de proximitat com a laboratori de treball comunitari			

		Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Eix 4: adequació i millora de la gestió				
Mesura 1. Increment de recursos humans i econòmics	Acció 1: reforçar l'Àrea de Cultura amb la incorporació d'una figura de dinamització cultural			
	Acció 2: incrementar i consolidar el pressupost anual per a la programació			
Mesura 2. Revisió i millora dels recursos de gestió	Acció 1: revisar la normativa aplicable i millora d'un reglament d'usos del sistema d'equipaments			
	Acció 2: elaborar convocatòries públiques per alguns programes o serveis apuntats en aquest PAC			
	Acció 3: disposar d'una plataforma digital per a la tramitació d'inscripcions a tallers o a activitats culturals			
Mesura 3. Millores en la comunicació cultural	Acció 1: Elaborar el pla de comunicació cultural			
	Acció 2: dissenyar una web i xarxes socials per als equipaments culturals			

		Curt termini (menys 1 any)	Mitjà termini (entre 1 i 3 anys)	Llarg termini (més de 3 anys)
Eix 5: millores en la governança				
Mesura 1. Espais de governança	Acció 1: impulsar el Consell Consultiu de Cultura o altres espais de participació ciutadana			
	Acció 2: crear grups de treball per a projectes d'interès específic			
Mesura 2. Alineació de les polítiques municipals d'Olèrdola amb el PAC	Acció 1: aprovar el PAC com a eina de planificació territorial			
	Acció 2: revisar i avaluar el PAC			
	Acció 3: elaborar polítiques i plans anuals explícits			
	Acció 4: incorporar aspectes culturals en altres àmbits de l'acció pública			

4. Crèdits

El Pla d'acció cultural és una iniciativa de la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament d'Olèrdola que compta amb el suport del Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona. El desenvolupament d'aquest estudi va tenir lloc entre octubre de 2019 i octubre de 2020.

Ajuntament d'Olèrdola

Lucas Ramírez, alcalde
Anna Boada , regidora de Cultura
Francesc Fernández, secretari
Míriam Mulinari, tècnica de cultura
Alejandro Fernández, tècnic de cultura

Diputació de Barcelona

Laia Gargallo, Cap del Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC)
Aina Roig, Cap de la Secció tècnica del CERC
Eugènia Argimon, Programa d'assessoraments culturals del CERC
Juan Carlos Calvo, Programa d'assessoraments culturals del CERC

ITD–Innovació, Transferència i Desenvolupament

Mariana Pfenniger, coordinació
Jordi Fàbregas, consultor

Agraïm la participació a totes les persones que han contribuït amb les seves aportacions en les diferents entrevistes i grups de debat.

La Diputació de Barcelona es caracteritza per la seva naturalesa local, de suport i cooperació amb els municipis. Per aconseguir aquests objectius ha desenvolupat un model estrictament municipalista, que té el seu referent en l'establiment de xarxes de gestió amb els ajuntaments, als quals aporta mitjans tècnics, coneixement i experiència; assessorament, recursos econòmics i suport a la gestió dels serveis municipals.

En el marc de l'assistència i la cooperació, l'Àrea de Cultura té com a objectiu donar suport tècnic i aportar visions territorials als municipis a l'hora de definir i aplicar les polítiques culturals. El Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) és el servei encarregat de l'assessorament cultural als ajuntaments en el moment d'establir, a mitjà i llarg termini, nous processos de dinamització i transformació cultural, socials i econòmics al territori.

En aquest sentit, l'elaboració del Pla d'acció cultural d'Olèrdola pivota al voltant de tres grans reptes: repensar el model d'equipaments públics, impulsar un model de governança i potenciar l'activitat i la programació cultural. Per aquest motiu, la política cultural per als propers anys hauria de desenvolupar-se a partir dels següents cinc eixos estratègics:

- creació i implantació d'un sistema d'equipaments culturals
- enfortiment dels agents culturals
- dinamització de l'activitat cultural
- adequació i millora de la gestió
- millores en la governança

**Diputació
Barcelona**

Àrea de Cultura

Gerència de Serveis de Cultura

Oficina d'Estudis i Recursos Culturals (CERC)

Montalegre, 7, Pati Manning. 08001 Barcelona

Tel 934 022 565

o.estudisrc@diba.cat · www.diba.cat/cerc